

Fåglar[®]

I GÖTEBORGSTRAKTEN 2013

FÅGLAR PÅ
VÄSTKUSTEN
SUPPLEMENT
2016:1

► FiG-2013

Omslagsbild
Stefan Svanberg

Bändelkorsnabb, Västra
begravningsplatsen, 1 december 2013

OM RAPPORTKOMMITTEÉN, RRK GÖTEBORG OCH DEN HÄR PUBLIKATIONEN

EN RAPPORTKOMMITTÉ HAR som huvuduppgift att sammanställa de fågelrapporter som rapporteras inom ett visst område, kallat rapportområde. Göteborgs rapportområde omfattar fem kommuner: Göteborg, Öckerö, Partille, Härryda och Mölndal norr om Hallandsgränsen. Området administreras av Rrk Göteborg, den regionala rapportkommittén för Göteborgs rapportområde. Det finns massor av andra rapportområden i landet. Vissa sammanfaller med landskap, andra inte.

ARBETET HANDLAR I princip om två saker: (1) att sammanställa fynd av en rad olika arter för att kunna följa arternas utveckling i området, och (2) att kvalitetsgranska observationer av ovanligare fynd i området, så att dessa helt säkert utesluter observationer av andra, snarlika arter. Uttryckt på ett annat sätt är Rrk:s roll att se till att informationen som finns i Artportalen är riktig. Gäller det riktigt sällsynta arter är det istället den nationella Raritetskommittén, Rk, som granskar fynden.

RRK GÖTEBORG GER sedan några år tillbaka ut den här årsskriften, som inte bara innehåller en traditionell fågelrapport utan också annat matnyttigt om fågellivet i Göteborgsområdet. Använd den som en uppslagsbok tillsammans med din vanliga fågelbok, så får du bättre koll på det lokala fågellivet – och därmed mycket större möjligheter att lära dig nya saker om de fåglar du stöter på när du skådar i Göteborg med omnejd.

Innehåll FiG-2013

- 03 LEDARE**
Tillbaka till framtiden IV
- 04 INTRODUKTION**
Några nedslag bland årets rariteter
- 08 ARTGENOMGÅNG**
Häckningar, sträcksiiffror och tillfälliga gäster
- 44 FENOLOGI**
Fenologiåret 2013 och systematiska tabeller
- 53 ÅRET I SIFFROR**
Topplistor, tävlingar och fyndstatistik
- 54 EXTRAMATERIAL**
NaturStigs lokalrapporter
- 59 INSTRUKTIONER**
Så här rapporterar du

Fåglar

► FÅGLAR PÅ VÄSTKUSTEN SUPPLEMENT 2016:1

I

GÖTEBORGSTRAKTEN

2013

Tillbaka till framtiden IV

MINNS NI TILLBAKA TILL FRAMTIDEN? Filmen från 1985 där Marty McFly (Michael J Fox) och Doc (Christopher Lloyd) reser bakåt i tiden för att påverka framtiden. Filmen blev en monumental succé i det framtids-törstande åttiotalet och fick två uppföljare, Tillbaka till framtiden II (1989) och Tillbaka till framtiden III (1990). 26 år senare sitter du nu med fågelvärldens motsvarighet i handen. Fåglar i Göteborgstrakten 2013, a.k.a. Tillbaka till framtiden IV. Visserligen utan McFly och Doc (dock med en och annan Flycatcher och Duck), men huvudidén om att resa bakåt för att påverka framtiden är fortfarande intakt från del I-III.

NU KOMMER DEN HÄR TIDSRESAN senare än den egentligen skulle gjort. Mycket senare till och med. En del av er har hört av er och undrat vart den tog vägen. Andra har säkert glömt att ni beställt den. Ni som läser FpV vet att anledningen var att jag för ganska exakt två år sedan blev sjukskriven av väggrelaterade anledningar. För att få utgivningen av FpV att rulla på ordnade vi snabbt med en annan lösning där, men ingen trodde att det skulle bli så långvarigt att fågelrapporten skulle påverkas. Men det blev det. Nog om det. Nu är vi på väg tillbaka, både jag och FiG-utgivningen.

TILLBAKA TILL TILLBAKA TILL FRAMTIDEN. På vilket sätt skulle FiG-2013 vara en motsvarighet till dessa filmklassiker? Jo, genom att vi genom själva tidsresandet lär oss saker om vår nutid och framtid. Det spelar ingen roll om vi blickar ett eller tre år tillbaka. Det vi lär oss om fåglarnas uppträdande i Göteborg är lika relevant ändå. Och för att göra tidsresandet lite enklare är årets rapport tydligare än tidigare. Fenologin har fått en helt egen avdelning på nio sidor. Bilderna är samlade i paneler och större. Och som en följd av detta har hela rapporten blivit mer tydlig och avgränsad. Fattas bara annat med den handläggningstiden.

REDAKTÖR: PÅR LYDMARK
par.lydmark@gof.nu

FIG-2013
FÅGLAR PÅ VÄSTKUSTEN
SUPPLEMENT 2016:1

**REDAKTÖR, ANSVARIG UTGIVARE,
PRODUKTION OCH LAYOUT**

Pär Lydmark
par.lydmark@gof.nu

TRYCK

Ale Tryckteam AB
www.tryckteam.se

ISSN

0348-1510

RRK GÖTEBORG

ORDFÖRANDE

Johan Svedholm
rrk@gof.nu

RAPPORTMOTTAGARE

Per Björkman
Klassikergatan 9
422 41 Hisings Backa
per.bjorkman@gof.nu

ÖVRIGA LEDAMÖTER

Björn Dellming
Pär Lydmark
Mikael Molin
Martin Oomen
Magnus Rahm
Stefan Svanberg
Elon Wismén
Elis Ölfvingsson
fomamn.efteamn@gof.nu

ÖVRIGA SKRIBENTER

Övriga skribenter i den här publikationen ingår inte i Rrk Göteborg och har endast bidragit med textmaterial på vår anmodan. Frågor om fynddata eller fyndbehandling i dessa texter bör du alltså föredragsvis skicka till Rrk istället för författaren. Mer övergripande kommentarer skickas naturligtvis med fördel direkt till artikelförfattarna.

MEDLEMSKAP I GOF

Fåglar i Göteborgstrakten utkommer som ett supplement till Fåglar på Väst-kusten, och kan beställas från Göteborgs Ornitologiska Förening. Se www.gof.nu för mer information. Har du tecknat familjemedlemskap får du FiG-2013 utan extra kostnad.

Introduktion

Trots den här rapportens rekordlånga försening är huvudnumret, den rödstrupiga sångaren, ännu inte färdigbehandlad eftersom den nyligen delats upp i flera arter och genomgår en omfattande omgranskning av Rk. Om detta, och två andra godbitar från förrförrförra året, kan du läsa här i introduktionen till FIG-2013. Och vi börjar mitt i vintern.

STÖRRE TURTURDUVA

I en sällsynt segdragen vinter fanns det ändå något som värmden – den större turturduva som höll till i Kålltorp från slutet av januari till början av april. Totalt hann inte mindre än 471 Artportalen-användare registrera att de sett fågeln, och det råder inga tvivel om att duvan var årets stora publikmagnet.

Det hela tog sin början den 3 februari då Fredrik Spak fotograferade en turturduva på en tv-antenn. Det gick då inte att med säkerhet avgöra om det var en större turturduva, men tre dagar senare återupptäckte Roger Eskilsson fågeln, och arttillhörigheten kunde säkras. Därefter sågs den i stort sett dagligen fram till den 9 april då Bengt Adamsson blev den siste att rapportera fågeln. Senare visade det sig att duvan hade blivit sedd i området ännu tidigare, och den första säkra observationen ägde rum redan den 24 januari då Agneta Ladström såg den vid sitt fågelbord.

Större turturduva har ett östligt ursprung. Två underarter är aktuella för individer som dyker upp i Europa – *orientalis* och *meena*. *Orientalis* häckar från centrala Sibirien österut till Japan

och sydöstra Kina, medan *meena* har ett mer sydvästligt utbredningsområde, från sydvästra Sibirien och genom östra Mellanöstern till Himalaya. Ännu finns inga godkända svenska fynd av *meena*, medan en handfull har kunnat bestämmas till *orientalis*. De flesta fynden har publicerats utan bestämning till underart. Med ledning av grå stjärtpennetoppar (snarare än vita), har Raritetskommittén valt att godkänna vår duva som *orientalis*.

Kålltorpsduvans ålder blev omdiskuterad. Fågeln uppvisade två generationer fjädrar bland handpennor, armpennor, tertialer och armtäckare. Ruggningsförloppet hos arten gör att både ungfåglar och äldre fåglar visar två generationer fjädrar under vintern. Därmed blir ålderbestämning en fråga om att bedöma ifall den äldre generationen fjädrar utgörs av fågelns allra första, juvenila fjädrar, eller av en senare generation. Det är förstas en vanskelig uppgift, och utifrån försiktighetsprincipen publiceras därför fågeln som 2K+ (född 2012 eller tidigare). De flesta experter lutar dock åt att duvan var 3K+ (född 2011 eller tidigare).

Fyndet var det andra i Göteborgsområdet och det tjugofemte

i Sverige. Det tidigare göteborgska fyndet gjordes vid Gråberget i Majorna 24 mars–7 april 1973. En hög andel av de svenska fynden utgörs, precis som i Kålltorp, av fåglar som övervintrat, och flera av dessa har återkommit flera vintrar i rad. Många minns säkert duvan som höll till i Falköping fyra vintrar mellan 2005 och 2009, eller den som övervinttrade i Mörbylånga i slutet av 80-talet och början av 90-talet. Förhoppningar fanns därför om att Kålltorpsduvan skulle återvända 2014, men när detta skrivs kan vi konstatera att så inte blev fallet.

[MR]

SANDTÄRNA

Den 18 maj gjordes rapportområdets första fynd av sandtärna – och detta på inte mindre än tre olika lokaler.

Det började med att Magnus Unger på morgonen upptäckte en sydsträckande sandtärna på Hypeln. Jon Håkansson som var positionerad på Kråkudden blev snabbt underrättad om vad som var på gång och blev några minuter senare passerad av tärnan på nära håll. Otroligt nog hittades sedan en sandtärna rastande i

FÖRDJUPNING OCH FYNDANALYS FÖR NÅGRA AV 2013 ÅRS GODBITAR I GÖTEBORGS RAPPORTOMRÅDE

Magnus Rahm^[MR], Stefan Svanberg^[SS], Johan Svedholm^[JS]

Med den här ögonblicksbilden av den större turtuduvans vingpennor som grund drog en intressant diskussion om fågelns ålder igång i Artportalens kommentarstråd till bilden. Besök den gärna nu i efterhand på www.artportal.se/image/1224684 för intressant läsning om fjädrar och åldrar. Källtorp, 13 februari.

Bild: JAN-ÅKE NORESSON

Sedd så här inser man hur lätt en sandtärna kan förbli oupptäckt om den parkerar sig bland skrattnåsar, som här. Samma storlek, ljus buk, grå rygg, mörkt huvud. Hur ofta granskar du alla skrattnåsar i tillräcklig detalj? Här gick det i alla fall vägen, för första gången i Göteborgs rapportområde. Torslandaviken, 18 maj.

Bild: MAGNUS PERSSON

Rödstrupig sångare, Hönö, 25 maj.
 Eller? Fågeln är i skrivande stund
 godkänd av Raritetskommittén (Rk)
 som rödstrupig sångare i vid bemär-
 kelse – men denna art har emellertid,
 efter fyndtillfället, splittats i flera
 arter. Den aktuella fågeln tillhörde
 troligen underarten *albistriata* av
 den art som även fortsättningsvis
 heter rödstrupig sångare, men Rk
 håller för närvarande på att gå ige-
 nom samtliga fynd av artgruppen så
 vi får därför avvakta en slutgiltig
 artbestämning och återkomma med
 definitivt besked i en av kommande
 års fågelrapporter.

Bild: BJÖRN DELLMING

Torslandaviken på kvällen samma dag. Denna gång var Magnus Persson den glade upptäckaren. Tärnan sågs mest rastande på vadarstranden, men gjorde även en flygtur och födosökte över Gamla flygfältet. Som ofta när det gäller sandtärnor i Sverige blev den inte långvarig utan knappt en timma senare drog den söderut och försvann bakom Karholmen. På sin väg gjorde den en sväng in i Västergötland och därmed hade även detta landskap fått sitt första fynd av arten.

Raritetskommittén har bedömt samtliga observationer av sandtärna i rapportområdet denna dag som en och samma individ. Det är naturligtvis inte omöjligt att det rörde sig om två olika fåglar, men med tanke på hur ovanlig den är i landet är det nog klokt att välja en försiktigare linje. Till och med 2012 har det gjorts 71 fynd av 82 exemplar i Sverige. Det första fyndet gjordes vid Ringsjön, Skåne 15 juli 1889 och det andra vid Hällungen, Bohuslän 15 juni 1940.

Även om det under 2013 gjordes ovanligt många observationer i landet (sju fynd, men alla är dock i skrivande stund inte färdigbehandlade av Rk) har fynden i modern skådartid inte ökat nämnvärt i förhållande till den ökade skådaraktiviteten. Under 80-, 90- och 00-talet sågs det 17, 18 respektive 15 sandtärnor i Sverige vilket tyder på att arten var vanligare förr. Detta hänger sannolikt ihop med en nedgång i de närmsta häckningsområdena, vilket i alla fall är påtagligt om man ser till Danmark där arten stadigt minskade under andra halvan av 1900-talet och numera endast häckar sporadiskt.

Under de senaste åren ser det ut som att uppträdandet ökat något i Sverige (dock inga fynd 2012) med en topp 2013 och möjligen har vi berörts av fåglar från häckningspopulationerna i sydost. Förhoppningar finns om fler framtida fynd i rapportområdet.

[SS]

RÖDSTRUPIG SÅNGARE

Magnus Unger var sannerligen i gasen under maj månad 2013. En vecka efter att han slog till med det spektakulära fyndet av sandtärna på Hyppeln var det dags för nästa förstafynd för rapportområdet.

Under ett snabbstopp vid Nötholmen på väg till Hyppeln den 25 maj rotar Magnus Unger fram – en rödstrupig sångare! Fågeln, en hane som sjöng till och från och sågs under större delen av dagen, höll till i enbuskmarkerna vid Slingan mellan Nötholmen och kyrkogården, där den verkade lika väl hemmastadd som i vilken macchia som helst. Dagen efter eftersöktes den av flera personer, men utan att återfinnas.

Som vi nyligen kunnat läsa om i Fåglar på Västkusten 2/2015 har rödstrupig sångare därefter blivit uppdelad i två arter, rostsångare *Sylvia inornatus*, och rödstrupig sångare *Sylvia cantillans*. Sedan tidigare är även moltonisångare *Sylvia subalpina* utbruten ur den här gruppen och begåvad med artstatus. Rostsångaren häckar i Nordvästafrika (nominatrasen *inornatus*) och Iberiska halvön/Sydfrankrike (ssp. *iberiae*). Den ”nya” rödstrupiga sångaren häckar i södra Italien (nominatrasen *cantillans*) och på Balkan (ssp. *albistriata*). Moltonisångaren är monotypisk (inga underarter) och häckar på öar i Medelhavet samt i norra Italien.

Inga av de 74 svenska fynden av artkomplexet var innan uppdelningen rasbestämda, så det är svårt att spekulera i var de fåglar som förirrar sig hit kommer ifrån. Raritetskommittén (Rk) håller för närvarande på att gå igenom samtliga svenska fynd för att förhoppningsvis bringa lite klarhet i vilka arter som egentligen varit inblandade. Hönöfyndet passar väl in i fyndbilden säsongsmässigt, eftersom en förkrossande majoritet (50 fynd) är från maj. Överlag är dessa sångare typiska vår- och försommargäster i Sve-

rige, endast en handfull fynd är gjorda under eftersommaren och hösten.

Geografiskt har de svenska fynden en klar sydostlig tyngdpunkt med Öland som klart dominerande landskap (22 fynd). Även Gotland (tolv fynd), Blekinge (nio fynd) och Skåne (åtta fynd) ligger bra till, men Halland är också klart med i matchen med åtta fynd – varav inte mindre än sju på Nidingen! Hönöfyndet är Bohuslänns tredje fynd och, som sagt, det första i Göteborgs rapportområde.

Den rödstrupige på Hönö hade ett brett och välmarkerat vitt submustersstreck och begränsad utbredning av det tegelröda på strupen. Detta passar bra för hanar av *Sylvia cantillans* men mindre bra för såväl rostsångare som moltonisångare vilka har rött betydligt längre ned på bröstet/buken och smalare submustersstreck. Nominatrasen av rödstrupig sångare *Sylvia cantillans cantillans* har även den lite större utbredning på den röda teckningen, som dessutom ofta är mer orangetonad och mindre vin-/tegelröd än hos ssp. *albistriata*. Vidare finns skillnader i såväl sång som locklåten hos arterna. Hönöfågeln hade en snabb, torr knattande sångrams vilket även det passar bäst in på den ”nya” arten rödstrupig sångare. Några locklåten hördes inte med säkerhet, men möjligen kunde sådana vid något tillfälle höras invävt i sångstroforna, och även dessa (dubblade raspiga *trrek* – med en tydlig ”r”-komponent) pekar mot rödstrupig sångare och är väl skilda från rostsångarens mer rena, årtsångarliknande smackande och moltonisångarens gärdsmysgsminnande knattande.

Sammantaget pekar detta entydigt på att den aktuella fågeln tillhörde den östliga underarten *albistriata* av arten som fått behålla namnet rödstrupig sångare *Sylvia cantillans*, vilket också Rk förväntas komma fram till i sin översyn av artkomplexet.

[JS]

Artgenomgång

SVANAR OCH GÄSS

Vi inleder med knölsvan vars uppträdande i Torslandaviken bäst beskrivs som en svanesång. De två sångsvanarna bjöd däremot på rekorduppträdande. För gässens del pekar alltså många trender uppåt.

Knölsvan *Cygnus olor*

Höga antal: 215 ex Donsö 27.1 (Jan Mogol). 196 2K+ Torslandaviken 26.7 (Magnus Persson).

Ett bottenår för knölsvanar i Torslandaviken, och för första gången under 2000-talet kommer årets toppnotering från en annan lokal. Vintertid ansamlas ofta knölsvanar i eller innanför södra skärgården. [MR]

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Samtliga: Vår: Sammanlagt ca 231 ex under perioden 1–17.4, varav som mest 83 ex Torslandaviken 6.4 (Karin Magnander m fl) och 27 ex str NO Galterö 17.4 (Per Österman m fl). **Höst:** 2 ad Öxnäs, Säve 24.10 (Christer Fält). 1 ex str Lillhagens Sandlycka 22.11 (Freddy Persson). 1 ad str S Torslandaviken 24.11 (Magnus Persson).

Mindre sångsvanens uppträdande var rekordartat på flera sätt. Totalsumman är den överlägset högsta – det tidigare rekordet var från 2007 med 133 ex. Den rastande flocken på 83 ex i Torslandaviken är också den överlägset största som rapporterats. Tidigare har det aldrig noterats flockar större än 50 ex. Höstens uppträdande blev i vanlig ordning mer beskedligt. Då tar de flesta mindre sångsvanar en sydligare rutt och går miste om vad Göteborg har att erbjuda. [MR]

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Höga antal: 768 ex str N Kråkudden, Hönö 3.4 (Roger Eskilsson). 856 ex str NO Brudarebacken 3.4 (Ola Bäckman m fl). 783 ex str NO Rörö 4.4 (Anders Johansson). 813 ex str N Kråkudden, Hönö 4.4 (Silke Klick m fl). 1 250 ex str N Kråkudden, Hönö 6.4 (Tina Widén m fl). 802 ex str NO Vrångö 7.4 (Magnus Rahm m fl). 900 ex str NO Brudarebacken 7.4 (Jan-Åke Noresson m fl).

Just när vi i slutet av mars trodde att våren blivit inställd, började det glittra vid horisonten och de första sångsvanarna sträckte in från Danmark. Det

blev startskottet för en svanvecka av aldrig skådat slag. De första tio dagarna i april rapporterades, för-siktigt räknat, minst 7 500 sångsvanar sträckande över Göteborgsområdet, och däribland hittar vi det finfina nya dagsrekordet om 1 250 ex. [MR]

Sädgås *Anser fabalis*

Samtliga: Vår: Sammanlagt 143 ex under perioden 2.3–14.4. **Sommar:** 1 ex Smedstorps ängar, Björketorp 10–11.8 (Elon Wismén m fl). **Höst:** Sammanlagt 703 ex under perioden 23.9–24.11.

Ännu en mycket bra sädgåshöst, där några exceptionellt höga dagssummor drar upp resultatet. Vårens uppträdande ligger i linje med de senaste årens. Sommarfyndet är områdets första. Möjligen kan det röra sig om samma individ som hållit till på Smedstorps ängar tillsammans med en kanadagås varje vår sedan 2009. [MR]

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Samtliga: Vår: 2 ex str O Välen 1.4 (Hans Börjesson). 3 ex str NO Kråkudden, Hönö 7.4 (Roger Eskilsson m fl). 3 ex str NO Slottsskogen 14.4 (Tina Widén m fl). **Höst:** 3 ex str SV Vrångö 25.9 (Martin Oomen m fl). 1 ex Öxnäs 27–28.9 (Stefan Svanberg m fl). 3 ex str S Brudarebacken 1.10 (Roger Eskilsson). 15 ex str S Sandvik, Torslanda 5.10 (Christer Fält). 15 ex str SV Lökholmen, Gbg:s södra skärgård 25.10 (Lars Davidsson). 23 ex str S Vinga 30.10 (Claes-Göran Ahlgren m fl). 7 ex str Hålsö hamn 3.11 (Thomas Karlsson). 27 ex str S Kråkudden, Hönö 13.11 (Ola Bäckman m fl). 9 ex str S Mävholmen, Gbg:s södra skärgård 17.11 (Lars Davidsson).

Totalt 103 ex är att betrakta som en normal summa för de senaste åren. Höstens sträcktopp inföll några veckor senare än vanligt, vilket möjligen skulle kunna vara en konsekvens av svaga vindar i månads-skiftet september–oktober. Om det blåser västliga vindar då, är chansen stor att många spetsbergare trycks in mot Västkusten. [MR]

Bläsgås *Anser albifrons*

Samtliga: Vår: 1 ex str N Brudarebacken 1.3 (David Klingberg). 4 ex str N Välen 1.3 (Josua Smedberg). 2 ex str NO Stegelholmsviken, Näset 3.3 (Karl-Olof Johansson). 3 ex str N Torslandaviken 4.3 (Per-Erik Hagström m fl). 1 ad str NO Hyppeln 5.3 (Roger Eskilsson). 2 ex str NO Kråkudden, Hönö 5.3 (Tina Widén m fl). 1 ex str S Björnekulla 5.3 (Uno Unger). 2 ex str S Torslandaviken 5.3 (Magnus Persson). 1

HÄCKNINGAR, STRÄCKNOTERINGAR OCH TILLFÄLLIGA GÄSTER I GÖTEBORGS RAPPORTOMRÅDE 2013

Per Björkman^[PB], Björn Dellming^[BD], Martin Oomen^[MO], Magnus Rahm^[MR], Stefan Svanberg^[SS], Johan Svedholm^[JS]

3K+ str NO Galterö 6.3 (Per Österman m fl). 1 ex str NO Kråkudden, Hönö 1.4 (Stefan Malm m fl). 7 ex str NO Fotö 3.4 (Bo Brinkhoff m fl). 1 2K Kvillehed, Nordre älv 5.5 (Mia Wallin m fl) och troligen samma individ Fåglevik, Björlanda 9.5 (Johan Svedholm m fl). Höst: 2 ad str SVrängö 25.10 (Magnus Rahm m fl).

13 fynd av 28 ex är det bästa året sedan rekorduppträdandet 2006. Övervikten med vårfynd är i år extra tydlig med tolv fynd på våren och bara ett på hösten.

[MR]

Strippgås *Anser indicus*

Samtliga: 1 ex str NO Kråkudden, Hönö 6.6 (Jon Håkansson). 1 2K+ Torslandaviken 15–17.6 (Magnus Persson m fl).

Sedan rapportområdets första fynd 2002 har denna rymling observerats de flesta år. Det är inte orimligt att flera av de cirka tio fynden rör samma individer. Det gäller inte minst årets fynd som ligger ganska nära varandra både i tid och geografiskt.

[MR]

Prutgås *Branta bernicla*

Samtliga: Vår: Sammanlagt 7 fynd av 21 ex under perioden 17.4–31.5. Sommar: 2 ad Stora Håstholmen, Björlanda 7.6 (Bo Nilsson m fl). 2 ex Galterö 21.6 (Berndt Lindberg). Höst: Sammanlagt 7 fynd av 35 ex under perioden 18.9–19.11. Vinter: 6 ex str S Hyppeln 12.12 (Lars Erik Norbäck).

Vissa år har enstaka större flockar med prutgäss den goda vanan att ta vägen via Göteborg, framför allt under vårsträcket. I år fick vi dock nöja oss med ströfynd av småflockar och ensamma individer, ett uppträdande som har blivit något av en standard de senaste åren. Decemberfyndet rörde sannolikt den ljusbukiga rasen.

[MR]

Ljusbukig prutgås *Branta bernicla hrota*

Samtliga: 2 ex str S Kråkudden, Hönö 28.5 (Jon Håkansson). 1 ad Vinga 29.9 (Göran Darefelt m fl). 1 ad Vrångö 4–5.10 (Martin Oomen m fl). 2 ex str S Kråkudden, Hönö 1.11 (Per Björkman m fl). 19 ex str S Kråkudden, Hönö 4.11 (Tina Widén m fl). 3 ex str S Kråkudden, Hönö 8.11 (Bo Brinkhoff m fl).

Totalt 6 fynd av 28 ex är normalt för den ljusbukiga prutgåsen vars uppträdande varierar kraftigt i området.

[MR]

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Häckningar: Ca 275 par, med största kolonin på Buskär (98 par) (Gösta Olofsson m fl).

Höga antal: 650 ex str O Brudarebacken 13.5 (David Klingberg). 850 ex str NO Kråkudden, Hönö 23.5 (Ola Bäckman m fl). 165 ex Välen 10.7 (Hans Börjesson). 165 ex Galterö 31.7 (Roger Eskilsson).

**NYTT
STRÄCK-
REKORD
– 850 EX!**

Av de förändringar som skett i den göteborgska fågelfaunan de senaste decennierna, bör väl de vitkindade gässens inträde i skärgården höra till de mest slående. Sedan de första häckningarna

gjordes på öarna kring Vinga under slutet av 1980-talet har arten på sina håll blivit en riktig karaktärsart. Det blir allt svårare att få grepp om hur många par som faktiskt häckar. I vanlig ordning är södra skärgården klart bäst inventerad, och det är också där de största kolonierna finns. I norra skärgården får man i högre grad förlita sig på spontana observationer men dessa tyder på att arten ökat markant även där. I år sattes också ett nytt sträckrekord om 850 ex då Sibirienhäckarna passerade i mitten av maj. Noteringarna i juli, som rör våra egna häckare och deras ungar, var av mer normal omfattning. Man kan notera att Välen har blivit en allt viktigare lokal under sommaren, möjligen på bekostnad av Stora Amundös strandängar.

[MR]

Vitkindad gås × kanadagås *Branta leucopsis × canadensis*

Samtliga: 1 ex Gingsjön, Björketorp 7.8 (Mats Eriksson). 1 ex Välen 13.9–7.10 (Tina Widén m fl).

Två fynd av denna hybrid som uppträder regelbundet men sparsamt i rapportområdet. Cirka tio fynd finns sedan 1996. Nämnas kan i sammanhanget att en flock på över 50 ex sågs regelbundet på Visingsö i Vättern under sommaren.

[PB]

Dvärgkanadagås *Branta hutchinsii*

Samtliga: 1 ad Välen 29.5–4.8 (Jan Hellström m fl).

Med all sannolikhet samma gås som tillbringat sommaren i Välen varje år sedan 2011.

[MR]

Nilgås *Alopochen aegyptiaca*

Samtliga: 1 ex Torslanda golfbana, Torslandaviken och Stora Amundö 23.4 📷 (Christer Fält, Stig Fredriksson m fl).

Fågeln rastade på Torslanda golfbana (se bild) under förmiddagen, innan den drog iväg och senare passerade Stora Amundö. Fyndet är rapportområdets sjunde, och två av de tidigare har gjorts vid just Torslandaviken. [MR]

ÄNDER

Rostand och amerikansk kricka gjorde snabbvisiter i skärgården. I övrigt bjöd året på en vigghäckning, medan Torslandavikens salskrakar blir allt färre.

Rostand *Tadorna ferruginea*

Samtliga: 1 hona Galterö 25.7 (Jon Hessman).

En hona av denna vackra gravandssläkting förärade oss med ett besök, men blev tyvärr inte långvarig på lokalen. Fågeln dök upp under en period där ett tydligt ostligt fågelinflöde rådde och då adulta änder som avslutat häckningen i regel brukar röra på sig. Samtidigt i gjordes fynd av arten på flera andra platser i landet. [BD]

Mandarinand *Aix galericulata*

Samtliga: 1 hona Färjenäs, Göteborgs hamn 4.1–23.3 📷 (Peter Strandvik m fl). 1 hona Klippan, Göteborgs hamn 17.10–26.12 (Elsie-Britt Bäckstrand m fl).

Fyndet i början av året och fyndet i slutet av året gäller sannolikt samma, återkommande individ som även tidigare år övervintrat på lokalen (se bild). [BD]

Bläsand *Anas penelope*

Vinter: Januari: 2 ex Stora Kläholmen, Näset 13.1 (Gösta Olofsson). 1 hona Slottsskogen 30.1 (Bengt Adamsson m fl). **December:** 1 hona Slottsskogen 1–9.12 (Bengt Adamsson m fl). 1 hona Välen 3–6.12 (Uno Unger).

Höga antal: 100 ex Lilla Hästholmen, Björlanda 15.4 (Bo Nilsson). 100 ex Torslandaviken 15.4 (Nils Abrahamsson). 297 ex str Kråkduden, Hönö 17.9 (Bo Brinkhoff m fl). 100 ex Galterösund 6.10 (Jan Mogol).

Att bläsand övervintrar hos oss är inga nyheter. Årets totalsumma på 5 ex är dock lägre än normalt, men artens uppträdande varierar tydligt med vädret. Riktigt hårda vintrar är vinterfynd sällsynta. [BD]

Snatterand *Anas strepera*

Häckningar: Fynd under häckningstid: 2 par Hökälla 5–9.5 (Staffan Larsson m fl). 1 par Torslandaviken 27.4–5.5 (Johan Ennerfelt m fl).

Inga konstaterade häckningar i år, men arten note-

ras i vanlig ordning på de traditionella och för arten lämpliga lokalerna. Snatterand har haft en stark tillväxt nationellt och regionalt på senare år och från och med 2014 kommer endast troliga häckningar redovisas i Göteborgs rapportområde. [BD]

Kricka *Anas crecca*

Häckningar: 2 par Svartjärn, Delsjöområdet (Martin Oomen m fl). 1 par Galterö (Andy Hultberg m fl). 1 par Björkkärret, Delsjöområdet (Jan-Åke Noresson m fl).

Vinter: Januari–februari: 33 ex fördelade på 13 lokaler. De flesta i kustbandet. **December:** 32 ex fördelade på 5 lokaler.

Höga antal: 150 ex Lilla Hästholmen, Björlanda 15.4 (Bo Nilsson). 100 ex Öxnäs 15.4 (Jon Håkansson).

Krickan fortsätter att häcka relativt sparsamt hos oss, men fyndbilden är sannolikt något missvisande. Om fler skogsvatten besöktes under häcktid av skådare så hade sannolikt betydligt fler häckningar kunnat säkras. Noterbart nu är istället att de häckningar som noterats är vid lokaler som antingen ligger på väg till en annan populärare fågellokal eller intill ett promenadstråk. Gör ankan rättvisa och ta en sommarpromenad i skogen nästa säsong :) [BD]

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*

Samtliga: 1 hane Tjolme sund, Öckerö 17.4 (Bengt Karlsson m fl).

Blott det andra fyndet för rapportområdet av denna art. Extra kul att det dessutom var ett skärgårdsfynd! Fyndet gjordes i samband med vårens sträcktopp för kricka, traditionsenligt i mitten av april. [BD]

Snatterand × gräsand *Anas strepera* × *Anas platyrhynchos*

Samtliga: 1 hane Slottsskogen 2.1–5.4 samt 23.11–10.12 📷 (Johan Ennerfelt, Bengt Adamsson m fl).

Samma hane som tidigare år (se bild). [BD]

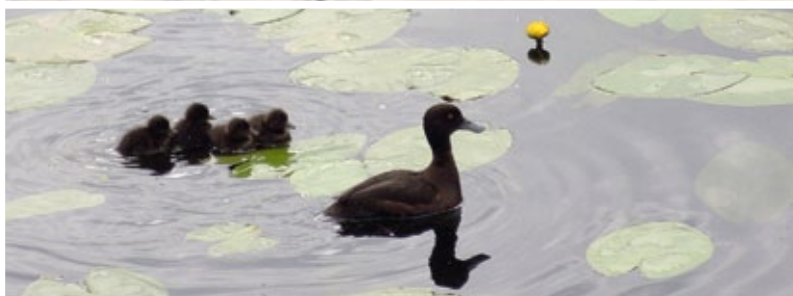
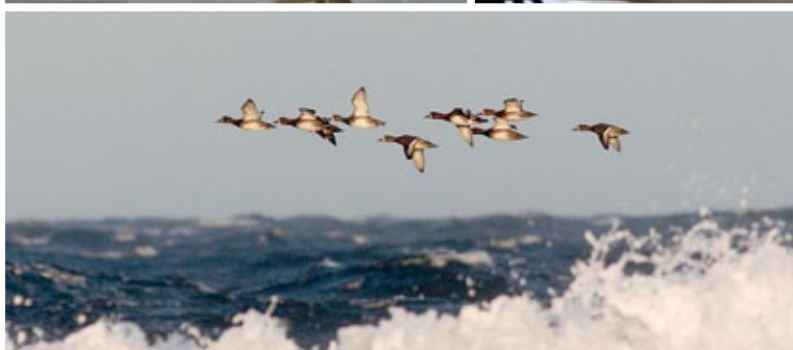
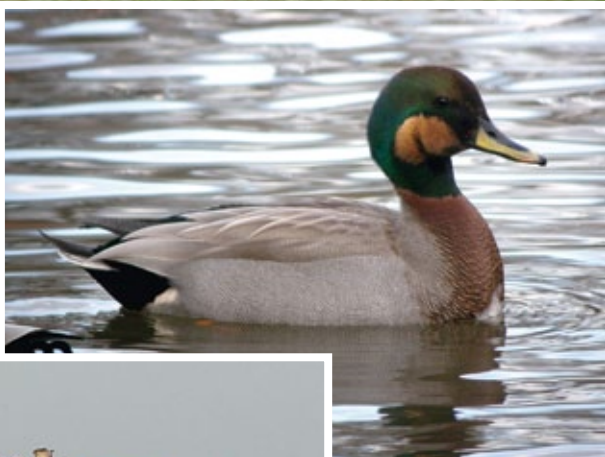
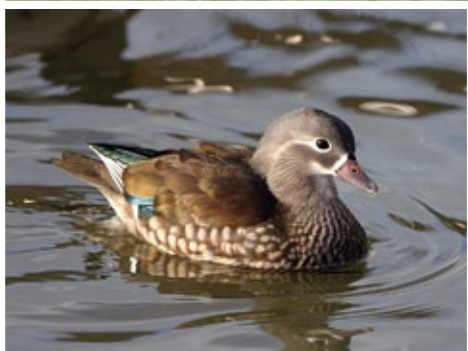
Gräsand *Anas platyrhynchos*

Höga antal: 1 450 ex rast Slottsskogen 18.12 (Clas Hermansson).

I vanlig ordning är det Slottsskogens fågeldammar som drar de riktigt stora mängderna gräsänder vintertid. Under hårda vintrar kan matningarna vid dammarna locka betydligt fler änder än vad som blev fallet detta år och förmodas då samla en god andel av stadens övervintrande gräsänder. [BD]

Stjärtand *Anas acuta*

Vinter: Januari–februari: 1 hona Hake Fjord, Torslanda 13.1 (Magnus Persson). 1 hona Slottsskogen 6.2–6.4 (Bengt Adamsson m fl). 1 hane Vasskären 23.2–23.3 (Magnus Unger m fl). **December:** 1 hona Slottsskogen 1–29.12 (Thomas Bernhardsson m fl).

↑↑

Sjunde fyndet av nilgås. Torslandaviken, 24 april.

Bild: JAN-ÅKE NORESSON

↙

Samma mandarinand som förra året. Färjenäs, 10 januari.

Bild: LENNART HANSSON

↑

Också kvar från 2012: hybriden mellan snatterand och gräsand. Slottsskogen, 5 april.

Bild: UNO UNGER

↙

Flest sträckande bergänder noterades på senhösten. Kråkudden, 13 november.

Bild: PER NORBERG

←

Vigghona med ungar. Stora Mölnesjön, 19 juni.

Bild: LARS-ERIK NORBÄCK

Höga antal: 14 ex str S Kråkudden, Hönö 17.9 (Bo Brinkhoff m fl).

Ett ganska beskedligt år för arten där fynd av övervintrande fåglar gjordes i klassiska områden i skärgården. Slottsskogens fågeldammar fortsätter också vara populära oaser under vintrarna för diverse andar, stjärtänder icke undantaget. [BD]

Årta *Anas querquedula*

Samtliga: 1 hane str S Hönö–Vrångö 17.4 (Ola Bäckman, Martin Oomen m fl). 1 par str S Kråkudden 21.4 (Jon Håkansson). 1 hane Kvilehed 8.5 (Ola Bäckman). 1 hane Torslandaviken 9–18.5 Torslandaviken (Stefan Svanberg m fl). 1 hane Galterö 10.5 (Lars Hellman). 1 par Skogomedammen, Hökälla 25.5–6.6 (Per Lundgren m fl). 1 hane Stora Amundö 2.6 (Hans Wahlberg m fl). 1 ex Torslandaviken 29.8 (Ulf Persson). 1 ex Öxnäs 12.9 (Stefan Svanberg).

Något högre antal fynd än normalt, framförallt under våren. Ingen häckning konstaterad i år men fåglar noterades som vanligt i Torslandaviken, Hökälla och vid Öxnäs. [BD]

Skedand *Anas clypeata*

Vinter: December: 1 hane Slottsskogen 1–7.12 (Thomas Bernhards-son m fl).

Höga antal: 10 ex Torslandaviken 4.5 (Per-Erik Hagström m fl).

Fortfarande inga indicier på häckning i Göteborg trots att arten uppträder årligen på lämpliga lokaler som Nordreälvstranden vid Öxnäs och Hökälla. [BD]

Brunand *Aythya ferina*

Häckningar: Fynd under häckningstid: 3 ex parning/ceremonier Hovås, Askim 18.5 (Aimon Niklasson).

Höga antal: 54 ex Torslandaviken 17.11 (Magnus Persson).

FLITIG UPPVAKT- NING

Två hanar uppvaktade flitigt en hona i en damm där det inte funnits brunänder tidigare. Men något resultat av denna uppvaktning kunde inte ses i nämnda damm

senare under sommaren. Årets högsta antal ligger något lägre än i fjol men får ändå anses normalt för senare år. [PB]

Vigg *Aythya fuligula*

Häckningar: 1 par Stora Mölnesjön, Angered ☞ (Lars Erik Norbäck).

Höga antal: Vinter/vår: 362 ex Vitskär, Torslandaviken 2.2 (Magnus Persson).

En konstaterad viggäckning blev det i år där en hona med fyra ungar sågs (se bild). Senast häckning av vigg kunde konstateras var 2011 då en ungkull kläcktes i Idtjärnet, som bara ligger 3–400 meter bort. Möjlighet finns alltså att fåglarna bytt häckplats. Tyvärr var två ungar i årets kull borta redan

den 22 juni. Årets högsta antal är nästan en tangering av förra året, då 370 ex var toppnoteringen. [PB]

Bergand *Aythya marila*

Sommar: Vid Torslandaviken sågs 1 hane 27.7 (Magnus Persson), 2 hanar 29–30.7 Ola Wennberg m fl) samt 1 par 31.7. (Osborne Lindberg).

Höga antal: 13 ex str S Kråkudden, Hönö 12.11 (Bo Runesson). 12 ex Torslandaviken 15.10 (Magnus Persson).

Även i år gjordes sommarfynd av bergand och det kan röra sig om tre till fem individer. Årets högsta antal (och även dagen efter; se bild) är något högre än förra året då vi bara kom upp i åtta exemplar. [PB]

Ejder *Somateria mollissima*

Höga antal: 4–5 000 ex rastande Rörö 7.2 (Bo Brinkhoff m fl). 3 940 ex str N Kråkudden, Hönö 5.3 (Tina Widén m fl).

Vad gäller rastade ejdrar är siffran från Rörö relativt normal. Antalet sträckande ejdrar är däremot den högsta dagssumma som finns dokumenterad från Kråkudden genom alla år. [PB]

Alfågel *Clangula hyemalis*

Sommar: 1 honfärgad str S Kråkudden, Hönö 14.6 (Ola Bäckman m fl).

Höga antal: 44 ex str S Kråkudden, Hönö 17.4 (Ola Bäckman m fl).

Även i år gjordes ett sommarfynd av alfågel och sedan 1999 föreligger tre fynd under juni och fem under juli i rapportområdet. [PB]

Sjöorre *Melanitta nigra*

Höga antal: 1 625 ex str S Kråkudden, Hönö 31.10 (Osborne Lindberg m fl).

Årets notering är en relativt normal högsta dagssumma under hösten. [PB]

Salskrake *Mergus albellus*

Höga antal: 44 ex Aspholmarna, Saltholmen 24.1 (Martin Oomen). 42 ex Brännö 18.1 (Gösta Olofsson). 28 ex Killingsholmen, Askim 18.3 (Ivar Ivarsson).

Årets 44 ex som högsta notering är en ökning från fjolårets 31 ex och för andra året i rad är det runt Göta älvs mynning som detta görs. Även i södra skärgården finns större ansamlingar. Torslandaviken verkar dock ha spelat ut sin roll som salskraksmagnet. Det högsta antalet därifrån under året är 20 ex den 15 december. Tidigare år kunde flockar på 75–100 fåglar räknas in där under vårvintern. Rekordnoteringen är 113 ex den 17 mars 2004, vilket även är rekordet för hela rapportområdet. [PB]

HÖNSFÅGLAR

Hönshörnet av fågelrapporten utgör i år en dyster läsning. Skogshönsen hade sina sämsta år på länge, vaktlarna var obefintliga och rapphönan är rentav utdöd. Och som om inte det vore nog har ett över tio år gammalt vaktelfynd visat sig vara rapporterat i fel rapportområde, så det utgår.

Orre *Lyrurus tetrrix*

Samtliga: 2 hanar Landvetters flygplats 22.2 samt 1 hane samma lokal 3.5 (Lars Erik Norbäck, Jon Håkansson). 1 hane Brudarebacken 8.3 samt 5.4 (Ola Bäckman, Tina Widén m fl). 1 hona Brudarebacken 20.4 (Jan-Åke Noresson m fl). 1 hona Vättlefjäll, Angered 27.10 (Ove Andersson). Dessutom påträffades spilling i Bråtaskogen, Råda 24.2 (Johannes Löfqvist).

Andra året i rad utan fynd från den klassiska spelplatsen på Rambo mosse. Totalt fem rapporterade individer är ett riktigt dåligt resultat och det sämsta sedan 2001, då skådaraktiviteten sannolikt var betydligt lägre i rapportområdets skogar. Arten tycks ha en starkt negativ populationstrend i rapportområdet för närvarande, frågan är vad som orsakar detta?

[JS]

Tjäder *Tetrao urogallus*

Samtliga: 1 hane Gösjön, Björketorp 12.1 (Freddy Persson). 2 ex Ecklasjön, Partille 25.4 (Björn Larsson). 1 hona Sisjön, Askim 4.5 (Christer Cederfalk m fl). 1 hona Härssjön 4.5 (Jan-Åke Noresson). 2 ex Raketjärn, Landvetter 11.6 (Christer Johansson). 1 par Hagedalsmossen, Härryda 24.6 (Christer Johansson). Dessutom påträffades spilling vid Snällemossarna, Landvetter 23.3 (Per Björkman m fl) samt vid Hålemyst, Knipeflågsbergen 29.3 (Leif Jonasson m fl).

Liksom orren hade tjädern ett dåligt år med endast nio observerade individer, att jämföra med förra årets rekordsumma på 26 exemplar. Detta är det sämsta resultatet sedan 2003, då fem individer rapporterades. Till skillnad från orren visar tjädern dock inte alls en nedåtgående trend på längre sikt i rapportområdet, så förhoppningsvis är det bara en tillfällig svacka. Den absolut övervägande delen av fynden är som vanligt gjorda i rapportområdets östliga skogsmarker, men det är värt att notera att Sandsjöbackabeståndet ännu tycks finnas kvar.

[JS]

Rapphöna *Perdix perdix*

Samtliga: 1 ex Dannekroken, Hönö 11.3 (Per-Erik Hagström m fl). 1 ex sp Smedstorps ångar, Björketorp 5.5 (Elon Wismén m fl).

Två fynd av rapphöna är en fördubbling av fjolårets summa. Båda fynden härrör emellertid troligen från fåglar utsatta för jakt. Med tanke på att det inte gjorts några fynd på den välbesökta lokalen Galterö sedan 2010 är den lokala populationen i södra skärgården med stor sannolikhet utdöd.

[JS]

Vaktel *Coturnix coturnix*

Komplettering: 1 ex sp Välen 13.6 2002 utgår.

För första gången sedan 2001 gjordes inga vaktelfynd i rapportområdet! Eftersom 2012 också bjöd på ett dåligt vaktelresultat med endast tre rapporterade fåglar så har vi nu haft två år i rad med dålig eller obefintlig vaktelutdelning. Arten har annars utmärkt sig genom att av någon anledning uppträda rikligare i rapportområdet vartannat år under så gott som hela 2000-talet. Välenfågeln från 2002 har uppdagats vara ett fall av lokalförväxling och hörde egentligen hemma i norra Halland.

[JS]

LOMMAR OCH DOPPINGAR

Områdets häckande lommar ynglar av sig i högre takt än de flesta, men i övrigt var det mesta sig likt bland lommar och doppingar. Det gjordes inga fynd av svarthalsad dopping men ovanligt många av svarthakedopping.

Smålom *Gavia stellata*

Häckningar: 1 par Härryda kommun (Mats Eriksson). **Fynd under häckningstid:** 1 ad sågs på ytterligare en lämplig lokal i Härryda kommun (Mats Eriksson).

Höga antal: 287 ex str S Kråkudden, Hönö 10.5 (Stefan Svanberg m fl). 224 ex str S Vrångö 10.5 (Magnus Rahm). 208 ex str S Kråkudden, Hönö 13.5 (Bo Brinkhoff m fl).

Tredje året i rad med häckning i samma tjärn. Årets två ungar överlevde åtminstone de första kritiska veckorna. Sträcksummorna var i år av helt normal dignitet.

[MR]

Storlom *Gavia arctica*

Häckningar: 1 par Gingsjön (Mats Eriksson m fl). 1 par Öjesjön (Ingemar Olsson m fl). 1 par Skärsjön (Martin Oomen m fl). 1 par Stora Kåsön (Magnus Rahm m fl). 1 par Sisjön (Benga Ragnewall m fl). 1 par Stora Härssjön (Martin Oomen m fl). 1 par Högsjön, Vättlefjäll (Magnus Rahm m fl). **Fynd under häckningstid:** Utöver de säkra häckningarna gjordes fynd i totalt 13 tänkbara häckningssjöar.

Ett gott år för storlommen med tangerat rekord i antalet konstaterade häckningar (sju stycken). Extra roligt är att konstatera att häckningarna verkar ha gått bra. Av de sju konstaterade häckningarna resulterade fyra i två fullvuxna ungar vardera, och i de övriga tre häckningarna överlevde en unge till fullvuxen ålder (se bild på föregående sida).

[MR]

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

Samtliga: 1 2K+ str S Vinga 4.5 (Håkan Eliasson m fl). 1 2K str S Hypeln – Kråkudden, Hönö 10.5 (Magnus Unger, Stefan Svanberg m fl). 1 1K str S Kråkudden, Hönö 24.10 (Tina Widén m fl). 1 ad str S

Kråkudden, Hönö 29.10 (Fredrik Ström m fl). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 4.11 (Tina Widén, Bo Brinkhoff m fl). 1 ad str S Kråkudden, Hönö 16.11 (Barbara Leibiger m fl). 1 ad str S Hyppeln 19.11 (Roger Eskilsson). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 28.11 (Tina Widén m fl).

Åtta fynd är helt i linje med vad som noterats de senaste åren. Vårfynd är betydligt ovanligare än höstfynd, men under 2000-talet har det gjorts flera fynd mellan mitten av april och mitten av maj. Kanske kan vi förvänta oss att det utkristalliserar sig en sträcktopp i takt med att fynden blir fler?

[MR]

Obestämd islom *Gavia immer/adamsii*

Samtliga: 1 ex str S Kråkudden, Hönö 2.3 (Ola Wennberg m fl). 1 ex str S Hjälvik, Öckerö – Kråkudden, Hönö 29.10 (Bo Brinkhoff, Per Norberg m fl).

Oktoberfågeln vållade en del debatt efter att en bild på fågeln publicerats i Artportalen. En del karaktärer pekade mot vitnäbbad, men i fält var intrycket svartnäbbad. Utifrån försiktighetsprincipen har vi därför valt att publicera fyndet som en obestämd islom.

[MR]

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*

Samtliga: 1 4K+ Kråkudden, Hönö 3.1 (Stefan Svanberg m fl). 1 1K Hummerviken, Öckerö 26.10 (Thomas Karlsson).

Två fynd av vitnäbbad islom är normalt för senare år. Januarifynd är ovanliga och detta är områdets tredje. Slutet av oktober är däremot en alldeles utmärkt tid för arten.

[MR]

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Häckningar: 4 par Balltorps våtmark, Mölndal (Elon Wismén m fl). 2 par Hills golfbana, Mölndal (Lars Eric Rahm m fl). 1 par vardera i Axlemossen och Finnmossen, Änggårdsbergen (Martin Oomen m fl). 1 par Valmossen, Brännö (Lars Hellman m fl). Fynd under häcknings-tid: Observationer av fåglar i lämplig häckningsbiotop gjordes på ytterligare fem lokaler.

Höga antal: 21 ex Välen 19.10 (Hans Börjesson).

Nio konstaterade smådoppingshäckningar ligger helt i linje med de senaste årens resultat. Sannolikt finns det ett ganska stort mörkertal för denna lilla krabat som gärna gömmer sig väl i vegetationen. När arten inventerades 2011 konstaterades tolv häckningar, och det tycks inte ha skett några dramatiska förändringar sedan dess. Ansamlingen i Välen 2013 är lite extra rolig eftersom den är områdets största sedan 2009, då 32 ex räknades vid samma lokal.

[MR]

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Vinter: 1 ex str N Kråkudden, Hönö 1.1 (Uno Unger m fl). 2 ex Lökholmen, Gbg:s södra skärgård 2.1 (Staffan Sényby). 1 ex Askims fjord 2.1

(Anders Olsson). 3 ex str S Kråkudden, Hönö 3.1 (Magnus Unger m fl). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 5.2 (Jon Håkansson m fl). 1 ex Vrångö 13.12 (Martin Oomen).

Ännu ett år med ett relativt lågt antal vinterfynd av gråhakedoppingar.

[MR]

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Samtliga: 1 ex Valö 6.1 (Gösta Olofsson). 1 ex Rörö 13.1 (Uno Unger m fl). 1 ex Fotö 1.4 (Hans Waern). 2 ex Torslandaviken 10.4 (Ingegerd Bratt m fl). 1 ex Torslandaviken 17–22.4 (Staffan Larsson m fl). 1 ex Askims strand 29.4 (Hans-Olof Johansson). 1 ex Härssjön 25.4 (Leif Andersson m fl). 1 ex Torslandaviken 27–28.4 (Ola Wennberg m fl). 1 ex Hills golfbana, Mölndal 5–11.5 (Ove Ferling m fl). 2 ex str S Kråkudden, Hönö 5.5 (Magnus Unger m fl). 1 ex Torslandaviken 19.5 (Ola Bäckman m fl). 1 ex Lökholmen 2.8 (Lars Persson). 1 ad Hyppeln – Rörö 21–22.8 (Thomas Karlsson m fl). 1 ex Kråkudden, Hönö 6.11 (Karl-Olof Johansson).

16 fynd av 18 ex gör 2013 till ett mycket gott år för svarthakedoppingen i rapportområdet. Lite extra intressant var individen som låg i en damm på Hills golfbana under en veckas tid i maj (se bild). Fågeln spelade men fick tyvärr aldrig sällskap, och drog sedan vidare för att finna lyckan någon annanstans.

[MR]

HAVSFÅGLAR

Årets stora havsfågelhändelse får nog sägas vara de rekordmånga havssulorna vid Hönö den 9 oktober. I övrigt blir det här avsnittet ovanligt kort med uteblivna fynd av till exempel stormsvalar och de mest sällsynta lirorna.

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

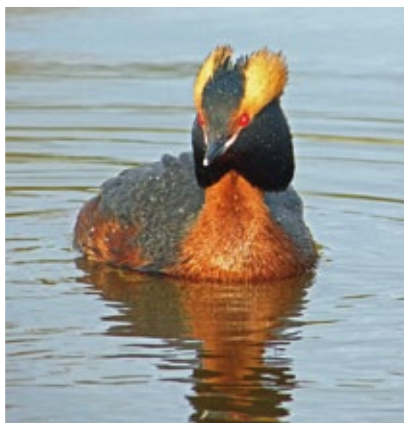
Höga antal: Kråkudden, Hönö: 425 ex str S 24.10 (Uno Unger m fl). 500 ex 3.12 (Bo Brinkhoff m fl).

I slutet av november och början av december höll en stor flock med stormfåglar till ett par kilometer utanför Hönö, säkerligen på grund av god födotillgång där. Fenomenet har noterats förr under samma tid på året, bland annat 2010, men inte i denna omfattning. Födosökande stormfåglar är normalt inte helt lätta att räkna, och 500 ex den 3 december var högsta uppskattningen av flocken som säkert också varierade i storlek över tid.

[MR]

Grålira *Puffinus griseus*

Samtliga: Kråkudden, Hönö: 3 ex str S 16.9 (Roger Eskilsson m fl). 2 ex str S 9.10 (Bo Brinkhoff, Jan-Åke Noresson m fl). 5 ex str S 24.10 (Uno Unger m fl). 3 ex str S 29.10 (Mattias Pozsgai m fl). 1 ex str S 31.10 (Mattias Lindberg m fl). 2 ex str 4.11 (Tina Widén m fl). 2 ex str S 8.11 (Bo Brinkhoff m fl). 3 ex str S 12.11 (Roger Eskilsson m fl). 1 ex str S 5.12 (Roger Eskilsson m fl). Övriga lokaler: 1 ex str S Hjälvik, Öckerö – Kråkudden, Hönö – Vinga 29.10 (Bo Brinkhoff, Marinko Karabatic m fl). 1 ex str S Vrångö 13.11 (Martin Oomen).

↑
**Häckningssugen svarthake-
dopping. Hills olfbana, 8 maj.**
Bild: OVE FERLING

↗
**En av sju storlomshäckningar i
år. Sisjön, 3 juli.**
Bild: OVE FERLING

→
**Det blev många dagar med
höga antal av havssula i år.
Kråkudden, 17 november.**
Bild: ELVOR OHLIN

Totalt 23 ex fördelade på tio obsdagar är normalt. Fynden är fördelade ungefär som förväntat över året, även om decemberfynd inte är helt vanligt – senast det begav sig var 2006. Som jämförelse saknades fynd helt 2011 då kraftiga västliga stormar avlöste varandra under årets sista månad, vilket borde vara optimala förutsättningar för att se grållra på Västkusten. [MR]

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Samtliga: Kråkudden, Hönö: 1 ex str S 30.4 (Stefan Svanberg m fl). 4 ex str S 14.6 (Stefan Svanberg m fl). 3 ex str S 15.7 (Martin Alexandersson m fl). 2 ex str S 16.7 (Tony Norman m fl).

10 ex fördelade på fyra obsdagar gör 2013 till ett ganska dåligt år, men i vanlig ordning är vädret den avgörande faktorn. Liksom 2012 fick vi ett aprilfynd och totalt har det nu gjorts tre sådana i området. [MR]

Havssula *Morus bassanus*

Höga antal: Vår: 510 ex str S Kråkudden, Hönö 17.4 (Ola Bäckman m fl). 318 ex str S Kråkudden, Hönö 30.4 (Stefan Svanberg m fl). **Höst:** 2 186 ex str S Kråkudden, Hönö 9.10 (Bo Brinkhoff m fl). 1 147 ex str S Vrångö 10.10 (Magnus Rahm). 950 ex str S Kråkudden, Hönö 24.10 (Uno Unger m fl). 974 ex str S Kråkudden, Hönö 26.10 (Stefan Andersson m fl). 750 ex str S Kråkudden, Hönö 29.10 (Mattias Pozsgai m fl).

NYTT DAGS- REKORD

2 186 ex är nytt dagsrekord, det tidigare lydde till 2 100 ex som räknades den 3 oktober 2001. Ett exceptionellt inflöde av sulor i Skagerrak och Kattegatt låg till grund för rekordet, som sattes i vindförhållanden som var lämpliga men inte unika. Även dagen efter, då vinden var svag och nordlig, räknades många sulor i Göteborgs skärgård, även om de allra största mängderna då lär ha befunnit sig söder om oss. Också vårsummorna är extremt höga och utgör rekord i denna kategori. [MR]

SKARVAR-STORKAR

Båda våra arter skarv tycks ha en positiv eller åtminstone stabil trend. Drommen tutar vidare i Hårsjön och vi fick inte mindre än tre besök av ägretthäger.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Häckningar: Två kolonier med 262 respektive ca 60 bon.

I den mindre av kolonierna ringmärktes 63 ungar. Från en av de största kolonierna i området saknas rapporter, och om inget allvarligt hänt där verkar det som om skarven lever fortsatt gott i vår skärgård. [MR]

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Samtliga: Observerades regelbundet under hela året, på eller vid följande öar: Rörö, Lilla Pölsan, Hyppeln, Torrbeskär, Öckerö, Hönö, Fotö, Stora Svartskär, Vinga, Galterö, Vargö, Lökholmen och Vrångö. **Höga antal:** Ca 50 ex Rörö 13.1 (Uno Unger m fl). 60 ex Rörö 28.9 (Magnus Unger m fl). 80 ex Rörö 2.11 (Magnus Unger).

De högsta antalsnoteringarna visar på en viss återhämtning sedan minskningen isvintrarna 2010 och 2011. Ännu finns inga indikationer om häckning och i vanlig ordning var observationerna som glestast i juni och början av juli. [MR]

Rördrom *Botaurus stellaris*

Häckningar: **Fynd under häckningstid:** Upp till 2 ex Hårsjön 13.4–12.8 (Fredrik Spak m fl).

För sjunde året i rad tutade en rördrom från Hårsjöns vassar, och upp till två individer kunde ses under häckningssången. I övrigt gjordes inte ett enda fynd vilket är anmärkningsvärt. Normalt brukar någon drom tvingas visa upp sig under vintern och möjligen kan det milda vädret i december vara en orsak till att de i år lyckades hålla sig undan. [MR]

Ägretthäger *Egretta alba*

Samtliga: 1 ex str Galterö 11.5 (Jan Mogol). 1 ex Torslandaviken 27.8 (Uno Unger m fl). 1 ex str Torslandaviken och Styrsö 24.11 (Magnus Persson, Andy Hultberg m fl).

Fynd nummer sju, åtta och nio i rapportområdet. Samtliga fynd har gjorts sedan 1999, och det är uppenbart att artens expansion avspeglar sig i Göteborgsområdets fyndbild. [MR]

Gråhäger *Ardea cinerea*

Häckningar: Aktiva kolonier fanns på Ängesholmen, Styrsö och i Knipared, Bergum.

Lyckade häckningar har rapporterats från områdets båda pålitliga hägerkolonier, men inga goda uppskattningar av deras aktuella storlek finns tillgänglig. Under hösten noterades som mest 46 hägrar vid Ängesholmen vilket möjligen kan ge en grov fingervisning om den kolonins storlek. [MR]

ROVFÅGLAR

Det blev ett gott falkår med fortsatt häckande pilgrimsfalkar på Gasklockan och med ett rekordartat antal fynd av jaktfalkar. Våra gjusar blev nogsamnt inventerade och ängshök observerades både vår och höst.

Bivråk *Pernis apivorus*

Häckningar: Rapporter med häckningskriterier föreligger från följande:

jande lokaler: Lerbäck, Säve; Balltorps våtmark; Fridhemsberget, Råda; Brudarebacken och Härssjön.

Höga antal: 16 ex str S Brudarebacken 11.9 (Roger Eskilsson m fl). 14 1K str S Vrångö 19.9 (Martin Oomen).

Även om rapportunderlaget troligen är bristfälligt får nog bivårksbeståndet anses som relativt oförändrat, med häckningsindikationer från en handfull lokaler i området. Några dagar under hösten bjöd på relativt höga antal sträckande bivårkar för våra förhållanden. [PB]

Brun glada *Milvus migrans*

Samtliga: 1 str SO Lilla Rävholmen, Styrö 9.5 (Andy Hultberg).

Tionde fyndet i rapportområdet och det femte som görs under våren. Bruna glador har nu setts årligen sedan 2008. Årets fågel kom förmodligen insträckande över havet från Danmark. [PB]

Röd glada *Milvus milvus*

Samtliga: Vår: 37 fynd av 42 ex under perioden 5.3–18.5. Sommar: 1 ex Härssjön 2.6 (Ove Ferling). 1 ex Almedal 3.6 (Roger Eskilsson). 1 2K str N Smedstorps ängar, Björketorp 13.7 (Elon Wismén). 1 ex str Sisjön, Askim 21.7 (Eva Åkesson). 1 ex Hög, Hisingen 29.7 (Tommy Järås). Höst: Åtta fynd av 8 ex under perioden 15.8–1.10.

HAR VI SNART EN HÄCKNING?

Ett rekordår under modern tid för röda glador i Göteborgs rapportområde. 50 fynd är åtta fler än 2011 då 42 fynd gjordes.

April var den månad då flest observationer gjordes och dagsrekordet blev sex fåglar sedda vid olika lokaler den 4 april. Antalet sommarfynd fortsätter också att öka, så håll utkik efter misstänkta häckningsdungar i lämpliga biotoper. [PB]

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Häckningar: Fynd under häckningstid: 1 ad Kippholmen, Björlanda och Kvillehed, Nordre älv 5.5 (Roger Eskilsson m fl). 1 4K–Torslandaviken 10.5 (Johan Ennerfelt m fl). 1 ex Skatås 16.5 (Mia Wallin). 1 ex Styrö 21.6 (Ulf Lindell, Bodil Lindell). 1 ex Torslandaviken 19.7 (Håkan Thorstensson).

Antalet fynd under häckningstid ökar inom rapportområdet. Havsörnen har återetablerats som häckningsfågel i Västergötland och Halland. Artens positiva trend fortsätter alltså i södra Sverige. [PB]

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Häckningar: 1 par Härssjön. Troliga häckningar: 1 par Sagsjön, Mölndal, 1 par Ragnhildsholmen, 1 par Torslandaviken, 1 par Lagmansholmen, 1 par Gullö, Säve, 1 par Ingebäcks älvstrand, 1 par Skogomedammen.

En konstaterad häckning gjordes i år vid Härssjön där två ungar kom på vingarna. Det totala antalet

revir blev åtta. När brun kärrhök var riksinventeringsart 2010 konstaterades att elva par påbörjade häckning i området och det finns ingen anledning att tro att beståndet har minskat sedan dess. [PB]

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Samtliga: Januari–februari: 1 3K+ hona Pansarkvillen, Säve 6.1–20.2 (Berndt Lindberg m fl). 1 honfärgad Välen 23–28.1 (Uno Unger m fl). Vår: 24 ex under perioden 21.3–26.5. Höst: Ca 69 ex under perioden 10.8–25.11. December: 1 ex Kalshed, Säve 13–27.12 (Tina Widén m fl).

En normal fyndbild för senare år. [PB]

Obestämd stäpp-/ängshök *Circus macrorus/pygargus*

Samtliga: 1 1K str S Vrångö 19.9 (Martin Oomen).

Stängshökar publiceras i de fall där blå kärrhök säkert kunnat uteslutas. Tidsmässigt talar mycket för att årets fågel troligen rörde sig om en stäpphök. Även 2010 gjordes ett fynd i södra skärgården då en ungfågel sågs på Tornö den 26 september. [PB]

Ängshök *Circus pygargus*

Samtliga: 1 2K hona str SV Trädet, Säve 16.5 (Christer Fält). 1 ad hane str S Brudarebacken 1.9 (David Klingberg).

Årets två fynd gör att vi nu är uppe i totalt fjorton i rapportområdet. Av dessa har åtta gjorts på våren och sex på hösten. Tidsmässigt passar de väl in i fyndbild, samtliga fåglar under våren har rapporterats under perioden 7–18 maj och på hösten under perioden 9 augusti–5 september. [PB]

Duvhök *Accipiter gentilis*

Häckningar: 1 par Källered (Ivar Ivarsson).

En konstaterad häckning där ungarna ringmärktes. Tyvärr hittades en av ungarna död i Veddice, Halland under hösten. I övrigt finns observationer av spelande fåglar från ytterligare två lokaler. [PB]

Ormvråk *Buteo buteo*

Höga antal: 521 ex str S Brudarebacken 11.10 (Leif Andersson m fl).

Den 11 oktober var årets bästa sträckdag för ormvråk i Göteborgsområdet. Sammanlagt räknades 988 individer från ett flertal lokaler denna dag och drygt hälften av dessa sågs således från Brudarebacken. [PB]

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Samtliga: Januari–februari: 10–15 ex. Vår: 14 ex under perioden 3.3–5.5. Höst/vinter: 100–110 ex under perioden 5.9–9.12.

Tämligen normala antal under vinter/vår. Höstens

antal är dock högre än i fjol, men i paritet med 2011. Noterbart är att inga fjällvråkar sågs i området efter den 9 december! ^[PB]

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Samtliga: 1 3K–Ragnhildsholmen 20.4 (Bengt Karlsson m fl).

Endast ett fynd av kungsörn gjordes under året och tidpunkten är anmärkningsvärd. Det är under senhöst och vinter som de flesta kungsörnar dyker upp i området. Endast en gång tidigare under 2000-talet har vi haft aprilfynd av kungsörn i rapportområdet. ^[PB]

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Häckningar: Fyra häckningar konstaterades i Härryda kommun.

Fiskgjusen var en av årets riksinventeringsarter i landet och alla kända boplatser i rapportområdet besöktes under sommaren. Utöver de konstaterade häckningarna ovan noterades två tomma boplatser. En längre artikel om inventeringen finns i FpV nr 1/2014. Det verkar som vi har en liten men stabil population i rapportområdets östra delar. ^[PB]

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Häckningar: Södra skärgården: 1 par Valö, 1 par Fjordholmen, 1 par Sjumansholmen, 1 par Brustholmen, 1 par Smögholmen (samtliga Gösta Olofsson). 2 par Galterö (Jon Hessman m fl). Norra skärgården/Hisingen: 1 par Björkö (Gösta Olofsson). 1 par Stora Mävholmen, Hake fjord (Gösta Olofsson). 1 par Stora Varholmen (Gösta Olofsson). 1 par Sörred, 1 par Gullö (Tommy Järås). 1 par Hökälla (Per Lundgren). Övriga lokaler: 1 par Tyska kyrkan, Nordstaden (Hans-Erik Hermansson). 1 par Liseberg (gm Håkan Thorstensson). 1 par Stora Eskilsholmen (Gösta Olofsson) 1 par Eklanda, Mölndal (Lars-Eric Rahm).

Årets summa stannade på 18 inrapporterade par tornfalkar, vilket är i nivå med de senaste åren. ^[PB]

Stenfalk *Falco columbarius*

Samtliga: Vår: 40–42 ex under perioden 29.3–25.5. Höst: 110–116 ex under perioden 3.8–16.11.

Normala antal, helt i paritet med fjolåret. ^[PB]

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Samtliga: Vår: 20 ex under perioden 19.4–2.6. Höst: 45–51 ex under perioden 9.7–11.10. Tidigt fynd: 1 ex str S Kråkudden, Hönö 19.4 (Ola Bäckman m fl). Höga antal: 9 ex str S Brudarebacken 11.9 (Roger Eskilsson m fl).

Normala antal under våren, medan höstens antal är rekordhöga. Flest lärkfalkar sågs den 11 september då hela 13 ex totalt räknades på olika lokaler i området. Nio av dessa obsades som synes från Brudarebacken. ^[PB]

Jaktfalk *Falco rusticolus*

Samtliga: 1 2K str SO Burö, Gbg:s norra skärgård 2.2 (Magnus Unger m fl). 1 2K Galterö och Buskär, Gbg:s södra skärgård 22–23.2 (Jon Hessman m fl). 1 2K Tistlarna 28.4 (Roger Börjesson m fl). 1 1K hona Öxnäs 25.11 (Bo Brinkhoff). 1 1K Vrångö och Lökholmen, Gbg:s södra skärgård 13–18.12 (Martin Oomen m fl).

Under februari–april gjordes tre fynd och av en och samma individ (fågeln kändes igen på en lucka i vänster vinge). Under hösten gjordes två fynd, men här var det med största sannolikhet två olika fåglar. Sammanlagt blir detta det bästa året för jaktfalk i rapportområdet under 2000-talet. Första kända fyndet av jaktfalk i Göteborgs rapportområde härstammar från den 13 september 1893 och ytterligare ett tidigt fynd finns från den 3 oktober 1905, då en fågel sköts. Under åren fram till 1976 är förekomsten oklar, men i Fågelrapporten från Västkusten 1976–1977 finns en notering om att nio tidigare fynd föreligger på hela Västkusten. Under 70-talet finns fem fynd, med hela tre fynd 1979. Här finns också områdets första långstannande individ. Det var en ung hona som uppehöll sig kring Göta älvs mynning från den 11 januari till den 16 februari. Troligtvis återvände sedan samma fågel i december och stannade i samma område från den 15 december till den 1 februari 1980. Även detta år kom vi upp i tre fynd, även om det kan röra sig om endast två fåglar. Sen blir jaktfalken ovanligare med två januarifynd 1987 och 1988, och under 90-talet gjordes endast ett fynd när en ungfågel sågs på Hönö 18–19 oktober 1995. Därefter saknas fynd fram till år 2004, men därefter har fåglar setts årligen fram till i år, med undantag för år 2006, 2007 och 2012. ^[PB]

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Häckningar: 1 par Gasklockan, Gullbergsvass (Tommy Järås m fl).

För andra året i rad lyckades en häckning inne i Göteborg och paret fick två ungar på vingarna. ^[PB]

SUMPHÖNS OCH TRANOR

Småfläckiga sumphöns hade ett bra år i Göteborgsområdet och förgyllde försommarnattens ljudkuliss utmed Nordre älv. Trana fortsätter öka i antal i Sverige och sannolikt i Göteborgstrakten också, men anmärkningsvärt få rapporter om häckningsfynd inkommer.

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Häckningar: Fynd under häckningstid: Rapporterad med häckningskriterie från 12 lokaler, varav 4 belägna i skärgården.

Vinter: Januari–februari: 6 ex fördelat på Välen, Torslandaviken, Vrångö och Hönö. December: 3 ex fördelat på Välen (2) och Klare mosse (1).

**En av årets tre unga jaktfalkar.
Tistlarna, 28 april.**

Bild: ROGER BÖRJESSON

**En av vårens 20 lärkfalkar.
Härssjön, 21 maj.**

Bild: BENGT HALLBERG

**Inte någon av de häckande pilgrimsfalkarna, men väl en annan individ med god jaktlycka.
Stora Rävholmen, Öckerö, 18 augusti.**

Bild: UNO UNGER

Tionde fyndet av brun glada i rapportområdet. Lilla Rävholmen, Styrö, 9 maj.

Bild: BENGT HALLBERG

Fiskgjuse var en av årets riks-inventeringsarter. Den här fiskande gjusen konstaterades dock inte häcka någonstans, men väl fyra andra par. Torslandaviken, 8 juni.

Bild: LENNART HANSSON

**Vinterns ena blåa kärrhök.
Pansarkvillen, 21 januari.**

Bild: MARTIN OOMEN

Totalt tolv lokaler med häckningar alternativt revir-hållande par, att jämföra med 15 lokaler förra året, vilket i sin tur nästan var en halvering med föregående år, vilket nog kan tillskrivas de hårda vintrarna 2010–2011. Att arten minskar är nog inte helt sannolikt då vintrarna har varit milda de två senaste åren, utan nedgången återspeglar nog snarare att något färre lokaler genomsökts noggrant. [BD]

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Samtliga: 1–3 ex sp Lagmansholmen 2–9.5 (Tommy Järås m fl). 1 ex sp Ragnhildsholmen 11–12.5 (Freddy Persson m fl).

Ett bra år för arten där Lagmansholmen är en lokal värd att nämnas lite extra då man därifrån kunde höra inte mindre än tre spelande sumphöns. [BD]

Kornknarr *Crex crex*

Samtliga: Vår/sommar: 1 ex sp Fässberg 16.5–19.6 (Lars Eric Rahm m fl). 1 ex sp Skändla 17–30.5 (Ingvor Svensson m fl). 1 ex sp Torrekullamotet, Mölndal 18.5 (Ulf Elmqvist). 1 ex sp Torslandaviken 19.5 (Magnus Persson). 1 ex sp Svindal, Askim 24.5–22.6 (Jan Wahlberg m fl). 1 ex sp Angereds gård 24.5 (Martin Oomen). 1 ex sp Skutehagen, Torslanda 26.5 (Niklas Aronsson). 1 ex sp Ragnhildsholmen 5–12.6 (Dan Larsson m fl). 1 ex sp Kålsæres dammar, Björlanda 9.6–1.7 (Johan Svedholm m fl). 1 ex sp Pansarkvillen, Säve 14.7 (Mats Raneström). Höst: 1 ex Vrångö 25.9 (Stefan Svanberg).

Ett bra år för kornknarrar i Göteborg med inte mindre än tio spelande individer. Dessutom ett höstfynd av en rastande fågel i skärgården, vilket gör 2013 till det bästa året sedan 2007 då hela 24 ex noterades i Göteborgsområdet. [BD]

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Häckningar: Troliga häckningar: Ca 27 revir i rapportområdet.

Vinter: Januari–februari: 8–12 ex fördelat på fyra lokaler, varav 5–9 ex i Slottsskogen (Carl Jyker m fl). December: 9 ex i Mölndalsån, Säveån, Slottsskogen och Välen.

Arten noteras i år med häckningskriterie från 27 olika lokaler, vilket är tämligen oförändrat sedan föregående år. Sedan 2010 har dock antalet rörhönspar i Göteborgsområdet ökat från 21 till dagens 27–30 par. Siffran är något oklar då det inte är helt säkert hur många par som häckar i Torslandaviken, Hökäl- eller Svarte mosse (med flera lokaler). Slottsskogen fortsätter vara ett av de säkraste vintertillhållen för rörhöns i Göteborg. [BD]

Sothöna *Fulica atra*

Häckningar: 8 par Torslandaviken (Elis Ölfvingsson m fl). 4 par Hökäl- (Bo Brinkhoff m fl). 6 par Balltorps våtmark (Uno Unger m fl). 3 par Hills golfbana (Elon Wismén m fl). 1 par Svarte mosse, Biskopsgården (Thomas Karlsson m fl). 1 par Svarttjärn, Delsjöområdet (Martin Oomen m fl). 1 par Klare mosse (Märtha Boström m fl). 1 par Stora

Holm (Aimon Niklasson). **Fynd under häckningstid:** Rapporter om fåglar i lämplig biotop finns även från Härlanda tjärn, Välen, Svarte mossen i Askim, Härssjön, Sagsjön i Källered, Keillers damm, Holmdammen m fl.

Av rapportområdets sothönspar var det i år 25 par som rapporterades gå till häckning, vilket kan jämföras med 20 par i fjol och 18 par under 2011. Sannolikt återspeglar detta snarare en förbättrad noggrannhet i rapportering hos skådare än att arten ökar. Häckningar borde till exempel inte vara omöjliga att konstatera vid de lokaler som här nämns under fynd under häckningstid. [BD]

Trana *Grus grus*

Häckningar: 1 par Härssjön (Mats Bjersing m fl). **Fynd under häckningstid:** 1 par Skrapekärr, Vättlefjäll 9.4 (Uno Unger). 1 ex Haggsgsjön, Björketorp 12.7 (Mats Eriksson).

Höga antal: 320 ex str S Brudarebacken 11.10 (Ingemar Elisson m fl).

Endast en rapport om häckande tranor har inkommit under 2013 trots att arten sannolikt häckar på minst ett 20-tal platser i rapportområdet. Höga häckningskriterier borde inte vara så svårt att konstatera på en såpass högljudd och förutsägbar art. [BD]

VADARE

Ett vinterfynd av skogssnäppa, en hög sträcknotering av kärrsnäppa samt en tidig höstobservation av dubbelbeckasin sticker ut. I övrigt bjöd året på fler mosnäppor än på länge medan antalet spovsnäppor och roskarlar gick i motsatt riktning.

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Vinter: Januari: Upp till 5 ex Kråkudden–Bolleskären under hela månaden (Uno Unger m fl). 1 ex Skeppstadsholmen, Torslanda 4.1 (Magnus Persson). December: 1 ex Kråkudden 3–26.12 (Tina Widén m fl).

Årets vinterstrandskator visar att det inte alltid är så enkelt som att färre strandskator övervintrar ju kallare vintern är. Endast ett exemplar sågs nämligen under den mycket milda decembermånaden. I övrigt kan noteras ett inomskärsfynd i januari, vilket definitivt inte hör till vanligheterna. [JS]

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Samtliga: 2 ex str S Hyppeln och Hönö 28.4 (Lars Carlbrand m fl). 1 ex Stora Hästholmen, Björlanda 24.6 (Bo Nilsson m fl).

Två fynd av tre exemplar är en normal årssumma för 2000-talet. Inte heller lokalerna eller datumen avviker från normen, och vidare är det precis i sin ordning att rastande fåglar inte stannar längre än en dag. [JS]

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Häckningar: 1 par Torp (Martin Oomen m fl). Minst 1 par Torslandaviken (Ola Wennberg). 1 par Bergsjödalen (Amar Hot). Troliga häckningar: 1 par Fläskbotippen, Landvetter (Kristian Thisted m fl). 1 par Partille centrum (Ingvar Björhall). Dessutom noterades arten på ytterligare elva lokaler under häckningstid.

Höga antal: 13 ad Välen 22.6 (Hans Börjesson).

Torslandaviken tycks vara en orubblig konstant i denna i övrigt mycket ombytliga lilla vadares värld. I övrigt är det som vanligt i stor utsträckning tillfälliga biotoper som byggarbetsplatser, grusgröpar och liknande som utnyttjas som häckmiljöer. Detta innebär säkert också ett relativt stort mörkertal. Det verkar dock som om rapportområdets population är relativt stabil. Flocken i Välen kan vara den största ansamling av denna vanligtvis inte särskilt sällskapliga art som någonsin registrerats i rapportområdet.

[JS]

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Häckningar: 1 par Lökholmen, Gbg:s södra skärgård (Staffan Sényby m fl). 1 par Galterö (Roger Eskilsson m fl). 1 par Kråkudden, Hönö (Jon Håkansson m fl). 1 par Rörö (Thomas Karlsson m fl). 1 par Björlanda kile (John-Eric Thore). 2 par Viken, Hisingen (Magnus Rahm). 2 par Gamlestaden (Roger Eskilsson). 1 par Halleskär, Gbg:s norra skärgård (Eli Ölfvingsson). Troliga häckningar: 3 par Buskär, Gbg:s södra skärgård (Gösta Olofsson). 1 par Mävholmen, Gbg:s södra skärgård (Lars Persson). 1 par Hjälvik, Öckerö (Bengt Karlsson). 1 par Lilla Rävholmen, Öckerö (Bengt Karlsson). 1 par Hyppeln (Roger Eskilsson). 1 par Torslandaviken (Ola Wennberg m fl). Dessutom är arten rapporterad från ytterligare minst 17 lokaler under häckningstid.

I år är första gången som häckningar av denna art redovisas i fågelrapporten. Bakgrunden till detta är framför allt att arten har minskat mycket kraftigt på de halländska strandängarna. Mellan 2002 och 2012 har antalet häckande par på strandängar i Halland minskat med hela 80 % enligt inventeringar i regi av Länsstyrelsen i Halland! Som synes verkar arten hos oss ha ett hyfsat bestånd i skärgården, men återfinns också här och där i inlandet på liknande lokaler som mindre strandpipare. Arten kan säkerligen vara underrapporterad, och framtiden får utvisa hur rapportområdets population egentligen mår.

[JS]

Fjällpipare *Charadrius morinellus*

Samtliga: 1 ad str S Hyppeln och Kråkudden 10.5 (Magnus Unger, Stefan Svanberg m fl).

Rapportområdets artonde fynd, tillika det femte vårfyndet. Tidigare fynd är gjorda under perioderna 2 maj till 18 maj samt 30 juli till 17 september. Som kurios kan nämnas att det första fyndet av arten i rapportområdet utgörs av en fågel som sköts på Hönö den 5 september 1897.

[JS]

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Höga antal: 621 ad str S Kråkudden 10.8 (Roger Eskilsson m fl).

Den massiva sträcksisfran från Hönö utgör nytt rekord för rapportområdet och en rejäl putsning av det tidigare rekordet på 490 ex. Den sistnämnda siffran räknades in på samma lokal den 15 augusti 2008. Mitten av augusti kan härmed utropas vara prime-time för artens höststräck i rapportområdet!

[JS]

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Samtliga: Vår: 1 ad str S Kråkudden 10.5 (Stefan Svanberg m fl). 1 ad str S Hyppeln 10.5 (Magnus Unger m fl). 24 ex str O Brännö 24.5 (Stefan Svanberg m fl). 90 ex str N Torslandaviken 27.5 (Magnus Persson). 8 ex str N Kråkudden 29.5 (Roger Eskilsson). 1 ex str S Kråkudden 6.6 (Jon Håkansson). 1 ex str S Kråkudden 14.6 (Ola Bäckman m fl). Höst: Sammanlagt 213 ex under perioden 30.7–6.10. Månadsfördelning: Juli 14 ex, augusti 144 ex, september 53 ex, oktober 2 ex.

Sju vårfynd är normalt eller något över det normala för senare år, men vad som däremot inte är normalt är att fynden gäller cirka 125 individer! Anledningen

en till detta är naturligtvis framförallt den stora flocken över Torslandaviken, vilken lyser som en brinnande fyrbåk i statistiken. Höstsumman är normal och lokalerna som dominerar stort är som vanligt Kråkudden (för sträckande fåglar) och Galterö (för rastande fåglar).

[JS]

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Samtliga: Vår: 3 ex str S Kråkudden, Hönö 14.4 (Stefan Svanberg m fl). 2 ex Galterö 28.4 (Johan Ennerfelt m fl). 10 ex str S Kråkudden, Hönö 30.4 (Jon Håkansson m fl). 32 ex str N Kråkudden, Hönö 29.5 (Roger Eskilsson). 1 ex Galterö 8.6 (Mikael Käll m fl). Höst: Sammanlagt ca 398 ex under perioden 13.7–16.11. Höga antal: 54 ad str S Kråkudden, Hönö 10.8 (Jon Håkansson m fl). 62 ex str S Kråkudden, Hönö 13.8 (Peter Hamrén m fl). 64 ex str S Kråkudden, Hönö 17.9 (Bo Brinkhoff m fl). Månadsfördelning: Juli ca 5 ex, augusti ca 285 ex, september ca 107 ex, november 1 ex.

Våren bjöd på lite fler observationer av kustsnäppor än brukligt även om det inte var exceptionellt på något sätt. Under hösten sågs det däremot lägre antal än vanligt, speciellt i juli vilket annars brukar vara en bra månad för arten.

[SS]

Sandlöpare *Calidris alba*

Samtliga: Höst: Sammanlagt ca 32 ex under perioden 11.8–29.9. Höga antal: 6 ex str S Tjälleviks mosse, Hönö 31.8 (Bengt Karlsson). 4 ex str S Kråkudden, Hönö 16.9 (Roger Eskilsson m fl).

Som vanligt under senare år saknas observationer under våren. Senast det begav sig var 2007 då vi hade tre vårfynd i området. Hösten bjöd däremot på

en del sandlöpare i vanlig ordning, även om uppträdandet var ganska blygsamt. [SS]

Småsnäppa *Calidris minuta*

Samtliga: Höst: Sammanlagt ca 12 ex under perioden 27.7–23.8. Höga antal: 5 ex Galterö 17.8 (Jon Hessman).

Noterbart är att samtliga fåglar sågs på Galterö, vilket säger en del om lokalens betydelse för vadarstatistiken. Utan skådarbesök på Galterö hade det varit mycket glest med rapporter av rastande småsnäppor och andra småvadare i rapportområdet. Totalantalet ska ses med reservation för dubbelräkning, men sett till denna siffra hamnar vi på ett relativt normalt uppträdande för arten i jämförelse med tidigare år under 2000-talet. [SS]

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Samtliga: Vår: Sammanlagt ca 32 ex under perioden 7–22.5. Höst: Sammanlagt ca 22 ex under perioden 17.7–10.8. Höga antal: 7 ex str 5 Hyppeln 12.5 (Magnus Unger). 9 ex Galterö 18.5 (Patrik Axelsson m fl) och 8 ex på samma lokal 19.5 (Johan Ennerfelt m fl). 8 ex Lökholmen, Gbg:s södra skärgård 5.8 (Staffan Sényby).

Totalt cirka 54 ex är bättre än på länge och en liten uppräckning jämfört med den senaste femårsperioden där totalantalet varierat mellan 10 och 42 ex. Fyndbilden är typisk för arten med vårfåglarna väl samlade i maj och höstfynden i juli och augusti. [SS]

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Samtliga: Höst: Sammanlagt ca 18 ex under perioden 14.7–20.8. Höga antal: 5 ex Galterö 18.8 (Jan Mogol).

OVANLIGT FÅ FYND

Ovanligt få spovsnäppor sågs under hösten 2013 och totalsumman på cirka 18 ex är den lägsta sedan 2006 då endast 11 ex observerades. I genomsnitt har det setts ett femtiotal spovsnäppor per år under 2000-talet och bästa året var 2004 då lite drygt 100 ex noterades. [SS]

Skårnäppa *Calidris maritima*

Höga antal: Bolleskären, Hönö: Högsta noteringen under våren var 95 ex 20.5 (Bo Brinkhoff). Högsta noteringen under hösten var 30 ex 19.10 (Stefan Andersson m fl). Övriga lokaler: 50 ex Tormunden, Gbg:s södra skärgård 19.1 (Gösta Olofsson). 40 ex Stora Åxholmen, Gbg:s norra skärgård 14.2 (Roger Eskilsson m fl). 50 ex Stora Pölsan, Rörö 21.4 (Thomas Karlsson).

Högsta noteringen på Bolleskären under våren gjordes den 20 maj vilket är betydligt senare än vanligt. Jämför vi med Nidingen är det dock inte särskilt anmärkningsvärt, då det här oftast finns ett hundratal skårnäppor kvar vid denna tidpunkt, vilket även var fallet i år. [SS]

Kärnsnäppa *Calidris alpina*

Höga antal: 70 ex str NO Galterö 24.5 (Lars Hellman). 720 ex str S Kråkudden, Hönö 28.5 (Jon Håkansson). 80 ex Bolleskären, Hönö 28.5 (Jon Håkansson). 50 ex str S Kråkudden, Hönö 29.5 (Roger Eskilsson). 50 ex str S Kråkudden, Hönö 28.6 (Jon Håkansson m fl). 51 ex str S Kråkudden, Hönö 16.9 (Roger Eskilsson m fl).

Noteringen på 720 ex från Kråkudden den 28 maj är förmodligen en av de högsta som gjorts i rapportområdet. Att det dessutom är en vårnotering är extra anmärkningsvärt eftersom vi normalt har de högsta antalen under hösten. För jämförelse kan nämnas att det samma dag även rapporterades höga antal kärnsnäppor i sydvästra Skåne, med bland annat 3 500 ex på Måkläppen och 3 000 ex på Skanörs revlar. Även från Nidingen i Halland finns rapporter om höga antal under perioden med bland annat 1 000 ex rastande den 29 maj. [SS]

Myrsnäppa *Limicola falcinellus*

Samtliga: 1 ex Galterö 28–29.6 (Jon Hessman m fl). 1 ex Galterö 6.7 (David Klingberg). 1 ad Lökholmen, Gbg:s södra skärgård 30.7 (Lars Davidsson).

Myrsnäppan får väl numera ses som årlig i rapportområdet. Detta var femte året i följd med fynd av arten och som vanligt fanns Galterö med i protokollet. [SS]

Dvärgbeckasin *Limnocyrtus minimus*

Vinter: Januari–februari: Som mest 2 ex Hökälla 12.1–3.2 (Uno Unger m fl). 1 ex Välen 12.1 (Carl Jyker m fl) samt 1 ex samma lokal 13.2 (Lars Nilsson). 1 ex Fässberg 13.1–17.2 (Lars Eric Rahm m fl). 1 ex Rörö 13.1 (Magnus Unger m fl). 2 ex Ellesbo älvstrand 12.2 (Uno Unger). 1 ex Askimbsbadet 13–27.2 (Tina Widén m fl). **December:** 1–2 ex Torslandaviken 10–14.12 (Ola Wennberg m fl).

Vår: 1 ex Hökälla 9.3 (Berndt Lindberg). 1 ex Prästabäcken, Fässberg 16.3 (Lars Eric Rahm) samt 1 ex samma lokal 19.3 (Uno Unger m fl). 1 ex Vrångö 18.4 samt 23.4 (Martin Oomen). 1 ex Fässberg 4.5 (Lars Eric Rahm). 1 ex sp Lagmansholmen 5.5 (Magnus Persson m fl). 1 ex Vinga 5.5 (Anders Jihmanner m fl). 1 ex Hökälla 5.5 (Uno Unger m fl). 1 ex Lagmansholmen 6.5 (Owe Hougström) samt 1 ex samma lokal 15.5 (Kåre Ström).

Höga antal: 6 ex Hökälla 13.10 (John Thulin). 6 ex Hökälla 31.10 (John Thulin m fl). 8 ex Hökälla 8.11 (Kicki Westman m fl).

Det sågs ovanligt många dvärgbeckasiner under våren 2013, framförallt i maj vilket normalt sett är en månad med mycket få observationer av arten. Oftast görs bara något enstaka majfynd och det är inte ovanligt att observationer uteblir helt. Under hösten gjordes som vanligt de högsta noteringarna vid Hökälla. Oftast blir det någon dag med tvåsiffrigt antal så årets maxnotering på 8 ex får ses som lite klenare än vanligt och har en bra bit upp till rekordnoteringen från i fjol på hela 27 ex. [SS]

En av årets många dvärgbeckasiner. Rörö, 26 september.

Bild: STEFAN SVANBERG

Områdets första övervintrande skogssnäppa. Torslandaviken, 17 mars.

Bild: UNO UNGER

Rödbena på områdets rödbenelokal nummer 1. Stora Amundö, 26 juli.

Bild: ELVOR OHLIN

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Samtliga: Vår: 1 ex Getryggen, Delsjöområdet 2.5 (Kicki Westman). 1 ex Ragnhildsholmen 5.5 (Kåre Ström). Som mest 2 ex sp Lunnagården, Mölndal 7–9.5 (Evamaria Ferm m fl). 1 ex Hästen, Hönö 9.5 (Håkan Möller). Som mest 3 ex sp Hökälla 11–12.5 (Staffan Larsson m fl). **Höst:** 1 ex Galterö 1.8 (John Thulin) samt 13.8 (Ola Wennberg). 1 ex str S Rörö 7.9 (Björn Dellming m fl). 1 ex Välen 11–12.9 (Hans Börjesson m fl). 1 ex Hökälla 21.9 (Stefan Svanberg m fl).

**BÄSTA
VÅREN PÅ
MÅNGA ÅR**

Hela fem vårfynd av åtta exemplar är bättre än på länge och vi får gå tillbaka till åren 2002 och 2003 för att finna likvärdiga antal. Utdelningen under hösten var mera normal även om ett ovanligt tidigt fynd gjordes. Redan den första augusti sågs en dubbelbeckasin på Galterö, vilket innebar nytt fenologiskt rekord med två veckors marginal. Mediandatum för höstens första observation under 2000-talet är 26 augusti. Noterbart är att det även den 13 augusti sågs en dubbelbeckasin på Galterö och eftersom också detta är tidigt och att lokalen är lite udda för arten har vi valt att publicera detta som en och samma individ. [SS]

Myrspov *Limosa lapponica*

Höga antal: 12 ex str S Kråkudden, Hönö 23.4 (Ola Bäckman m fl). 37 ex str S Kråkudden, Hönö 19.8 (Jon Håkansson).

Tämligen låga antal både för vår och höst. Möjligen passerade de stora flockarna oss obemärkt förbi, för myrspovarnas sträcktopp brukar infalla under början av maj på våren och under slutet av juli på hösten. [PB]

Småspov *Numenius phaeopus*

Höga antal: 13 ex str N Torslandaviken 5.5 (Christer Fält). 22 ex str NO Torslandaviken 9.5 (Karin Magnander).

Inga större flockar noterades i år heller. 100 ex vid Långholmen, Näset den 11 maj 2003 är det högsta antal som rapporterats under 2000-talet, följt av 93 ex vid Torslandaviken den 13 maj 2007 och 70 ex vid Kråkudden, Hönö den 11 maj 2010. [PB]

Storspov *Numenius arquata*

Höga antal: 95 ex str NO Torslandaviken 16.4 (Christer Fält).

Sena fynd: 1 ex str S Björkö 5.11 (Bo Brinkhoff).

Årets högsta antal är beskedligt, men ligger ändå rätt i tiden. Liksom i fjol gjordes ett fynd av en fågel i november. [PB]

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

Vinter: 1 ex Torslandaviken 20.1–5.4 (Peter Hamrén m fl).

Vinterfynd av skogssnäppa görs regelbundet på Gotland, Öland och i Småland och Skåne, men har aldrig tidigare gjorts på Västkusten. Fågeln höll till kring bäckutflödet i Syrhåladammens nordöstra del och klarade som synes en övervintring i området. [PB]

Rödbena *Tringa totanus*

Häckningar: Södra skärgården: 3 par Galterö (Jon Hessman m fl). 3 par Vrångö (Martin Oomen m fl). 1 par Buskär (Gösta Olofsson). 1 par Stora Stårholmen (Lars Hellman). 1 par Lökholmen (Lars Persson). **Övriga lokaler:** 2–3 par Stora Amundö (Bert Olsson m fl). 2 par Hökälla (Bo Brinkhoff m fl). 2 par Nordreälvstranden, Öxnäs (Stefan Svanberg m fl). 1 par Välen (Josua Smedberg m fl). 1 par Haga kile, Askim (Lars Erik Norbäck m fl). 1 par Inre Tistlarna (Gösta Olofsson). 1 par Lilla Hästholmen, Björlanda (Johan Svedholm). 1 par Fässberg, Mölndal (Jörgen Grahm m fl). 1 par Lunnagården, Mölndal (Lars Eric Rahm).

Sammanlagt 21–22 säkra eller troligen häckade par. I övrigt är rödbenor rapporterade från 13 lokaler med lägre kriterier vilket ger ett totalt antal på 34–35 par. Efter att ha minskat mellan de båda atlasinventeringarna som gjorts 1973–84 och 2004–07 har populationen stabiliserats kring årets nivå. [PB]

Roskarl *Arenaria interpres*

Höga antal: 4 ex str S Kråkudden, Hönö 10.8 (Roger Eskilsson m fl).

Året bjöd på ovanligt få roskarlar i rapportområdet, vilket även avspeglar sig på högsta antalet. Normalt ligger det på 10–15 ex under sträcktoppen som brukar infalla runt den 21 augusti. Endast två vårfynd finns under året. [PB]

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*

Samtliga: 1 ex str S Kråkudden, Hönö 9.10 (Ola Wennberg m fl). 1 ex str V Kråkudden, Hönö 24.10 (Uno Unger m fl). 1 ex str S Vrångö 29.10 (Martin Oomen m fl). 2 ex str S Kråkudden, Hönö 13.11 (Ola Bäckman m fl). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 3.12 (Mattias Pozsgai m fl).

Sammanlagt sex exemplar är den näst högsta årssumman som noterats i rapportområdet och en tangering av 2006 års totalsumma. Detta står sig dock ganska slätt mot rekordåret 2011, då det sågs hela 18 ex. Årets observationer stämmer väl in i fyndbilden för arten. Dagar med hård pålandsvind under årets sista kvartal är ett typiskt samband när det gäller fynd av brednäbbade simsnäppor. [SS]

LABBAR

Rekorduppträdande av storlabb under våren, ett udda fynd av bredstjärtad labb samt magert med fjälllabb är en kort sammanfattning av labbåret 2013.

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

Samtliga: 1 ad str S Kråkudden, Hönö 31.7 (Lars Eric Rahm m fl). 1 3K str S Kråkudden, Hönö 1.11 (Thomas Karlsson m fl). 1 1K str NV Kråkudden, Hönö 3.11 (Barbro Björkman m fl). 1 1K str S Kråkudden, Hönö 4.11 (Tina Widén m fl). 1 1K str S Kråkudden, Hönö 7.11 (Jon Håkansson).

**FÖRSTA
FYNDET
I JULI**

Inga observationer gjordes under vårsträcket, men däremot sågs en tidig höststräckare i form av en adult fågel på Kråkudden den 31 juli. Observationer av bredstjärtad

labb i juli månad är mycket ovanligt och årets fynd är troligen det första någonsin i Göteborgsområdet. En sökning i artportalen under åren 1900–2014 ger inga övriga julifynd längs Västkusten från Bohuslän till och med Halland. Övriga observationer gjordes alla i november, vilket ju ofta är den månad där merparten av fynden görs.

[SS]

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Häckningar: Fynd under häckningstid: Observationer gjordes i både norra och södra skärgården under häckningstid, men inga rapporter föreligger som tyder på att någon häckning har ägt rum.

Höga antal: 13 ex str S Kråkudden, Hönö 17.4 (Ola Bäckman m fl). 6 ex str S Kråkudden, Hönö 30.4 (Stefan Svanberg m fl).

Sena fynd: 1 1K str S Kråkudden, Hönö 7.11 (Jon Håkansson m fl).

Den fina sträcksiffran på 13 ex från Kråkudden den 17 april är den högsta i rapportområdet under 2000-talet. Den näst högsta noteringen är 12 ex den 3 september 2006 och den tredje högsta 11 ex den 8 april 2005, båda från Kråkudden.

[SS]

Fjälllabb *Stercorarius longicaudus*

Samtliga: 1 1K str S Kråkudden, Hönö 29.8 (Bo Brinkhoff m fl). 1 1K str V Kråkudden, Hönö 1.9 (Per Björkman m fl). 1 1K str S Kråkudden, Hönö 16.9 (Roger Eskilsson m fl). 1 1K str S Kråkudden, Hönö 24.10 (Uno Unger m fl).

Ett sparsamt uppträdande resulterade i att endast fyra fjällabbar observerades under hösten 2013, vilket är en av de lägsta årssummorna under 2000-talet. Precis som hos bredstjärtad labb kan antalet fynd variera stort från år till år, då faktorer som häckningsframgång och väderlek under sträckperioden starkt påverkar utfallet i uppträdandet.

[SS]

Storlabb *Stercorarius skua*

Höga antal: 28 ex str S Kråkudden, Hönö 30.4 (Stefan Svanberg m fl). 15 ex str Vinga 4.5 (Anders Jihmanner m fl). 12 ex str S Kråkudden, Hönö 9.10 (Bo Brinkhoff m fl).

Månadsfördelning: Januari 2 ex, mars 1 ex, april 44 ex, maj 29 ex, juni 5 ex, juli 4 ex, augusti 6 ex, september 3 ex, oktober 21 ex, november 12 ex, december 2 ex.

En mycket avvikande fyndbild med majoriteten av storlabbarna observerade i april och maj. Normalt ses flest under hösten och oftast görs endast ett fåtal eller inga fynd under våren. Noteringen på hela 28 ex från Kråkudden den 30 april är därmed unik och lär med råge vara den högsta vårnötningen som gjorts i landet. Dagen efter rapporterades 42 storlabbar sträckande mot nordväst vid Skagen vilket var nytt värrekord för Danmark (uppgifter från DOFbasen, Knud Pedersen).

[SS]

MÅSAR OCH TÄRNOR

Ovanligt många vittrutar, rapportområdets första fynd av sandtärna och häckande kentsk tärna för andra året i följd var några av glädjeämnena under året.

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus*

Samtliga: 1 2K Torslandaviken 20.5 (Magnus Persson).

För fjärde året i rad observerades svarthuvad mås i Göteborgsområdet, vilket är ganska anmärkningsvärt med tanke på att det första fyndet gjordes så sent som 2004. Årets fynd var det åttonde i ordningen och det är väl en kombination av ökad skådaraktivitet i området samt en ökning av artens uppträdande i landet generellt som ligger bakom den stigande fyndkurvan.

[SS]

Dvärgmås *Hydrocoloeus minutus*

Höga antal: 11 ex str S Kråkudden, Hönö 4.11 (Tina Widén m fl). 15 ad str S Kråkudden, Hönö 29.12 (Lars Andersson). 11 ex str Kråkudden, Hönö 30.12 (Stefan Svanberg m fl).

Månadsfördelning: Januari 1 ex, april 8 ex, maj 20 ex, augusti 10 ex, september 6 ex, oktober 10 ex, november 13 ex, december 33 ex.

Sammanlagt cirka 101 ex är mindre än vad som ses ett genomsnittligt år, men nästan exakt i paritet med fjolårets totalsumma på cirka 102 ex. I genomsnitt ses det dubbla antalet per år och den högsta årssumman under 2000-talet lyder på 440 ex. Torslandaviken är den säkraste lokalen för rastande dvärgmåsar i området och det är som vanligt svårt att avgöra hur många individer som varit inblandade då det mer eller mindre dagligen i maj månad rapporterades dvärgmåsar på lokalen.

[SS]

Tärnmås *Xema sabini*

Samtliga: 1 1K str S Vinga 30.10 (Roger Eskilsson m fl).

Endast en observation av tärnmås kan tyckas klen då vi vant oss vid lite större antal under senare år. Men sett ur ett lite längre perspektiv stämmer det väl in i mönstret och det är endast under senare år

som tärmåsen varit årlig i området. Årets observation gör att arten nu har setts åtta år i rad, vilket kan jämföras med början av 2000-talet då vi hade tre år där fynd saknades helt.

[SS]

Skrattmåsar *Larus ridibundus*

Häckningar: Ca 50 par Lerholmen, Saltholmen (Johan Ennerfelt m fl). 293 par Svarte mosse, Biskopsgården (Thomas Karlsson). 50–100 par Kråkholmen, Hönö (Uno Unger m fl).

Endast tre häckningslokaler är sämre än vanligt, men möjligen kan detta bero på bristfällig rapportering. Kolonin på Kråkholmen har haft en positiv utveckling och har på några år ökat från ett tiotal par till att i år hysa mellan 50–100 par. Göteborgs största skrattmåskoloni vid Svarte mosse är fortsatt stabil med cirka 300 häckande par.

[SS]

Ljussmantlad silltrut *Larus fuscus graellsii/intermedius/heuglini*

DUTCH INTER-GRADE?

Samtliga: 1 ad str S Kråkudden, Hönö 17.9 (Ola Wennberg m fl).

Fynd utav någon av raserna *graellsii*, *intermedius* eller *heuglini*. Ljussmantlad silltrut är ett samlings-

namn för silltrutar med tydligt ljusare dräkt än *intermedius*, vilket ju är den formen som häckar på svenska västkusten. Begreppet innefattar förutom *graellsii* och *heuglini* även så kallade dutch intergrades vilket är en övergångsform mellan *graellsii* och *intermedius* som häckar i Holland. Man kan med nuvarande kunskaper inte skilja de olika formerna åt, men det är förmodligen mer sannolikt att en ljussmantlad silltrut i vårt rapportområde rör sig om den västeuropeiska rasen *graellsii* eller en så kallad dutch intergrade än att det skulle vara den ryska tundrahäckande rasen *heuglini*.

[SS]

Kaspisk trut *Larus cachinnans*

Samtliga: 1 1K str S Vrångö 29.10 (Martin Oomen m fl). 1 1K Fiskhamnen 5.11 (Christer Fält m fl).

Nionde och tionde fyndet i Göteborgsområdet samt det sjätte respektive sjunde fyndet i Västergötland. Observationen på Vrångö är den första av en sträckande kaspisk trut i området och troligen sågs samma ex sydsträckande vid Lerkil en dryg timma senare.

[SS]

Vittrut *Larus hyperboreus*

Samtliga: 1 2K Fiskhamnen 2.1 (Johan Wallander). 1 2K str S Kråkudden, Hönö 3.1 (Stefan Svanberg m fl). 1 2K Tistlarna 7.1 (Rolf Andersson). 1 2K Kråkudden, Hönö 30–31.1 (Jon Håkansson m fl). 1 3K Öckerö 5–6.2 (Jon Håkansson m fl). 1 2K Fiskhamnen 11.3–20.4 samt samma ex 1.6–1.7 (Rolf Andersson m fl).

Ett för senare år exceptionellt uppträdande av

vittrut som för tankarna tillbaka till 80-talet. Det är dock inte helt lätt att avgöra hur många olika individer som varit inblandade, men vår bedömning är att det rör sig om 4–5 exemplar. En av trutarna, som först uppehöll sig i Fiskhamnen under mars och april dök plötsligt upp på lokalen igen den 1 juni och stannade sedan på platsen månaden ut och sågs för sista gången den 1 juli. Troligen sågs sedan samma individ vid Nohagaviken, Alingsås den 12–13 juli. Sommarfynd av vittrut hör inte till vanligheterna och detta var det första i rapportområdet sedan 1970 då ett exemplar uppehöll sig i Fiskhamnen under perioden 3 juni till och med den 23 juli.

[SS]

Tretåig måsar *Rissa tridactyla*

Höga antal: 960 ex str S Kråkudden, Hönö 24.10 (Uno Unger m fl). 970 ex str S Kråkudden, Hönö 29.10 (Mattias Pozsgai m fl). 1 100 ex str S Kråkudden, Hönö 8.11 (Bo Brinkhoff m fl). 1 000 ex str S Kråkudden, Hönö 23.12 (Martin Alexandersson m fl).

Ingen riktig toppdag, men flera dagar med runt 1 000 ex tyder ändå på ett relativt gott uppträdande under årets sista kvartal, vilket är den period då vi oftast ser de högsta antalen.

[SS]

Sandtärna *Gelochelidon nilotica*

Samtliga: 1 ad str S Hyppeln och Hönö 18.5 (Magnus Unger, Jon Håkansson m fl). 1 ad Torslandaviken 18.5 (Magnus Persson m fl).

En av årets största sensationer var den sandtärna som på morgonen den 18 maj först sågs sträcka förbi Hyppeln och Hönö för att sedan på kvällen återupptäckas rastande i Torslandaviken. Det är naturligtvis inte omöjligt att det rörde sig om två olika fåglar, men med tanke på hur ovanlig den är i landet är det nog klokt att bedöma det som en och samma individ. Detta var första fyndet i rapportområdet och Västergötland samt andra fyndet i Bohuslän. Första fyndet i Bohuslän utgjordes av en död fågel vid Stora Hällungen den 15 juni 1940. I Halland har det gjorts 15 fynd till och med 2013. Tidpunkten är mycket typisk för uppträdandet i landet där maj är den månad som klart toppar statistiken över fyndbilden. Se även separat notis på sidan 4.

[SS]

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

Samtliga: 1 ex str S Kråkudden, Hönö 16.5 (Jon Håkansson). 1 ad str SO Galterö 25.7 (Jon Hessman).

För tredje året i följd hade vi två fynd av skräntärna, vilket får anses som en relativt bra utdelning av denna notoriskt svåra art att få se i området. Under 2000-talet har det gjorts mellan noll och fyra fynd per år, där 2006 toppar med fyra fynd av fem exemplar. Under fyra av åren saknas observationer helt, medan det under sex av åren inklusive 2013 noterats två fynd.

[SS]

↑↑

Områdets första fynd av sandtärna. Torslandaviken, 18 maj.

Bild: MAGNUS PERSSON

↗↗

Sträckande 2K vittrut. Kråkudden, Hönö, 3 januari.

Bild: STEFAN SVANBERG

↑

3K vittrut. Öckerö fiskhamn, 6 februari.

Bild: JAN-ÅKE NORESSON

↗

Översomrande 2K vittrut. Göteborgs fiskhamn, 6 juni.

Bild: STEFAN SVANBERG

→

Trolig häckning av silvertärna. Hönö, 9 juni.

Bild: STEFAN SVANBERG

Svarttärna *Chlidonias niger*

Samtliga: 2 ex str S Kråkudden, Hönö 8.5 (Jon Håkansson). 4 ex str S Kråkudden, Hönö 18.5 (Jon Håkansson).

**I SNITT
GÖRS
4,3 FYND
PER ÅR**

En uppräckning mot föregående år då endast ett exemplar observerades i området. Om jämförelse görs med övriga år under 2000-talet ligger dock 2013 under medel för perioden. Under åren 2000–2011 gjordes i genomsnitt 4,3 fynd per år, med en högsta notering på åtta fynd av hela 17 ex år 2011. Den lilla tillbakagången i antalet fynd handlar dock troligen bara om tillfälligheter och kan åtminstone inte tillskrivas artens häckningsstatus i landet som sett ur ett nationellt perspektiv tvärtom visat en positiv trend under senare år. Men möjligen är det inte svenskhäckande fåglar som vi framför allt berörs av, och troligen spelar vädret under sträckperioderna en stor roll för artens uppträdande i vårt område. [SS]

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Häckningar: Troliga häckningar: Troligen häckade ett par på Dannekröksholmarna, Hönö (Bengt Karlsson). Ett par sågs varnande på skäret under häckningstid, men någon ruvande fågel eller ungar kunde inte konstateras.

2K-fåglar: 1 2K str S Kråkudden, Hönö 18.5 (Jon Håkansson). 1 2K str S Kråkudden, Hönö 15.6 (Per Björkman).

Sena fynd: 1 ex str S Kråkudden, Hönö 29.10 (Mattias Pozsgai m fl). 1 1K str S Vrångö 29.10 (Stefan Svanberg m fl). 1 1K str SV Galterö 30.10 (Jan Mogol).

För tredje året i rad sågs ett par under häckningstid vid Hönö. Troligen är det samma fåglar som häckade på platsen 2011 och 2012 som återkommit. [SS]

Fisktärna *Sterna hirundo*

2K-fåglar: 1 2K str S Kråkudden, Hönö 14.6 (Magnus Rahm m fl).

**FLER 2K
SILVER
ÄN FISK**

Första sommaren stannar fisk- och silvertärnor normalt i vinterkvarteren och 2K-fåglar ses bara fåtaligt i landet. Av någon anledning är observationer av 2K fisktärnor ovanligare än observationer 2K silvertärnor och detta var blott det andra fyndet under 2000-talet i rapportområdet, vilket kan jämföras med sju fynd av 2K silvertärnor. [SS]

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis*

Häckningar: Ca 10 par Kråkholmen, Hönö (Uno Unger m fl).

Häckningsplatsen från i fjol blev glädjande nog bebodd av kentska tärnor även i år och precis som förra året uppskattas att cirka tio par häckat på ön. [SS]

ALKOR

Alksektionen beskrivs kanske bäst som ett växande alkohål, där flertalet av arterna uppvisar negativa trender. Årets uppträdande ligger i linje med de senaste årens sparsmakade uppträdande för till exempel lunnefågel, sillgrissla och tordmule.

Obestämd sillgrissla/tordmule *Uria aalge/alca torda*

Höga antal: 849 ex str S Kråkudden, Hönö 5.2 (Jon Håkansson m fl). 990 ex str S Kråkudden, Hönö 24.10 (Uno Unger m fl). 1 800 ex str S Vinga 30.10 (Claes-Göran Ahlgren m fl). 1 100 ex str S Kråkudden, Hönö 8.11 (Bo Brinkhoff m fl).

Antalen gäller summan av bestämda och obestämda sillgrisslor och tordmular. Dagssummorna är ganska goda i ett kort perspektiv, men det är längesedan vi hade riktigt bra sträck. Exempelvis noterades 2000-talets högsta dagssumma den 28 oktober 2001 då cirka 8 500 ex sträckte förbi Vinga. [MR]

Tobisgrissla *Cephus grylle*

Häckningar: 15 par Inre Tistlarna (Gösta Olofsson). 11 par Byrknalten, Gbg:s södra skärgård (Gösta Olofsson). Höga antal, häcknings-tid: 71 ex Torrbeskar, Gbg:s norra skärgård 2.4 (Stefan Svanberg). 170 ex Tistlarna 20.4 (Gösta Olofsson). 96 ex Inre Tistlarna 20.4 (Gösta Olofsson). 39 ex Kalvholmen, Gbg:s södra skärgård 20.4 (Gösta Olofsson). 47 ad Byrknalten 13.7 (Martin Fransson). Övriga fynd, häckningstid: Noterades vid bland annat Vasskären, Aveskären, Fjärskären, Buskär och Stora Stenskar i södra skärgården, samt Stenskar och Enskar i norra skärgården.

26 konstaterade häckningar är relativt lågt, men ger inte en fullständig bild eftersom arten inte har inventerats heltäckande. Det är troligt att det finns i storleksordningen 100 häckande par i Göteborgs skärgård, och årets observationer kring häckningsplatserna tyder inte på några dramatiska förändringar i beståndet. [MR]

Alkekung *Alle alle*

Samtliga: Kråkudden, Hönö: Sammanlagt 167 ex under perioden 19.10–17.11 med som mest 30 ex str S 19.10 (Stefan Andersson m fl). Övriga lokaler: 1 ex Hyppeln 13.1 (Uno Unger m fl). 1 ex Rörö 13.1 (Uno Unger m fl). 1 ex str S Hyppeln 27.10 (Roger Eskilsson m fl). 2 ex str S Bredviken, Hönö 29.10 (Ola Wennberg). 43 ex str S Vinga 29.10 (Jon Håkansson m fl). 53 ex str S Vinga 30.10 (Claes-Göran Ahlgren m fl). 1 ex Rörö 30.10 (Per Arne Lindgren). 2 ex str S Vrångö 5.11 (Stefan Svanberg).

Totalt 228 ex är lite, men inte onormalt lite. Totalantalet brukar variera mellan ett par hundra och ett par tusen. [MR]

Lunnefågel *Fratercula arctica*

Samtliga: Kråkudden, Hönö: 1 2K str S 14.6 (Ola Bäckman m fl). 1 ex str S 30.9 (Per Björkman). 1 1K 24.10 (Stefan Svanberg m fl). 1 ex str S

4.11 (Tina Widén m fl). 1 ex str S 8.11 (Bo Brinkhoff m fl). Övriga lokaler: 2 ex str N Vinga 5.5 (Jan Mogol m fl). 1 ex str S Vinga 28.9 (Göran Darefelt m fl). 1 1K Rörö 2.11 (Ville Fagerström m fl).

Totalt 9 ex ligger i linje med de låga antal fynd som gjorts under 10-talet, och därmed långt ifrån de goda åren på 00-talet. Man kan misstänka att detta återspeglar den dåliga häckningsframgången i bland annat flera norska kolonier.

[MR]

DUVOR-UGGLOR

Årets mest betittade duva var utan tvekan den större turturduva som gästade Kålltorp under några vårvintermånader. Även den alltmer sällsynta vanliga turturduvan sågs under året i vårt område. Uggelåret blev ganska blekt utan vare sig några större invasioner eller goda häckningsresultat men två högugglor stack iallafall ut i skörden.

Skogsduva *Columba oenas*

Häckningar: Troliga häckningar: Minst 3 par Tagene stenkross, Hisingen (Johan Svedholm m fl). **Fynd under häckningstid:** Spelande fåglar noterades på följande lokaler: Källdalen, Hisingsparken (Bo Brinkhoff). Fridhem, Hisingen (Per Lundgren m fl). Hög, Hisingen (Tommy Järås). Östra begravningsplatsen, Göteborg (Maria Dillström m fl). Härssjön (Amar Hot m fl). Bokedalen, Jonsered (Ingvar Björhall m fl). Östra Bergum (Håkan Thorstensson).

Åtta revir är ett relativt dåligt resultat med senare års mått mätt. Kanske får det dock tillskrivas en låg skådarfrekvens och/eller dålig rapportering, eftersom exempelvis rapporter saknas från flera vanligtvis säkra lokaler på norra Hisingen. Vidare kan noteras att inga högre antal är rapporterade. Vanligtvis brukar trakterna kring Öxnäs dra till sig större flockar någon gång under året.

[JS]

Ringduva *Columba palumbus*

Höga antal: 3 020 ex str S Vrångö 11.10 (Tina Widén m fl). 6 800 ex str SO Välen 16.10 (Hans Börjesson). 2 200 ex str S Östra Trollåsen, Askim 18.10 (Aimon Niklasson).

Sedan den regelbundna sträckbevakningen på Smithska udden upphörde har inga särskilt höga dagssummor av ringduva noterats i rapportområdet. Årets högstanotering är förvisso hyfsad, men står sig slätt mot rekordsumman på 33 400 exemplar innanför Hönö den 13 oktober 1984. Under början av 2000-talet bjöd även Smithska udden regelbundet på femsiffriga noteringar.

[JS]

Turkduva *Streptopelia decaocto*

Häckningar: Troliga häckningar: 1 par Bagglebo, Öckerö (Bo Brinkhoff m fl). 2 par Kålltorp (Johan Frölinghaus m fl). 2 par Bäckeliden, Örgryte (Martin Oomen). 1 par Bjurslätt, Hisingen (Johan Svedholm).

1 par Bagaregården (Roger Eskilsson). **Fynd under häckningstid:** Observationer finns från ytterligare 21 lokaler i Göteborgs kommun, fem lokaler i Mölndals kommun, en lokal i Härryda kommun och nio lokaler i Öckerö kommun.

Höga antal: 65 ex Älvsborgsgatan, Kungsladugård 18.12 (Martin Oomen).

Inga konstaterade häckningar i år, vilket antagligen inte säger någonting om populationens tillstånd. Tvärtom är antalet lokaler där arten noterats under häckningstid något högre än tidigare år. Troligen speglar variationerna främst rapporteringsfrekvensen och en gissning är att numerären inte förändrats alltför mycket sedan 1998 då turkduvan var riksinveneringsart. Då konstaterades cirka 50 revir i rapportområdet. Högstanoteringen på 65 ex år något under det normala för 2000-talet, lokalen är dock högst normal. De höga antalen räknas så gott som undantagslöst in i området Kungsladugård-Sjöbergen.

[JS]

Turturduva *Streptopelia turtur*

Samtliga: 1 ex Sudda, Hönö 10.10 (Oskar Wangdell).

Rapportområdets 28:e fynd, men bara det sjätte under 2000-talet. Detta återspeglar den negativa trend som finns på olika håll i Europa och som brukar sättas i samband med i synnerhet förändrade jordbruksmetoder i häckområdena, men även jakt under flyttningen och habitatförändringar på övervintringsplatserna i Afrika. Oktober är nu den tredje bästa turturduvemånaden i rapportområdet med fem fynd, endast slagen av maj och juni med åtta respektive sju fynd.

[JS]

Större turturduva *Streptopelia orientalis*

Samtliga: 1 2K+ Kålltorp 24.1–9.4 (Agneta Ladström, Fredrik Spak m fl).

Årets kanske mest betittade fågel i Göteborgsområdet var den större turturduva som höll till i ett villaområde i Kålltorp under dryga två månader. Invånarna runt Kalkällegatan fick under denna tid vänja sig vid att fluktande fågelskådare med titanska teleobjektiv hängde klasvis längs staketet. Detta var det andra fyndet av arten i rapportområdet, det första gäller en fågel som först bestämdes till turturduva och uppehöll sig i Majorna under mars–april 1973. Fågelns ålder var omtvistad, men den bedömdes slutligen sannolikt vara 3K+, men 2K kunde inte helt uteslutas. Se separat notis på sidan 4 för vidare detaljer.

[JS]

Berguv *Bubo bubo*

Häckningar: Sammanlagt 7 revir där 2 par fick 4 ungar (Peter Strandvik m fl).

Ett ganska magert år där endast två par lyckades med häckningen. Tyvärr har det sett likadant ut de senaste åren. Det senaste goda året var 2009 då fem par häckade. [MO]

Hökuggla *Surnia ulula*

Samtliga: 1 ex Ryamotet, Härryda 12.1 (Freddy Persson) samt troligtvis samma exemplar vid Skällsjöås, Landvetter 12–13.1 (Kristian Thisted). 1 ex Lexbydal, Partille 4.3 (gnm Ingemar BE Larsson). 1 ex Gunnestorps mosse, Hisingsparken 30–31.12 (Martin Lind m fl).

Under vårvintern observerades två individer som dröjt sig kvar, likt många andra hökugglor, efter föregående hösts invasionsrörelse över södra Sverige. Ytterligare en hökuggla dök under årets allra sista dagar. Denna individ skulle visa sig bli en riktig långstannare, vilket vi återkommer till i nästa års rapport. [MO]

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Samtliga: 1 par Klippans naturreservat 27.1–29.3 (Tina Widén m fl). 1 ex Hammarkullen 16.3 (Peter Andersson). 1 ex sp Stora Issjön, Landvetter 27–30.3 (Martin Oomen m fl). 1 ex sp Maderna, Partille 7.5 (Ingvar Björhall). 1 ex Puketorp 13.9 (Pelle Gustavsson). 1 ex Klippans naturreservat 29.9 (Leif Bergendal) samt 1 ex vid samma lokal 26–28.12 (Mattias Pozsgai m fl).

Precis som samtliga år sedan 1994 (med undantag för 2006 och 2011) gjordes observationer vid Klippans naturreservat. Där gladdes ett sparvugglepar många skådare under våren. Under 2000-talet har antalet spelande ugglor varierat mellan en och fyra individer. Årets tre spelande individer får alltså anses vara en god summa. [MO]

Kattuggla *Strix aluco*

Häckningar: 1 par Askesby (Per Björkman m fl). 1 par Kviberget, Välen (Uno Unger m fl). 1 par Helgered, Landvetter (Elon Wismén).

Sammanlagt rapporterades endast tre häckningar under året, vilket naturligtvis inte speglar det verkliga beståndet av denna vår vanligaste uggleart. [MO]

Hornuggla *Asio otus*

Samtliga: 1 ex Höns kyrkogård 26.2–15.3 (Bo Brinkhoff m fl). 2 ex Brännö 13.3 (Lars Hellman). 1 ex sp Lagmansholmen 12–14.5 (Bert Olsson m fl). 1 1K Vasastaden, Göteborg 10.12 (gnm Tommy Järås).

Precis som förra året rapporterades inga häckningar, normalt brukar 1–3 par skrida till häckning. Främst är det jordbruksmarkerna kring Lärjeåns dalgång och på Hisingen som brukar attrahera hornugglorna. För fjärde vintern i rad fanns det dock övervintrande hornugglor på Höns kyrkogård, även om trenden är fortsatt nedåtgående för denna tidigare vinterflock, som nu reducerats till endast en individ. Decemberfyndet i centrala Göteborg utgjor-

des av en individ som flugit in ett fönster, och som kunde släppas vid fågelcentralen efter några dagars rehabilitering. [MO]

Jorduggla *Asio flammeus*

Samtliga: Vinter: 1 ex Pansarkvillen, Säve 12.1 (Uno Unger). Vår: 8 fynd av lika många exemplar under perioden 10.3–19.5. Sommar: 1 ex Torslandaviken 6.6 (Christer Fält). Höst: 7 fynd av 8 exemplar under perioden 21.9–10.11.

En återgång till en mer normal nivå efter fjolårets rekordhöga notering. Som brukligt för jordugglan så görs de flesta fynden i skärgården, och detta år utgjorde inget undantag då skärgården stådde med hela 15 av de 17 fynden. [MO]

Pärluggla *Aegolius funereus*

Samtliga: 1 1K Linnéstaden, Göteborg 18.10 (gnm Tommy Järås).

Årets enda fynd utgjordes av denna uggla som förrat sig in i centrala Göteborg, där den antagligen krockat med ett fönster på Nordhemsgatan. Efter rehabilitering på fågelcentralen kunde den släppas ut där den 17 november. Det är nu tre år sedan vi hade en ropande pärluggla i området, då var det på den klassiska lokalen Stora Issjön. [MO]

NATTSKÄRRA–HACKSPETTAR

Kungsfiskaren verkar efter några tuffa vintrar ha återhämtat sig något, och en härfågel i norra skärgården gladdes många skådare. Likt många tidigare vårvintrar sågs också tretåig hackspett i Klippans naturreservat.

Nattskärra *Caprimulgus europaeus*

Häckningar: Fynd under häckningstid: Sammanlagt ca 36 ex sp på 25 lokaler under perioden 7.5–6.8, varav följande i skärgården: 2 ex sp Björkö 30.5–11.6 (Bo Brinkhoff m fl). 1 ex sp Brännö 20.6 (Berndt Lindberg).

Höga antal: 5 ex sp Gettryggen 29.5 (Kicki Westman). 4 ex sp Kikåstoppen 5.6 (Ulf Persson).

Ovanligt få rapporter detta år. Nattskärnan är spridd och lokalt allmän över större delen av rapportområdet. Arten förekommer däremot glest i rapportområdets östra delar samt i skärgården. Riktade nattutflykter till glesa tallskogar i bergig terräng skulle ge betydligt fler fynd. [MO]

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Samtliga: 1 hane Brandkärr 3.1–3.3 (Mattias Pozsgai m fl). 1 ex Sävåns dalgång 27.2–25.3 samt 25.4 (Jan Mogol m fl). 1 ex Gullbergskajen 7.4 (Anders Forsberg). 1 ex Sävåns dalgång, Jonsered 2.9–7.10 (Staffan Öhrström m fl). 1 ex Torslandaviken 3.9 och 11.9 (Christer

↑
Andra fyndet av större turturduva i rapportområdet.
Kålltorp, 16 februari.

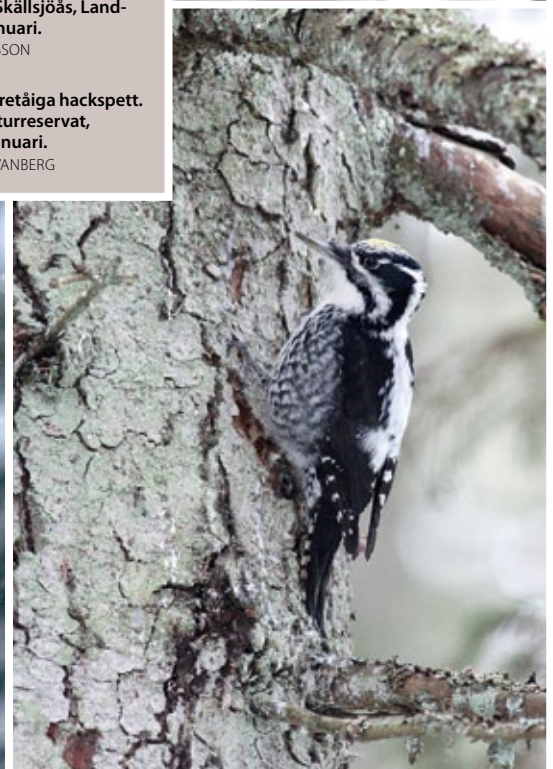
Bild: LARS LUNDMARK

↙
En av vårvinterns två gästande hökugglor. Skällsjöås, Landvetter, 13 januari.

Bild: IVAR IVARSSON

↘
Årets enda tretåiga hackspett.
Klippans naturreservat, Hindås, 13 januari.

Bild: STEFAN SVANBERG

Fält m fl). 1 ex Välen 12–19.9 (Jan Krantz m fl). 1 ex Sävås dalgång, Kviberg 1–31.10 (Roger Eskilsson). 1 ex Sävås mynning 4.10, 25.10 och 24.11 (Martin Johansson m fl). 1 ex Torslandaviken 23–31.12 (Christer Fält m fl).

I likhet med fjolåret gjordes en hel del fynd och tro-
ligen var sex–sju individer inblandade. Några häck-
ningar eller häckningsförsök har inte kommit till
vår kännedom, men många observationer gjordes
fram till april månad i Sävås samt längs Göta älv,
där arten har häckat tidigare. En lyckad övervint-
ring ägde rum längs Göta älv, där ett exemplar sågs
regelbundet vid Brandkärr.

[MO]

Härfågel *Upupa epops*

Samtliga: 1 ex Rörö 4–5.5 (Anders Linner m fl).

Årets fynd ligger bra i tiden för en fågel som kom-
mit hit genom förlängd vårflyttning. Merparten av
de härfåglar som dyker upp här observeras i okto-
ber–november. Årets fynd var det 14:e vårfyndet av
de 42 exemplar som nu setts i rapportområdet.

[MO]

Göktyta *Lynx torquilla*

Häckningar: 1 par Galterö (Roger Eskilsson m fl). **Fynd under häck-
ningstid:** 1 par Brännö 11–19.5 (Johan Ennerfelt). 1 ex sp Gunnilse
23.5 (Björn Larsson). 1 ex sp Maderna, Partille 24.5 och 2.6 (Ingvar
Björhall). 1 ex sp Slingan, Hönö 26.5 (Bengt Karlsson). 1 ex sp Vikhall,
Björlanda 30.5 (Magnus Persson). 1 ex sp Lillhagen 1.6 (Freddy Pers-
son m fl).

Efter fjolårets urladdning med tre häckningar så är
årets siffror nere på mer normala nivåer. En häck-
ning på Galterö och spelande tytor på ytterligare
fem eller sex lokaler är strax över snittet på 2000-
talet. Noterbart är att det inte gjordes några fynd
under höststräcket, vilket inte har skett sedan 2004.

[MO]

Spillkråka *Dryocopus martius*

Häckningar: 1 par Bokedalen (Ingvar Björhall).

UNDER- SKATTAT!

I FiG-2012 redovisade vi för första
gången häckningar av spillkråka,
så vi har inte så mycket historiskt
material att jämföra med – men
givetvis häckar det mångdubbelt fler par än ett när
det gäller denna stora spett. Försök gärna rappor-
tera fler häckande spillkråkor framöver, så att vi
kan få en bättre bild av artens utbredning i områ-
det.

[MO]

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Häckningar: 1 par Brodalsbäcken, Tultered (Stefan Larsson). 1 par
Uggledal (Mikael Forsman). 1 par Kålsäreds dammar, Björlanda
(Benga Ragnewall). **Fynd under häckningstid:** Ropande/revirhäv-
dande rapporterades på minst 45 lokaler under mars–juli.

Endast tre häckningar kunde konstateras vilket är
lägre än normalt. Antalet rapporterade häckningar
pendlar stort mellan åren. Beståndet verkar dock
vara stabilt.

[MO]

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Samtliga: 1 hane Klippans naturreservat 13.1–28.2 (Bengt Bör-
jesson m fl).

Klippans naturreservat fortsätter att vara områdets i
särklass bästa lokal för denna anonyma spett. Likt
de flesta tidigare år, så försvinner spetten eller spet-
terna i februari–mars när det börjar vankas häck-
ningssäsong. Undantaget var 2012 då en hane hör-
des trumma vid Klippan i början av april. Stora
partier av granskogen kring Klippan är hårt angri-
pen av granbarksborrar, möjligen är det detta för-
klaringen till varför de tretåiga är så förtjusta i om-
rådet.

[MO]

LÄRKOR–STRÖMSTARE

Sånglärka och berglärka uppträdde i relativt oför-
ändrade antal jämfört med tidigare år, medan träd-
lärka tråkigt nog verkar ha en vikande trend i rap-
portområdet. **Strömstare** noterades i vanlig ordning
häcka vid Grevedämnet och Sävås vid Jonsered.
Övriga vattendrag med potential för strömstare
tenderar att vara dåligt inventerade i år.

Trädlärka *Lullula arborea*

Häckningar: **Fynd under häckningstid:** Sjungande fåglar noterades
på 9 lokaler.

Övriga fynd: **Vinter:** 1 ex Torslanda golfbana 11–24.12 (Hans Bör-
jesson m fl). **Vår:** Totalt noterades 14 ex under vårsträcket. **Höst:** To-
talt noterades 17 ex under höststräcket.

Något färre revirhävande trädlärkor i år jämfört
med vad som brukar vara normalt (10–15 par i rap-
portområdet), och en extremt klen siffra på höst-
sträcket. Normalt brukar åtminstone det dubbla
noteras under september–oktober.

[BD]

Sånglärka *Alauda arvensis*

Häckingar: **Fynd under häckningstid:** Ca 180 sjungande individer.

Vinter: 10 ex Rönning 20.1 (Tommy Järås m fl). 1 ex Lexbydal 1.12
(Ingemar BE Larsson). 8 ex Torslanda golfbana 9–17.12 (Christer Fält
m fl). 1 ex Välen 13.12 (Tina Widén m fl). 1 ex Torslandaviken 27.12
(Mattias Theander).

Höga antal: 100 ex str Askimsbadet 6.3 (Anders Jihmanner).

Säkerligen finns det fler än de 180 sjungande indivi-
der som noterats under året – rapportunderlaget för
att göra en rättvis bedömning av artens utbredning i
Göteborgsområdet kan absolut ifrågasättas.

[BD]

Berglärka *Eremophila alpestris*

Samtliga: 5 ex Torslandaviken 1.1–3.4 samt 1.11–28.12 (Carl Jyker, Christer Fält m fl). 1 ex str S Vrångö 10.10 (Magnus Rahm).

Flocken på fem berglärkor som dök upp vid Mudderdammen/Torslanda golfbana under slutet av 2012 var kvar på platsen ända in i april, och sannolikt var det samma fem individer som återkom till området igen i november. I övrigt endast ett sträckfynd under hösten, vilket är i underkant jämfört med det normala. Mer normalt var dock att sträckfyndet gjordes i skärgården. Arten har en vikande trend nationellt. [BD]

Backsvala *Riparia riparia*

Häckningar: Ca 10 par Tagene stenkross (Johan Svedholm m fl). Minst 30 par Angeredsverken (Håkan Thorstensson). Ca 25 par Vikans stenbrott (Peter Strandvik). Ca 7 par Hökälla (John Thulin m fl). Ca 50 par Torslandaviken (Jan Mogol m fl). Minst 1 par Fläskbotippen, Landvetter (Elon Wismén). Ca 25 par Skällared, Landvetter (Martin Oomen m fl). Ca 5 par Bråta, Råda (Elon Wismén). Ca 5 par Buarås, Björketorp (Elon Wismén m fl). Ca 25 par Jehanders bergtäkt, Källered (Morgan Johansson m fl).

Tidiga fynd: 20 ex Torslandaviken 16.4 (Per-Erik Hagström m fl). 1–3 ex Hökälla, Härssjön samt Röro 16.4 (Lars-Erik Rahm m fl).

Torslandaviken fortsätter vara områdets största koloniplats även om det förmodade antalet häckande par verkar minska. Glädjande är däremot att arten verkar etablera sig lite här och där i Härryda där flera relativt stora kolonier verkar finnas. En brasklapp är också Angeredsverken där det totala antalet par egentliga kan ligga runt 90 par. [BD]

Ladusvala *Hirundo rustica*

Sena fynd: 1 ex str S Vrångö 15.10 (Magnus Rahm m fl). 2 ex str SV Nötholmen, Hönö 15.10 (Bo Brinkhoff m fl).

Höga antal: 790 ex str S Vrångö 11.9 (Magnus Rahm).

Arten födosöker gärna i stora grupper och ses relativt ofta i stora antal över fält eller vatten där det för tillfället är god kläckning av insekter eller där till exempel fjädermyggor svärmar. Sträcksummor på 100–790 ex rapporterades från flera lokaler mellan den 24 augusti och 23 september. Dessförinnan noterades flera stora ansamlingar på 100–300 ex under perioden 11 maj–23 augusti. De stora sträcksummorna noteras framförallt i skärgården. [BD]

Hussvala *Delichon urbicum*

Tidiga fynd: 1 ex Hökälla 14.4 (Stig Carlsson). 1–5 tidiga ex sågs även på klassiska svallokaler som Torslandaviken, Balltorps våtmark, Härssjön, Rådasjön m fl under perioden 17–21.4.

Höga antal: 300 ex Stora Amundö 14.5 (John-Mehdi Ghaddas).

Ett mycket tidigt vårfynd, det näst tidigaste någon-

sin i Göteborgsområdet, återspeglar en vår då många tättingar anlände tidigt i värmen som flödade upp från kontinentala Europa. [BD]

Större piplärka *Anthus richardi*

Samtliga: 1 ex Vrångö 13–14.10 (Stefan Svanberg m fl). 1 ex Ryds kile, Björkö 20–21.10 (Ville Fagerström m fl). 1 ex str S Vrångö 6.11 ☞ (Martin Oomen). 1 ex str N Galterö 3.12 (Jon Hessman).

FORT-SÄTTER-UPPÅT

Med årets fyra fynd fortsätter den uppåtgående trenden för arten som numera noteras så gott som årligen i rapportområdet. De två sena fynden i november och december avviker

från normal fyndbild, men kan eventuellt förklaras av den extremt milda senhösten. [BD]

Trädpiplärka *Anthus trivialis*

Tidiga fynd: 1 ex str N Saltasviken, Öckerö 14.4 (Håkan Möller).

Våren kom tidigt och trädpiplärkorna med den. Normalt sett dyker trädpiplärkorna upp först en vecka senare än så här. [BD]

Ängspiplärka *Anthus pratensis*

Vinter: Januari: 2 ex Lökholmen 2.1 (Staffan Sényby). December: 1 ex Hönö 2.12 (Bo Brinkhoff m fl). 2 ex Öckerö 2.12 (Bo Brinkhoff m fl). 3 ex Brännö 3.12 (Jon Hessman). 1 ex Galterö 3.12 (Jon Hessman). 8 ex Torslandaviken 7–27.12 (Stefan Svanberg m fl.). 1 ex Välen 11–12.12 (Hans Börjesson m fl.). 1 ex Röro 12.12 (Bo Brinkhoff m fl). 2 ex Hökälla 12.12 (Freddy Persson). 2 ex Vrångö 13.12 (Martin Oomen). 1 ex Askimbadet 29.12 (Ulf Persson m fl). 2 ex Lökholmen 30.12 (Staffan Sényby).

Höga antal: 2 460 ex str S Röro 14.9 (Håkan Möller). 1 280 ex str S Vrångö 14.9 (Stefan Svanberg, Magnus Rahm). 1 150 ex str S Smithska udden, Göteborg 17.9 (Stefan Svanberg, Tommy Järås). 5 000 ex str S Vrångö 19.9 (Martin Oomen). 9 400 ex str S Hyppeln 19.9 (Roger Eskilsson). 1 432 ex str S Nötholmen, Hönö 20.9 (Ola Bäckman).

Antalet vinterfynd avspeglar direkt hur hårda vintar vi haft vid ingång respektive utgång av året, där december 2013 var betydligt mildare än januari 2013. Under september månads andra halva inföll traditionsenligt dagarna med de högsta sträcksummorna, där den 19 september förtjänar ett särskilt omnämnande då proppen gick för ängspiplärkornas sträck. Samtliga högre sträckssiffror är också gjorda i skärgården. [BD]

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Samtliga: Vår: 1 ex Ersdalen, Hönö 26.5 (Christer Fält). Höst: Ca 69 ex under perioden 28.8–29.9 ☞.

Årets första fynd av rödstrupig piplärka gjordes redan under våren, vilket är mycket sällsynt här på Västkusten. Hösten bjöd annars på ett bombard-

mang av arten av sällan skådat slag då nästan 70 ex noterades under sträcket. Arten har på senare år haft en uppåtgående trend, både i rapportområdet och nationellt.

[BD]

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

Häckningar: Fynd under häckningstid: Sammanlagt 24 revir i norra skärgården och 12 revir i södra skärgården.

Det här är första året som skärpiplärka tas upp i den här rapporten då det finns anledning att hålla koll på populationsutvecklingen. Skärpiplärkan har minskat kraftigt under senare tid längre söderut längs Västkusten. Arten är ju något av en karaktärsart för vår skärgård och huserar på flertalet öar och skär i Göteborg. Ni som har tillgång till egen båt och seglar runt bland kobbar och skär får gärna hjälpa till att hålla koll på fåglar som varnar eller sitter och spanar på er med mat i näbben.

[BD]

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta*

Samtliga: 1 ex Askimsviken 21.2–6.3 (Uno Unger m fl). 1 ex Galterö 6.3 (Olof Persson m fl).

Två fynd av vattenpiplärka får anses vara normalt då arten de senare åren inte haft samma fantastiska uppträdande i landet som under tidigt 2000-tal. I vårt område görs majoriteten av fynden ute i skärgården.

[BD]

Gulärla *Motacilla flava*

Häckningar: Fynd under häckningstid: 12 par Torslandaviken (Ola Wennberg m fl). 1 ex sp Lilla Oxhagen, Hisingen (Tommy Järås). 1 par Viken, Hisingen 11–25.6 (Magnus Rahm). 1 2K+ hona Södra Kvislungeby 11.6 (Johan Svedholm).

Totalt 15 par eller revirhävande individer är ett steg tillbaka från fjolårets summa på 18–20 par. Skillnaden gentemot föregående år kan eventuellt bero på att färre rapporter med häckningskriterie inkommet från till exempel Nordre älvs och Göta älvs strandängsområden, där sannolikt ett flertal revir finns. Torslandaviken framstår som vanligt som den säkraste (och mest besökta) lokalen i rapportområdet. Som jämförelse kan dock nämnas att 40–50 par beräknades häcka under 70- och 80-talet i området. Artens nedgång brukar anses ha samband med den minskade förekomsten av betade strandängar.

[BD]

Forsärla *Motacilla cinerea*

Häckningar: 1 par Storåsbäcken, Angered (Peter Strandvik m fl). 1 par Ekevadssbron, Angered (Peter Strandvik m fl). 1 par Jonsereds fabriker (Erik Wallentin m fl). 1 par Sävåns dalgång (Bo Brinkhoff m fl). 1 par Bergsjödalen (Amar Hot).

Vinter: Januari–februari: 1 Ryaverket 26.1 (Anders Johansson). December: 1 ex Fiskhamnen 18–20.12 (David Lundgren m fl).

Höga antal: 13 ex str S Vrångö 19.9 samt 10.10 (Martin Oomen m fl). 13 ex str S Hyppeln 24.9 (Stefan Svanberg m fl). 10 ex str S Vrångö 23.9 (Magnus Rahm).

Ingen häckning konsaterad vid Grevedämnet i år. Däremot fåglar på plats vid både Grevedämnet och Mölndalsåns fall bakom Kråkans krog.

[BD]

Sädesärla *Motacilla alba*

Vinter: 1 ex Kungsladugård 15.12 (Benga Ragnewall m fl).

Höga antal: 300 ex Torslandaviken 16.4 (Christer Fält). 284 ex str S Brudarebacken 11.9 (Roger Eskilsson m fl).

En övervintrande sädesärla tillhör inte vanligheterna med förekommer ibland. Denna individ verkade hitta enstaka insekter intill husväggarna i Majorna.

[BD]

Sidensvans *Bombicilla garrulus*

Höga antal: 500 ex Brunnsbo, Hisingen 5.12 (Stig Carlsson). Minst 500 ex Tingstadsmotet, Hisingen 7.12 (Tommy Järås). 500 ex Grimmered, Göteborg 15.12 (Hans Börjesson).

Tre noteringar om lite större flockar, varav de första två antagligen rörde sig om samma flock. Några riktigt höga summor har vi inte bjudits på sedan invasionsåret 2004 då tusentals sidensvansar sågs runt om i rapportområdet.

[JS]

Strömstare *Cinclus cinclus*

Häckningar: 1 par Grevedämnet, Mölndal (Benga Ragnewall m fl). 1 par Sävåns dalgång, Jonsered (Ingegerd Bratt m fl).

Två konstaterade häckningar är normalt, men det är en aning oroväckande att, liksom förra året, inga strömstare noterades under häckningstid från vare sig Lärjeån, övriga Sävån eller Mölndalsåns övre lopp. Förhoppningsvis beror detta på få besökare och bristande rapportering.

[JS]

TRASTFÅGLAR

Näktergalarna var färre än vanligt men i gengäld drällde det av ringtrastar under våren. Januari och februari var svinkalla och trastfria, men under den milda decembermånaden kunde rödvingarna slappna av och sitta och jäsa i rönnarna.

Näktergal *Luscinia luscinia*

Häckningar: Fynd under häckningstid: Sammanlagt noterades ca 95 sjungande individer i rapportområdet.

Med 95 sjungande näktergal blev 2013 faktiskt det sämsta året sedan arten började summeras i rapportområdet 2003. 2007–2011 låg beståndet stabilt

mellan 120–135 revir. 2012 kunde en minskning skönjas och denna minskning tycks alltså fortsätta. Det är oklart om det är en reell minskning eller en minskning i skådar- och rapporteringsfrekvens. Det kan också spela in att både 2012 och 2013 var relativt blåsiga och regnrika under försommaren, vilket naturligtvis verkar hämmande på både nattsångarlysning och sångaktivitet. Den geografiska fördelningen i kärnområdena blev som följer (med högsumman under 2000-talet inom parentes): Hisingen 50 ex (93), Norra skärgården 32 ex (30), Södra skärgården 8 ex (12), Välen–Stora ån 5 ex (12), Sävåån 1 ex (7), Lärjeån 0 ex (7). Av någon anledning har alltså synbarligen Hisingens bestånd nästan halverats och Sävååns och Lärjeåns näktargalar närmast utplånats. Däremot producerar Norra skärgården en ny rekordnotering. Detta är svårt att förklara, och framtiden får utvisa om detta är reella trender i artens populationsdynamik. [JS]

Blåhake *Luscinia svecica*

Samtliga: Vår: 1 ex Hummerviken, Öckerö 8.5 (Bo Brinkhoff). 1 ex Torslandaviken 10.5 (Magnus Persson). 1 hona Torslandaviken 11.5 (Ola Wennberg m fl). 1 ex Lappesand, Hönö 11.5 (Hans Zachrisson). 1 ex sj Ersdalsviken, Hönö 14.5 (Thomas Karlsson). 1 ex Ersdalen, Hönö 16.5 (Jon Håkansson). 1 ex Sisjöns skjutfält 23.5 (Miljöförvaltningen, Göteborgs Stad). Höst: 1 ex Vinga 28.9 (Ingemar Johansson m fl). 1 ex Slingan, Hönö 28.9 (Arne Ekström).

Sju vårfynd och två höstfynd är en normal utdelning som ligger något under genomsnittet för 2000-talet. Som vanligt är arten talrikare hos oss under våren än under hösten. [JS]

Svart röstjärt *Phoenicurus ochruros*

Häckningar: 1 par AstraZeneca, Mölndal (Gunilla Edvardsson m fl). 1 par Kville bangård, Hisingen (Johan Svedholm). Troliga häckningar: 1 par Sävååns mynning (Peter Keil m fl). Dessutom noterades arten på ytterligare arton lokaler under häckningstid.

Övriga fynd: Höst: 1 ex Saltasviken, Öckerö 1.8 (Simon Bäck). 1 ex Rörö 15.8 (Bo Brinkhoff m fl). 1 ex Torslandaviken 12.9 (Karin Mag-nander). 1 hane Brunnsparken 30.9 (Berndt Lindberg). 1 honf Brudarebacken 2.10 (Lars Carlbrand). 1 honf Eklanda, Mölndal 4.11 (Anders Olsson). 2 ex Torslandaviken 23–24.11 (Magnus Persson m fl). 1 1K hane Öxnäs 25.11 (Bo Brinkhoff).

ISVÅRA OMRÅDEN

Två konstaterade häckningar är något mindre än de senaste åren, men flera av lokalerna som hyste svarta röstjärtar under häckningstid gav säkerligen i själva verket häckningar. Exempelvis är det troligt att arten häckade i de svåråtkomliga ytterhamnsområdena på Hisingen samt vid Tingstads industriområde där fåglar sågs under hela säsongen. Arten verkar numera ha ett livskraftigt bestånd i rapportområdet, efter en svacka i början av 2000-talet. [JS]

Buskskvätta *Saxicola rubetra*

Sena fynd: 1 ex Utbyfältet, Göteborg 6.10 (Ingemar BE Larsson).

Oktoberfynd av denna art, som vanligen lämnar oss i september, är relativt ovanliga. Detta var troligen det sjuttonde oktoberfyndet under 2000-talet. Det är dock en bra bit kvar till fenologirekordet, som sattes den 21 november 2010. [JS]

Svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola*

Samtliga: 1 hane Balltorps våtmark, Mölndal 18.4 (Ivar Ivarsson m fl). 1 2K+ hane Torslandaviken 25–27.4 (Christer Fält m fl).

Denna art fortsätter sin positiva trend, och har nu varit årligt förekommande sedan 2008. Årets individer höjer totalsumman till 28 fynd. Arten har påträffats i samtliga månader utom juni–juli, men de flesta fynden (11 stycken) är precis som i år gjorda i april. Näst bästa månad är oktober med sex fynd. [JS]

Ringtrast *Turdus torquatus*

Samtliga: Vår: Sammanlagt ca 100 ex under perioden 13.4–7.5, som mest 10 ex Ljungheden, Änggårdssbergen 23.4 (Robert Ennerfelt). Höst: 1 1K hona Askmsviken 23.9 (John-Eric Dahlström). 1 1K hona Rörö 23.9 (Stefan Svanberg). 1 hane Göteborgs botaniska trädgård 14.10 (Bengt Adamsson).

Ett riktigt bra vår- och ett normalt höstresultat. Under 2000-talet har vårsummorna legat mellan 25 och 126 exemplar och höstsummorna mellan noll och åtta exemplar. Arten har som synes en ännu snedare årstidsfördelning än blåhake då höstfynden endast utgör några procent av totalårssumman. [JS]

Taltrast *Turdus philomelos*

Vinter: 1 ex Hönö 21.2 (Thomas Karlsson).

Under 2000-talet har vinterfynd av taltrast gjorts årligen, och antalet har varierat mellan ett och tolv exemplar. Årets resultat hamnar således i underkant av spannet, och dessutom kanske det snarast skall betraktas som en tidigt anländande vårflyttare. [JS]

Rödvingetrast *Turdus iliacus*

Vinter: Januari–februari: 1 ex Lappesand, Hönö 12.1 (Silke Klick m fl). December: Sammanlagt ca 43 ex. Häckningstid: 1 ex sj Härssjön 2.5–9.6 (Lars-Olof Sandberg m fl). 1 ex sj Råda säteri 18.5 (Elon Wismén). 1 ex sj Bjurslätt, Hisingen 12.6 (Benga Ragnewall m fl).

Endast ett fynd under januari–februari är exceptionellt lite medan decembersumman tvärtom är ganska hög. Detta kan säkert delvis förklaras med att januari–februari var relativt kalla medan december var ovanligt varm. Som vanligt görs enstaka fynd under häckningstid, och som vanligt är de flesta av dessa i rapportområdets östra delar. [JS]

SÅNGARE

Den stora och saftiga sångarkakan var i år späckad med mustiga russin i form av flod-, trast-, lund-, tajga- och kungsfågelsångare. Och på toppen av bakverket tronar en exklusiv marsipanros i form av en rödstrupig sångare!

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Häckningstid: Sammanlagt ca 49 sjungande individer under maj–augusti. **Skärgården:** 1 ex sj Galterö 18.5 (Lars Hellman). 1 ex sj Vrångö 20.5 (Martin Oomen).

Under den senaste femårsperioden har mellan 41 och 54 av dessa små ringande gynnare summerats i rapportområdet, så årets resultat får anses vara fullt normalt för senare år. Lika normalt är att de allra flesta, 35 ex, är hörda på Hisingen. Arten noteras däremot mycket sällan i skärgården, årets fynd är de femte och sjätte under 2000-talet. [JS]

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Samtliga: 2 ex sj Lerbäck, Säve 27.5–7.6 (Jon Håkansson m fl). 1 ex sj Hästevik, Torslanda 31.5–18.7 (Lennart Bogren m fl).

Detta var rapportområdets trettonde och fjortonde fynd. Dessutom var det första gången två fåglar rapporterats från samma lokal. Tidpunkten är typisk, och som vanligt när det upptäcks flodsångare hos oss, så parkerar de på platsen länge och väl. [JS]

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Sena fynd: 1 ex Olofstorp, Bergum 8.9 (Håkan Thorstensson).

Kärrsångaren är en av de häckfåglar som anländer senast och lämnar oss tidigast på säsongen. Fynd i början av september har dock blivit vanligare på senare år, detta var 2000-talets tjugofemte, men då i regel i samband med ringmärkning. Fältfynd är betydligt sparsammare. Kuriöst nog gjordes ett septemberfynd på samma lokal även 2012, vilket knappast har så mycket med lokalens lämplighet att göra som att den råkar vara en flitig fågelskådares trädgård. [JS]

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Samtliga: 1 ex sj Torslandaviken 9–15.5 (Christer Fält m fl).

Rapportområdets tjugonde fynd av denna vassarnas tungviktare. Tredje fyndet i Torslandaviken – som trots detta är långt ifrån den lokal som har flest fynd av arten. Det är nämligen den forna Tingstadsvassen, belägen ungefär där Ringön ligger nu, där inte mindre än nio trastsångare sköts under 1800-talet! Femton av fynden är från maj–juni och de resterande fem från augusti–september. [JS]

Härmsångare *Hippolais icterina*

Sena fynd: 1 ex ringmärkt Sudda, Hönö 12.9 (Björn Zachrisson).

UT-SUDDAT REKORD

Rejält sent fynd och det tredje septemberfyndet av denna tropikflytare som vanligen sticker söderut i mitten av augusti. Ringmärkningsverksamheten vid Sudda levererar fenologirekord på löpande band, så även detta fynd som var sju dagar senare än tidigare rekord, också det från Sudda! [JS]

Rödstrupig sångare *Sylvia cantillans*

Samtliga: 1 ex Slingan, Hönö 25.5 (Magnus Unger m fl).

Ett av årets tyngsta och mest oväntade fynd utgörs av den rödstrupiga sångare som satt och sjöng i ett buskområde på sydligaste Hönö under en dag i maj. Fågeln bedömdes vara av den östliga rasen *albistrata*. Se separat artikel på sidan 7 för mer detaljer. [JS]

Ärtsångare *Sylvia curruca*

Sena fynd: 1 ex Vinga 30.10 (Roger Eskilsson).

Ett mycket sent fynd av denna art, som brukar lämna oss för varmare breddgrader i september. Fyndet utgör fenologirekord med god marginal, om man undantar den fågel som övervintrade på en fågelmatning i Skintebo vintern 2009–2010. [JS]

Törnsångare *Sylvia communis*

Sena fynd: 1 ex Torslandaviken 24.11 (Sussie Carlström m fl).

Ett extremt sent fynd av denna art, som vanligen lämnar oss i mitten av september. Dock är det faktiskt inte det allra senaste fyndet i rapportområdet, då en fågel sågs på samma lokal så hysteriskt sent som den 17–18 december 2000. [JS]

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides*

Samtliga: 1 ex sj Styrö 30–31.5 (Andy Hultberg m fl).

Nittonde fyndet i rapportområdet och det åttonde i södra skärgården. Datumet är också mycket typiskt, de flesta av fynden har dykt upp i månadsskiftet maj/juni. [JS]

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*

Samtliga: 1 ex Vrångö 25.10 (Lars Erik Norbäck m fl).

Kungsfågelsångaren är betydligt sällsyntare än tajgasångaren i rapportområdet, detta var endast det sjätte fyndet (se separat notis på sidan 5 för fyndhistorik). Lokalen och tidpunkten är dock typisk och faller väl in i artens fyndmönster. [JS]

Tajgasångare *Phylloscopus inornatus*

Samtliga: 1 ex Lundby kyrkogård 9.9 (Magnus Lundström m fl). 1 ex Torslandaviken 6.10 (Karin Magnander m fl). 1 ex Arödsberget, Hisingen 7.10 (Jon Håkansson m fl).

Ett bra tajgasångarår, med fynd nummer 24–26 i rapportområdet. Fyndet i Lundby är anmärkningsvärt tidigt och med god marginal (12 dagar) det tidigaste i rapportområdet. Nationellt brukar normalt de första tajgorna för säsongen ses vid denna tidpunkt, men då i första hand längs Norrlandskusten.

[JS]

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Vinter: 1 ex Torslandaviken 1–26.12 (Magnus Rahm m fl). 1 ex Bustaden, Hönö 28.12 (Björn Zachrisson). 1 ex Brudarebacken 30.12 (David Klingberg).

December var synnerligen mild, vilket antagligen räddade de gransångare som försökte sig på att övervintra. Tre vinterfynd får anses som normalt, under 2000-talet har vinterfynd gjorts nästan årligen och då av mellan en och sex individer.

[JS]

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*

Sena fynd: 1 ex Slätta damm, Hisingsparken 2.10 (Benga Ragnevall). 1 ex Torslandaviken 6.10 (Magnus Persson). 1 ex Utbyfältet 6.10 (Ingemar BE Larsson). 1 ex ringm Sudda, Hönö 11.10 (Björn Zachrisson). 1 ex ringm Sudda, Hönö 18.10 (Björn Zachrisson).

Under 2000-talet har det blivit normalt att enstaka lövsångare ses de första dagarna i oktober, något som tidigare var betydligt sällsyntare. Fyndet från 18 oktober är emellertid mycket sent och fenologi-rekord med fyra dagars marginal.

[JS]

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*

Samtliga: 1 hona Vrångö 21.4 (Magnus Rahm). 1 hane sj Fläskebotippen, Landvetter 17–19.5 (Elon Wismén m fl).

Fynd 12–13 i området. Arten expanderar i södra Sverige, och håller på att etablera sig som häckfågel i Skåne och södra Halland (dessutom häckade ett par i Slottsskogen 2007). Vi kan därför säkerligen förvänta oss en uppgång i antal fynd även hos oss.

[JS]

FLUGSNAPPARE–STARAR

Det var gott om flugsnappare av den mindre arten och gylling hördes flöjta vid tre lokaler. Inte mindre än två svartpannade törnskator gästade oss och så fick vi även det första fyndet av rosenstare på många år.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Samtliga: 1 2K hane Skogome 16–18.5 (John Thulin m fl). 1 2K hane Rådasjöns naturreservat 21–23.5 (Kicki Westman m fl). 1 2K hane

Brudarebacken och Skatås 22–30.5 (Jan-Åke Noresson m fl). 1 ex Hisingsparken 23.5 (Bo Brinkhoff). 1 2K hane Hälsö 24.5 (Thomas Karlsson m fl). 1 2K hane Källtorp 24.5 (Elis Ölfvingsson m fl). 1 2K hane Änggårdssjö 1–12.6 (Mats Henriksson m fl). 1 ad hane Rörö 1.6 (Uno Unger m fl). 1 1K Krokängsparken, Hisingen 13–14.8 (Johan Svedholm m fl). 1 ex Kviabergs kyrkogård 10.9 (David Klingberg). 1 1K Vinga 28–29.9 (Magnus Hallgren m fl). 1 1K Vrångö 10.10 (Magnus Rahm).

Inga misstänka häckningar, däremot noterades ett rekordstort antal fåglar under året. Såväl vårsträck-et som höststräcket slog sina tidigare högstanoteringar med råge med åtta respektive fyra fynd. Samtliga vårfynd utom ett utgjordes av 2K hanar, något som kanske kan tyda på att arten håller på att expandera från sina häckningsområden. Det ska bli intressant att följa utvecklingen de närmsta åren. Med årets 12 fynd har det totalt gjorts 68 fynd sedan 1963 i rapportområdet.

[MO]

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Häckningar: 3 par Torslandaviken (Magnus Persson m fl). 1 par Kippholmen 30.5 (Magnus Persson). **Fynd under häckningstid:** 2 ex Kvilehed 5–8.5 (Mia Wallin m fl). 1 ex Gullö, Säge 8.5 (Tommy Järås). 1 ex Sudda, Hönö 25.5 (Roger Eskilsson). 2 ex Askimsviken 12.8 (Fredrik Andersson).

Höga antal: Som mest sågs 21 ex i Torslandaviken 17.11 (Magnus Persson).

Efter några svaga år där häckningar och högre antal uteblivit kunde vi detta år konstatera minst 3 par i Torslandaviken samt en mycket trolig häckning vid Kippholmen där 2 ex varav 1 trolig ungfågel sågs i slutet av maj. Till detta kommer rapporter under häckningstid från ett par platser längs Nordre Älv där man mycket väl kan tänka sig att häckningar genomförts. Skäggmesen är känd för sin höga reproduktionsförmåga där tidigt flygga ungar själva ofta hinner med att häcka samma säsong. I Torslandaviken sågs flygga ungar så tidigt som den 17 maj.

[MO]

Intermediär stjärtmes *Aegithalos caudatus/europaeus*

Samtliga: 1 ex Örgryte 7.1 (Martin Oomen). 1 ex Sägeåns dalgång 27.12 (Ingemar BE Larsson).

Överraskande nog gjordes två fynd under året. Sedan tidigare finns det ett fynd från Kortedala 1986 samt ett fynd av två individer som höll till på Styrsö i februari 2004. De tidigare fynden är publicerade som *europaeus*, men det framgår i dåtidens bedömning att hybrider eller anndr typer av övergångsformer ej har uteslutits. För att med säkerhet kunna konstatera *europaeus* krävs en noggrann observation, gärna styrkt med foto. I övriga fall publicerar vi dem som intermediära i rapporten, precis som i fallen med årets två fynd.

[MO]

Första fyndet av rödstrupig sångare i rapportområdet. Hönö, 25 maj.

Bild: BJÖRN DELLMING

Svarthakad buskskvätta är numera årlig. Balltorps våtmark, 18 april.

Bild: IVAR IVARSSON

Sommargylling *Oriolus oriolus*

Samtliga: 1 2K hane sj Ryds skog, Björkö 28.5 (Bo Brinkhoff m fl). 1 ex sj Hällsvik, Torslanda 4.6 (Magnus Persson). 1 ex sj Torslanda havsbadkoloni 10.6 (Kåre Ström).

Tre fynd av sommargylling under typisk tid. Teoretiskt sett skulle det kunna röra sej om samma fågel som uppehållit sig i området under två veckor. [PB]

Törnskata *Lanius collurio*

Häckningar: 1 par Fulatjärn, Härryda (Magnus Rahm). 1 par Långetjärn, Härryda (Martin Oomen). 1 par Slättås, Delsjöområdet (Per Boström). 1 par Tolsered, Hisingen (Conny Palm). 1 par Hårssjön (Jan Åke Noresson m fl). 1 par Västeräng, Hålsö 28.7 (Thomas Karlsson). 1 par Hills golfbana, Mölndal (Lars Eric Rahm).

Sju säkra häckningar och därutöver revirhävdande fåglar vid ytterligare sjutton lokaler ger en något bättre täckning än tidigare år. Förmodligen bidrog riksinventeringen av fiskguse till att fler lokaler i rapportområdets östra delar besöktes sommartid. [PB]

Svartpannad törnskata *Lanius minor*

Samtliga: 1 ex Fässberg, Mölndal 11.5 (Ove Ferling). 1 2K+ Rörö 10–13.8 (Kristian Thisted m fl).

2012 års förstafynd följdes i år upp av inte mindre än två fynd, ett på våren och ett på tidig höst. Vårfågeln sågs endast kort tid på lokalen, medan höstfågeln uppehöll sig under några dagar på Rörös sydöstra del. [PB]

Varfågel *Lanius excubitor*

Samtliga: Vinter/Vår: Under perioden 1.1–9.5 sågs 37–43 ex. Höst/Vinter: Under perioden 15.9–31.12 sågs 26–29 ex. Kommunvis fördelar sig obsarna enligt följande: Göteborg Hisingen: Totalt 27–32 ex fördelade på 18–21 ex vår och 9–11 ex höst. Övriga Göteborg: Totalt 13–15 ex fördelade på 5–6 vår och 8–9 höst. Härryda: Totalt 5 ex fördelade på 3 ex vår och 2 ex höst. Mölndal: Totalt 11–13 ex fördelade på 9–11 ex vår och 2 ex höst. Partille: Totalt 4 ex fördelade på 1 ex vår och 3 ex höst. Öckerö: Totalt 3 ex fördelade på 1 ex vår och 2 ex höst.

Efter rekordnoteringarna under vintern och våren 2012 då hela 85–95 ex noterades är antalen nere på normala nivåer. Observera vilken stor andel av våra varfåglar som ses på Hisingen. [PB]

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

Häckningar: Troliga häckningar: 1 par Björnaråsen, Partille (Ingvar Björhall m fl). 1 par Fulatjärn, Härryda (Magnus Rahm). 1 par Öjesjön, Härryda (Magnus Rahm). Fynd under häckningstid: 1 ex Skogen, Mölnlycke 17.4–24.6 (Pär Lydmark m fl). 1 ex Jonsered, Partille 20.5 (Erik Wallentin). 1 ex Bertshult, Landvetter 16.6 (Elon Wismén). 1 ex Landvetter 24.6 (Peter Bryngelson m fl). 1 ex Backered, Rödbo 30.6 (Tom Ekman). 1 ex Långetjärn, Härryda 12.7 (Martin Oomen).

En spin off-effekt av fiskguseinventeringen blev att vi fick in ett högre antal rapporterade par av nötkråkor under våren och sommaren vilket är glädjande. [PB]

Råka *Corvus frugilegus*

Höga antal: 102 ex str SV Öckerö 30.10 (Christer Fält). 47 ex str S Vinga 30.10 (Claes-Göran Ahlgren m fl).

Liksom de senaste åren infaller råkornas sträcktopp precis i slutet av oktober. Årets antal är sammanlagt det högsta som gjorts i rapportområdet på en dag under 2000-talet. [PB]

Svartkråka *Corvus corone corone*

Stationära: 1 ex Askim hela året (Silke Klick m fl). 1 ex Öckerö hela året (Christer Fält m fl). 1 ex Göteborgs fiskhamn kvar från förra året till 31.1 (Stefan Svanberg m fl).

Övriga fynd: Vår: Under perioden 16.3–26.5 gjordes 14 fynd av 15 fåglar, främst på kustnära lokaler. Höst: 1 ex Galterö 1.8 (John Thulin). 1 ex Smithska udden 20.9 (Hans Wahlberg). 1 ex Frihamnen 26.11 (Anders Jihmanner).

Tre individer fanns kvar från förra året och två av dem sågs regelbundet i samma område under hela året, medan Fiskhamnens fågel försvann efter vintern. I övrigt uppvisar svartkråkan en normal fyndbild, med ett inflöde under våren och ett par, tre enstaka fynd under hösten. Nämnas kan också att ett antal rapporter av hybrider mellan svartkråka och gråkråka föreligger i rapportområdet. [PB]

Rosenstare *Sturnus roseus*

Samtliga: 1 1K Vrångö 25.8 (Tina Widén).

Första fyndet sedan 2005 och det elfte totalt i rapportområdet. Precis som majoriteten av de tidigare fynden gällde årets fynd en ungfågel under hösten (se rutan nedan för komplett fyndhistorik). [PB]

FYNDHISTORIK: ROSENSTARE

Med årets fynd finns det 11 fynd i rapportområdet genom tiderna. Här listas samtliga fynd i kronologisk ordning.

1. 2 1K Hönö 13.9 1997
2. 1 ad hane Torslandaviken 13.6 2002
3. 1 1K Välen och Stora Amundö 18.9–6.10 2002
4. 1 1K Rörö 2.10 2002
5. 1 1K Galterö 17–18.8 2003
6. 1 1K Torslandaviken 11–17.9 2003
7. 1 ad hane Galterö 26.7 2004
8. 1 1K Sillvik 29.8 2005
9. 1 1K Kråkudden, Hönö 19.9 2005
10. 1 1K Torslandaviken 21–23.9 2005
11. 1 1K Vrångö 25.8 2013

FINKAR-FÄLTSPARVAR

Åtskilliga arter utmärkte sig på positivt sätt under året. Bändelkorsnäbbar uppträdde i en aldrig tidigare skådad mängd, lappspärv och snösiska hade de högsta årsummorna på många år och områdets sjätte dvärgspärv ringmärktes på Höno. På minuskontot hamnar ortolansparven vars kräftgång fortsätter.

Steglits *Carduelis carduelis*

Häckningar: 1 par Lerbäck, Säve (Stig Carlsson). **Fynd under häckningstid:** Sjungande fåglar rapporterades från 13 lokaler under maj-juni, framförallt på Hisingen och längs Lärjeåns dalgång.

Höga antal: 80 ex Skogomedammen, Hökälla 13.9 (Stig Carlsson).

För fjärde året i rad kunde en steglitshäckning konstateras i rapportområdet. Steglitsen har haft en mycket gynnsam utveckling i hela Sverige det sista årtiondet.

[MO]

Snösiska *Carduelis hornemanni*

Samtliga: 3 ex Torslandaviken 10.11–28.12 (Christer Fält m fl). 1 ex Askimsbadet 27.12 (Ola Wennberg). 2 ex Öxnäs 29.12 (Elon Wismén m fl).

Tre fynd av sex exemplar är ett bra resultat för senare år. I likhet med dess släkting gråsiskan, som snösiskan ofta sällskapar med, så fluktuerar antalet kraftigt från år till år. Senaste goda åren var vinternarna 2001/2002 samt 2002/2003 då vardera cirka 20 ex sågs per säsong.

[MO]

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Samtliga: Första observationen för året utgjordes av 1 ex på Brännö 12.7 (Lars Hellman). Därefter följde åtskilliga hundratals observationer av uppskattningsvis minst 355 ex. **Höga antal:** 25 ex Skintebo 25.11 (Lars Lundmark m fl). 30 ex Bjurslätt 31.12 (Marianne Karlsson m fl). 31 ex Möndals sjukhus 30.12 (Lars Eric Rahm m fl). **Månadsfördelning:** Juli 15 ex, augusti 20 ex, september 105 ex, oktober 40 ex, november 165 ex, december 181 ex.

Efter en trevande start, där de första exemplaren sågs i mitten av juli, så kom sträcket igång under andra halvan av augusti och i september. Därefter skedde en nedgång av antalet observationer under oktober månad, för att under november–december fullkomligt skjuta i höjden. Senhöstfynden utgjordes inte av sträckande fåglar, utan istället var det bristen på lärkottar som gjorde att korsnäbbarna sökte sig in bland bostadsområden. Här kunde de frossa på i första hand rönnbär, och när dessa sinat övergick dieten istället till miniäpplen från olika prydnadsaplar. Det är svårt att bedöma hur många korsnäbbar som varit involverade då det delvis borde ha varit samma fåglar som setts i de centrala delarna av Göteborg under senhöst–vinter. Uppskatt-

ningsvis var minst 355 exemplar inblandade. Detta kan jämföras med det tidigare rekordåret 2011 då ca 240 individer noterades.

[MO]

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*

Höga antal: 426 ex str SVrängö 14.9 (Stefan Svanberg m fl).

BRIST PÅ KOTT-FRÖN

Göteborgsområdet tog del av en stor invasion som berörde södra Sverige under sensommaren och hösten. Då bevakningen av våra sträcklokaler var sporadisk så finns inga sammanlagda summor att presentera. Det passerade dock åtskilliga tusentals korsnäbbar under främst september. Enligt riksskogstaxeringen var tillgången på grankottfrön 2013 mycket dålig i hela södra Sverige och nedre Norrland. Detta är säkert en av anledningarna till att korsnäbbarna har rört på sig mycket under året.

[MO]

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

Häckningar: **Fynd under häckningstid:** 2 ex Brudarebacken 24.5 (Martin Johansson). 9 ex Högsbohöjd 25.5 (Berndt Lindberg). 2 ex Hagedalsmossen, Härryda 24.6 (Christer Johansson).

Övriga fynd: Under perioden 28.9–30.12 gjordes 25 fynd av ca 80 exemplar vilket är lite mer än normalt.

Likt fjolåret gjordes inga häckningsfynd, även om det sågs enstaka fåglar i östra delen av området. Huvudorsaken till de få fynden under häckningstid beror nog att de vistas i skogsmark som ganska sällan besöks av ornitologer.

[MO]

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Häckningar: **Fynd under häckningstid, Göta älvdalen:** Längs sträckan mellan Angeredsbron och Jordfallsbron noterades minst 12 sjungande ex i maj–juni. **Fynd under häckningstid, övriga lokaler:** 1 ex sj Lerbäck, Säve 17.5–2.6 (Leif Andersson m fl). 2 ex Välen 23.5 (Josua Smedberg) och 1 ex sj samma lokal 29.5–10.6 (Hans Börjesson m fl). 1 ex sj Hög 26.5 (Tommy Järås). 2 ex sj Orrekulla skans 24.5–8.6 (Birger Kaiser m fl). 1 ex sj Ragnhildsholmen 10.6 (Silke Klick).

Övriga fynd: 1 2K Brännö 18.5 (Johan Ennerfelt m fl). 1 ex Hälsö 20.5 (Thomas Karlsson). 1 2K Hyppeln 21.5 (Bo Brinkhoff m fl). 1 hane Sillviks naturreservat 24.5 (Mathias Theander). 2 hanar Röro 26.5 (Thomas Karlsson). 1 hane Rördammen, Öckerö 26.5 (Peter Post). 1 ex Styrsö 1.6 (Andy Hultberg). 1 ex Stora Amundö 24.6 (Lars Lundmark). 1 ex Styrsö 6.9 (Andy Hultberg).

Ett tämligen normalt år. Det gjordes en del ströboobservationer av sjungande fåglar i andra halvan av maj. Dessa fynd rör sig säkerligen om förbisträckande fåglar. Tyngdpunkten av sjungande fåglar var som brukligt koncentrerad till Göta älv. Inga misstänkta häckningar har rapporterats, senast en häckning konstaterades var 2007 då ett par häckade vid Lilla Oxhagen.

[MO]

Tallbit *Pinicola enucleator*

Samtliga: 20 ex Klippans naturreservat 26–27.1 (Fredrik Bodenzius m fl).

Vårvinterns observation utgjordes sannolikt av en flock som dröjt sig kvar i södra Sverige, sedan invasionen senhösten 2012. Flocken var dessutom så stor, med våra mått mätt, att detta blir det största antalet som observerats i området sedan invasionen vintern 2000/2001. [MO]

Lappsparr *Calcarius lapponicus*

Samtliga: Vår: 8 fynd av 9 individer 6.3–27.4. Höst: 27 fynd av 40 individer 9.9–10.11. Vinter: 1 ex Torslanda golfbana 9–11.12 (Christer Fält m fl).

Sammanlagt noterades cirka 50 exemplar vilket gör 2012 till det bästa året sedan 2005 då lika många sågs. Lappsparrar är kända för att kunna pendla en hel del i uppträdande mellan åren. Den högsta årsumman för rapportområdet är från 2002 då cirka 78 individer observerades. Vinterfynd görs inte varje år och har under 2000-talet bara noterats 2002, 2006, 2010 samt 2012. [MO]

Gulsparr *Emberiza citrinella*

Höga antal: 600 ex 19–20.1 Trädet, Säve (Uno Unger m fl).

Likt fjolåret var det några oskördade vetefält som drog till sig denna stora flock med gulsparrar. Den tidigare högsta noteringen som finns inlagd i Artportalen är från januari 2010 då minst 500 ex rapporterades vid Kalshed. [MO]

Ortolansparr *Emberiza hortulana*

Samtliga: 2 ex Galterö 18.5 (Patrik Axelsson m fl). 1 ex Brudarebacken 21.5 (Roger Eskilsson m fl). 1 ex str 5 Brudarebacken 8.9 (Mia Walin m fl).

För andra året i följd gjordes fler fynd på våren än på hösten, vilket är mycket ovanligt. Den långsiktiga nedgången visar inga tecken till att vända, så vi får nog förvänta oss att denna fältsparr kommer att bli ännu mer sällsynt i framtiden. [MO]

Dvärgsparr *Emberiza pusilla*

Samtliga: 1 ex ringmärkt Sudda, Hönö 20.9 (Björn Zachrisson m fl).

I likhet med 2011 ringmärktes ett exemplar på Hönö. Detta var det tredje fyndet på Hönö som nu står med hälften av Göteborgs samtliga fynd. Det är intressant att vi har haft tre fynd de senaste fyra åren. Om det en tillfällighet eller något annat får framtiden utvisa. Enligt de beståndsskattningar som finns har vårt lilla svenska bestånd varit stabilt de sista årtiondena. Det är rimligt att anta att fåglarna som upptäckts i våra trakter är felflugna individer från den stora populationen öster om Sverige. [MO]

Sävsparr *Emberiza schoeniclus*

Vinter: Januari–februari: Upp till 9 ex Torslandaviken 2.1–17.2 (Uno Unger m fl). 1 ex Sudda, Hönö 2.1 (Bo Brinkhoff m fl). 1 ex Tjälleviks mosse, Hönö 12–25.1 (Rüdiger Kasche m fl). 2 ex Lammholmsviken, Öckerö 2.1 (Magnus Unger m fl). Upp till 3 ex Välen 21.1–28.2 (Karl-Olof Johansson m fl). 3 ex Otterbäcken 3–14.1 (Christer Cederfalk). 4 ex Rönning, Hisingen 13–24.1 (Tommy Järås m fl). 6 ex pansarkvillen, Säve 12.1–3.2 (Uno Unger m fl). 1 ex Kippholmen 2.2 (Johan Svedholm). 1 ex Galterö 17.2 (Jan Mogol). December: Sammanlagt 13 ex på fem olika lokaler, flest vid Torslandaviken med minst 8 ex.

Under januari–februari noterades över 30 exemplar, vilket är en av de högsta summorna vi har haft i området. De senaste kalla vintrarna i södra Sverige verkar inte skrämt bort arten, utan antalet övervintande sävsparrar verkar bara öka. [MO]

**Två av årets rekordmånga
bändelkorsnäbbar.**
Hilledal, 12 december.

Bild: ELVOR OHLIN

Råka med kajor i sällskap.
Askimsbadet, 7 mars.

Bild: STEFAN SVANBERG

Ultrastationär svartkråka.
Askim, 26 september.

Bild: SILKE KLICK

FLYTTFÅGLARNAS FÖRSTA- OCH SISTADATUM I GÖTEBORGS RAPPORTOMRÅDE 2013

Per Björkman, Björn Dellming, Pär Lydmark, Martin Oomen, Magnus Rahm,
Stefan Svanberg, Johan Svedholm, Elis Ölfvingsson

falk anlände till Torslandaviken 17 april respektive Kråkudden 19 april – två respektive en dag tidigare än tidigare noterat.

FYNDTYP	DATUM	AVVIKELSE	ART	TIDIGASTE/MEDIAN/SENASTE
→	1.4	+16	Mindre sångsvan	8.3 ▶ 16.3 ▶ 1.5
→	1.4	+4	Fiskgjuse	18.3 ▶ 28.3 ▶ 9.4
→	2.4	+15	Storspov	25.2 ▶ 18.3 ▶ 2.4
→	3.4	+5	Brun kärrhök	10.3 ▶ 29.3 ▶ 9.4
→	3.4	+6	Rödbena	24.2 ▶ 28.3 ▶ 3.4
→	3.4	-17	Berglärka	10.2 ▶ 20.4 ▶ 4.5
→	5.4	+14	Stjärtand	16.2 ▶ 22.3 ▶ 11.4
→	6.4	±0	Kustlabb	14.3 ▶ 6.4 ▶ 6.5
→	7.4	+4	Kentsk tärna	11.3 ▶ 3.4 ▶ 13.4
→	8.4	+11	Skogssnäppa	19.3 ▶ 28.3 ▶ 20.4
→	10.4	+16	Gransångare	16.3 ▶ 25.3 ▶ 10.4
→	11.4	+8	Skedand	13.3 ▶ 3.4 ▶ 19.4
→	11.4	+8	Snöspurv	20.3 ▶ 3.4 ▶ 16.4
→	13.4	+9	Mindre strandpipare	25.3 ▶ 4.4 ▶ 20.4
→	13.4	+30	Ljungpipare	3.2 ▶ 14.3 ▶ 13.4
→	13.4	+2	Fisktärna	2.4 ▶ 11.4 ▶ 20.4
→	13.4	+11	Stenskvätta	25.3 ▶ 2.4 ▶ 13.4
→	13.4	+7	Ringtrast	25.3 ▶ 6.4 ▶ 13.4
→	14.4	-28	Spetsbergsgås	12.2 ▶ 12.5 ▶ 26.5
→	14.4	-5	Kustsnäppa	8.3 ▶ 19.4 ▶ 14.5
→	14.4	-5	Hussvala	11.4 ▶ 19.4 ▶ 27.4
→	14.4	-5	Trädpiplärka	10.4 ▶ 19.4 ▶ 27.4
→	15.4	-10	Salskrake	27.3 ▶ 25.4 ▶ 12.5
→	15.4	-5	Gluttsnäppa	11.4 ▶ 20.4 ▶ 27.4
→	15.4	-3	Drillsnäppa	24.3 ▶ 18.4 ▶ 27.4
→	15.4	±0	Ladusvala	3.4 ▶ 15.4 ▶ 27.4
→	15.4	-1	Lövsångare	10.4 ▶ 16.4 ▶ 21.4
→	16.4	±0	Backsvala	9.4 ▶ 16.4 ▶ 3.5
→	16.4	+11	Svart rödstjärt	27.3 ▶ 5.4 ▶ 22.4
→	16.4	-4	Rödstjärt	14.4 ▶ 20.4 ▶ 1.5
→	16.4	-5	Svartvit flugsnappare	12.4 ▶ 21.4 ▶ 26.4
→	17.4	+12	Mindre sångsvan	25.3 ▶ 5.4 ▶ 2.5
→	17.4	+14	Prutgås	22.2 ▶ 3.4 ▶ 21.5
→	17.4	+10	Årta	17.3 ▶ 7.4 ▶ 25.4
→	17.4	+12	Myrspov	8.3 ▶ 5.4 ▶ 19.4
→	17.4	-8	Grönben	17.4 ▶ 25.4 ▶ 1.5
→	17.4	-5	Gulärta	7.4 ▶ 22.4 ▶ 30.4
→	18.4	-5	Buskskvätta	16.4 ▶ 23.4 ▶ 29.4

Backsvalorna kom exakt på mediandatumet 16 april i år. Här en bild från Torslandaviken några veckor senare.

Bild: BJÖRN DELLMING

FYNDTYP	DATUM	AVVIKELSE	ART	TIDIGASTE/MEDIAN/SENASTE
→	19.4	-9	Lärkfalk	19.4 ▶ 28.4 ▶ 5.5
→	19.4	-6	Göktyta	6.4 ▶ 25.4 ▶ 13.5
→	20.4	-3	Småspov	9.4 ▶ 23.4 ▶ 1.5
→	21.4	-8	Sidensvans	22.2 ▶ 29.4 ▶ 7.5
→	21.4	-2	Ärtsångare	17.4 ▶ 23.4 ▶ 30.4
→	23.4	-2	Brushane	16.4 ▶ 25.4 ▶ 8.5
→	24.4	+1	Grönsångare	14.4 ▶ 23.4 ▶ 29.4
→	25.4	-4	Sävsångare	22.4 ▶ 29.4 ▶ 7.5
→	26.4	-2	Rörsångare	20.4 ▶ 28.4 ▶ 1.5
→	26.4	-3	Törnsångare	24.4 ▶ 29.4 ▶ 5.5
→	27.4	-5	Lappspurv	5.4 ▶ 2.5 ▶ 12.5
→	28.4	-2	Vinterhämpling	13.4 ▶ 30.4 ▶ 11.5
→	30.4	-34	Mindre lira	17.4 ▶ 3.6 ▶ 28.6

Maj

I mångt och mycket en ganska typisk majmånad som precis som april inleddes lite kyligt, men avslutades med sommarvärme. Bland fenologiskt intressanta obsar bör den kärsångare som redan den 9 maj kunde höras sjunga vid Torslandaviken nämnas – fem dagar tidigare än årets första exemplar normalt anländer. Nu låter kanske inte fem dagar som

en så stor avvikelse, men för punktliga datumflyttare som kärrsångare är det faktiskt ganska mycket, och årets notering innebär nytt fenologirekord med två dagars marginal (lägg märke till det snäva datumspannet från tidigaste till senaste notering på bara tio dagar). Dessutom var flera nordligare häckfåglar kvar ovanligt länge i området och rekordsena dvärgbeckasiner (15 maj), ortolansparvar (21 maj) och skärnsnappar (31 maj) noterades – samtliga sex dagar senare än tidigare rekorddatum märkligt nog.

FYNDTYP	DATUM	AVVIKELSE	ART	TIDIGASTE/MEDIAN/SENASTE
→	2.5	-1	Småfläckig sumphöna	18.4 ▶ 3.5 ▶ 26.7
→	2.5	-5	Dubbelbeckasin	1.5 ▶ 7.5 ▶ 15.5
→	2.5	-1	Näktergal	28.4 ▶ 3.5 ▶ 9.5
→	4.5	+1	Gök	23.4 ▶ 3.5 ▶ 6.5
→	4.5	-2	Tornseglare	28.4 ▶ 6.5 ▶ 15.5
→	4.5	+3	Gräshoppsångare	27.4 ▶ 1.5 ▶ 10.5
→	4.5	-2	Grå flugsnappare	27.4 ▶ 6.5 ▶ 14.5
→	4.5	-3	Törnskata	1.5 ▶ 7.5 ▶ 13.5
→	5.5	+12	Fjällvråk	16.2 ▶ 23.4 ▶ 13.5
→	5.5	+8	Svartsnäppa	6.4 ▶ 27.4 ▶ 13.5
→	7.5	±0	Mosnäppa	1.5 ▶ 7.5 ▶ 13.5
→	7.5	-3	Nattskärra	29.4 ▶ 10.5 ▶ 21.5
→	7.5	-4	Ringtrast	3.5 ▶ 11.5 ▶ 24.5
→	7.5	-1	Härmsångare	5.5 ▶ 8.5 ▶ 17.5
→	7.5	+2	Trädgårdssångare	2.5 ▶ 5.5 ▶ 13.5
→	8.5	±0	Blåhake	30.4 ▶ 8.5 ▶ 18.5
→	NR 9.5	-5	Kärrsångare	9.5 ▶ 14.5 ▶ 19.5
→	9.5	+19	Varfågel	10.4 ▶ 20.4 ▶ 16.5

FYNDTYP	DATUM	AVVIKELSE	ART	TIDIGASTE/MEDIAN/SENASTE
→	10.5	+3	Kustpipare	1.4 ▶ 7.5 ▶ 19.5
→	11.5	±0	Bivränk	3.5 ▶ 11.5 ▶ 18.5
→	12.5	+1	Dubbelbeckasin	5.5 ▶ 11.5 ▶ 22.5
→	12.5	+9	Roskarl	23.4 ▶ 3.5 ▶ 14.5
→	NR 15.5	+12	Dvärgbeckasin	5.3 ▶ 3.5 ▶ 15.5
→	16.5	+2	Kornknarr	4.5 ▶ 14.5 ▶ 17.6
→	16.5	+6	Bergfink	20.4 ▶ 10.5 ▶ 24.5
→	17.5	-2	Rosenfink	10.5 ▶ 19.5 ▶ 26.5
→	18.5	+15	Ortolansparv	29.4 ▶ 3.5 ▶ 18.5
→	NR 21.5	+10	Ortolansparv	30.4 ▶ 11.5 ▶ 21.5
→	23.5	±0	Blåhake	11.5 ▶ 23.5 ▶ 30.5
→	25.5	+3	Stenfalk	1.5 ▶ 22.5 ▶ 26.5
→	26.5	+6	Blå kärrhök	9.4 ▶ 20.5 ▶ 12.6
→	26.5	+3	Dvärgmå	3.5 ▶ 23.5 ▶ 12.6
→	26.5	+16	Rödstrupig piplärka	3.5 ▶ 10.5 ▶ 26.5
→	31.5	+3	Alfågel	9.5 ▶ 28.5 ▶ 24.6
→	NR 31.5	+17	Skärnsnäppa	25.4 ▶ 14.5 ▶ 31.5

Juli-augusti

Efter en väldigt tidig sistaobs av mindre lira (75 dagar före mediandatum; det blev helt enkelt inga höstliror i år) bjöd månadsskiftet juli/augusti på några intressanta fynd av arter som vi normalt förknippar med höstmånaderna – bredstjärtad labb och stenfalk som observerades vid Hönö, samt dubbelbeckasin som stöttes på Galterö. Alla tre var nya fenologirekord, och för både bredstjärtad labb och dubbelbeckasin var det med rätt rejäl marginal (17 respektive 14 dagar). På Galterö sattes även ett nytt fenologirekord för rödstrupig piplärka, då ett exemplar sträckte söderut den 25 augusti – två dagar tidigare än tidigare förstanotering för hösten. I övrigt förlöpte sommarmånaderna utan fenologiska sensationer. Att arter som spovsnäppa, småsnäppa och sävsångare ser ut att ha försvunnit rejält mycket tidigare än vanligt behöver inte ha med sanningen att göra. Eftersom Göteborgstrakten inte riktigt stårar med landets mest attraktiva vadarlokaler kan det lätt bli så att en stor laddning vadare passerar oemärkt förbi om inte någon skådare till exempel befinner sig på Galterö rätt dag i månaden. Och när det gäller sävsångare handlar sena obsar väldigt ofta om märkta fåglar vid till exempel Sudda, eftersom den här typen av sångare är väldigt diskreta och svårsedda under flyttningen (det är de ju även på våren, men då avslöjar de ju sin närvaro genom sin sång).

FYNDTYP	DATUM	AVVIKELSE	ART	TIDIGASTE/MEDIAN/SENASTE
→	14.7	+3	Spovsnäppa	7.7 ▶ 11.7 ▶ 22.7
→	16.7	-75	Mindre lira	16.7 ▶ 29.9 ▶ 3.11
→	27.7	+7	Småsnäppa	14.7 ▶ 20.7 ▶ 24.8
→	NR 31.7	-42	Bredstjärtad labb	31.7 ▶ 11.9 ▶ 8.10

FYNDTYP	DATUM	AVVIKELSE	ART	TIDIGASTE/MEDIAN/SENASTE
→	NR 1.8	−24	Dubbelbeckasin	1.8 ▶ 25.8 ▶ 1.10
→	NR 3.8	−17	Stenfalk	3.8 ▶ 20.8 ▶ 9.9
→	4.8	−1	Gräshoppssångare	29.7 ▶ 5.8 ▶ 25.9
→	10.8	−14	Blå kärrhök	17.7 ▶ 24.8 ▶ 9.9
→	10.8	−13	Mosnäppa	10.8 ▶ 23.8 ▶ 4.9
→	11.8	+14	Sandlöpare	19.7 ▶ 28.7 ▶ 3.9
→	11.8	+3	Dvärgmås	9.7 ▶ 8.8 ▶ 28.8
→	15.8	+3	Näktergal	5.7 ▶ 12.8 ▶ 12.9
→	20.8	−21	Spovsnäppa	14.8 ▶ 10.9 ▶ 25.9
→	23.8	−27	Småsnäppa	14.8 ▶ 19.9 ▶ 8.10
→	23.8	−20	Sävsångare	15.8 ▶ 12.9 ▶ 4.10
→	23.8	+3	Grönsångare	21.7 ▶ 20.8 ▶ 1.9
→	NR 25.8	−7	Rödstrupig piplärka	25.8 ▶ 1.9 ▶ 7.9
→	25.8	−3	Bergfink	31.7 ▶ 28.8 ▶ 16.9
→	28.8	+1	Nattskärna	16.8 ▶ 27.8 ▶ 5.10
→	29.8	+2	Fjälllabb	15.8 ▶ 27.8 ▶ 4.10

September

Här ser vi ytterligare ett exempel på det faktum att ett visst antal dagar sent kan betyda väldigt olika saker för olika arter. Att årets sista observation av kentsk tärna gjordes 22 dagar senare än vanligt är till exempel inte i närheten av så anmärkningsvärt som att årets sista härmsångare observerades 21 dagar senare än vanligt, eftersom kentsk tärna är en art med ett brett datumspann och över 40 dagar från mediandatum till fenologirekord. Härmsångare däremot hade innan årets notering ett snävtare spann med cirka två veckor mellan median och rekord, och årets ringmärkta fågel på Hönö den 12 september innebar därför fenologirekord med sju dagar. Samma dag rastade en åtta vid Öxnäs, vilket också det var fenologirekord med knappt en veckas marginal. I övrigt kan man till exempel notera att det endast blev ett enda fynddatum för blåhake under höststräcket i år, vilket gör att både första- och sistadatum för höststräcket inföll på samma dag (28 september; sent för att vara såväl första som sista observation).

FYNDTYP	DATUM	AVVIKELSE	ART	TIDIGASTE/MEDIAN/SENASTE
→	4.9	−2	Skogssnäppa	19.8 ▶ 6.9 ▶ 15.10
→	5.9	−17	Fjällvråk	25.8 ▶ 22.9 ▶ 16.10
→	6.9	+1	Rosenfink	11.8 ▶ 5.9 ▶ 1.10
→	7.9	−22	Kentsk tärna	7.9 ▶ 29.9 ▶ 12.11
→	8.9	+14	Mindre strandpipare	3.8 ▶ 25.8 ▶ 8.10
→	8.9	−1	Kärnsångare	8.8 ▶ 9.9 ▶ 27.9
→	8.9	+19	Ortolansparv	8.8 ▶ 20.8 ▶ 21.9
→	9.9	−1	Lappsparv	28.8 ▶ 10.9 ▶ 18.9
→	NR 12.9	+10	Årta	2.8 ▶ 2.9 ▶ 12.9
→	NR 12.9	+21	Härmsångare	29.7 ▶ 22.8 ▶ 12.9
→	14.9	+16	Småspov	17.8 ▶ 29.8 ▶ 21.9

FYNDTYP	DATUM	AVVIKELSE	ART	TIDIGASTE/MEDIAN/SENASTE
→	14.9	+5	Grönbenä	24.8 ▶ 9.9 ▶ 27.9
→	15.9	−4	Dvärgbeckasin	10.9 ▶ 19.9 ▶ 11.10
→	15.9	−2	Varfågel	10.9 ▶ 17.9 ▶ 2.10
→	16.9	+11	Grållra	28.7 ▶ 5.9 ▶ 25.9
→	16.9	−8	Svartsnäppa	1.9 ▶ 24.9 ▶ 20.10
→	16.9	−3	Tornseglare	12.9 ▶ 19.9 ▶ 13.11
→	17.9	−6	Drillsnäppa	21.8 ▶ 23.9 ▶ 5.10
→	19.9	−4	Backsvala	13.9 ▶ 23.9 ▶ 26.9
→	20.9	−7	Hussvala	13.9 ▶ 27.9 ▶ 17.10
→	21.9	−3	Dubbelbeckasin	7.9 ▶ 24.9 ▶ 4.10
→	21.9	+10	Gök	30.8 ▶ 11.9 ▶ 2.10
→	23.9	−11	Ringtrast	14.9 ▶ 4.10 ▶ 25.10
→	23.9	+5	Svartvit flugsnappare	8.9 ▶ 18.9 ▶ 21.10
→	24.9	±0	Bivråk	16.9 ▶ 24.9 ▶ 12.10
→	24.9	−8	Trädgårdssångare	22.9 ▶ 2.10 ▶ 8.10
→	25.9	±0	Spetsbergsgås	14.9 ▶ 25.9 ▶ 21.10
→	25.9	+10	Kornknarr	11.8 ▶ 15.9 ▶ 11.11
→	25.9	−2	Gulärta	21.9 ▶ 27.9 ▶ 12.10
→	27.9	−32	Gravand	21.9 ▶ 29.10 ▶ 7.12
→	28.9	±0	Skärsnäppa	12.8 ▶ 28.9 ▶ 24.10
→	28.9	+27	Blåhake	14.8 ▶ 1.9 ▶ 28.9
→	28.9	+12	Blåhake	14.8 ▶ 16.9 ▶ 20.10
→	29.9	±0	Alfågel	5.9 ▶ 29.9 ▶ 24.10
→	29.9	+1	Sandlöpare	20.7 ▶ 28.9 ▶ 2.11
→	29.9	−2	Rödstrupig piplärka	16.9 ▶ 1.10 ▶ 9.10
→	29.9	+16	Törnskata	7.9 ▶ 13.9 ▶ 21.10

Oktober

En tidig salskrake i Slottsskogen den 6 oktober var inte bara en ny art för lokalen utan innebar också ett nytt fenologirekord för området med en dags marginal. Dessutom observerades flera av våra flyttande rovfåglar ovanligt sent där bland annat en lärkfalk den 11 oktober och en skgjuse den 25 oktober förtjänar att nämnas. Utöver detta bjöd månadens på ytterligare två fenologiska rekordnoteringar i form av en lövsångare som ringmärktes i Sudda på Hönö den 18 oktober, samt en sen observation av en årtsångare på Vinga den 30 oktober. Av dessa var lövsångaren en fininputsing av tidigare rekord med fyra dagars marginal, medan årtsångaren var rejält sen – 18 dagar senare än tidigare rekordnotering om man bortser från fågeln som övervintrade i Billdal härom året (vilket vi alltid gör med rena övervintrare i fenologisammanhang, eftersom de inte säger något om artens normala flyttmönster när det gäller enstaka övervintrare – handlar det å andra sidan om en generell beteendeförändring som man till exempel har sett hos svarthätta de senaste årtiondena är det däremot en annan femma, och det är i sin tur förklaringen till varför svarthätta inte längre finns med i fenologiredovisningen).

FYNDTYP	DATUM	AVVIKELSE	ART	TIDIGASTE/MEDIAN/SENASTE
→	1.10	+22	Röd glada	21.8 ► 9.9 ► 12.10
→	1.10	-8	Sidenssvans	20.9 ► 9.10 ► 27.10
→	2.10	+7	Snatterand	18.8 ► 25.9 ► 29.11
→	2.10	-6	Trädpiplärka	29.9 ► 8.10 ► 2.11
→	2.10	+5	Grå flugsnappare	16.9 ► 27.9 ► 14.10
→	3.10	+2	Brushane	28.8 ► 1.10 ► 20.10
→	3.10	-3	Rörsångare	28.9 ► 6.10 ► 1.11
→	4.10	-1	Större strandpipare	24.9 ► 5.10 ► 23.10
→	5.10	±0	Vinterhämling	19.9 ► 5.10 ► 7.10
→	NR 6.10	-11	Salskrake	6.10 ► 17.10 ► 31.10
→	6.10	-12	Kustpipare	2.10 ► 18.10 ► 1.12
→	6.10	+1	Rödbena	13.9 ► 5.10 ► 24.11
→	6.10	+2	Buskskvätta	24.9 ► 4.10 ► 21.11
→	10.10	-4	Berglärka	6.10 ► 14.10 ► 1.11
→	10.10	+5	Rödstjärt	19.9 ► 5.10 ► 26.10
→	11.10	+13	Lärkfalk	3.9 ► 28.9 ► 14.10
→	13.10	-18	Gluttsnäppa	13.10 ► 31.10 ► 9.12
→	14.10	-11	Ringtrast	8.10 ► 25.10 ► 8.11
→	15.10	+11	Brun kärrhök	18.9 ► 4.10 ► 20.10
→	15.10	-7	Ladusvala	9.10 ► 22.10 ► 12.11
→	NR 18.10	+15	Lövsångare	4.9 ► 3.10 ► 18.10
→	19.10	+3	Trana	18.8 ► 16.10 ► 7.11
→	20.10	-14	Ljungpipare	1.10 ► 3.11 ► 24.11
→	24.10	-4	Mindre sångsvan	13.10 ► 28.10 ► 22.11
→	24.10	+22	Fjällabb	31.8 ► 2.10 ► 2.12
→	24.10	+12	Snösparv	22.9 ► 12.10 ► 29.10
→	25.10	+24	Fiskgjuse	17.9 ► 1.10 ► 30.10
→	26.10	±0	Skedand	16.10 ► 26.10 ► 24.11
→	29.10	+3	Roskarl	5.9 ► 26.10 ► 10.11
→	30.10	-12	Vitkindad gås	27.9 ► 11.11 ► 6.12
→	NR 30.10	+28	Årtsångare	13.9 ► 2.10 ► 30.10
→	31.10	+7	Stenskvätta	4.10 ► 24.10 ► 24.11

November–december

November blev relativt mild, blåsig och nederbördsrik och inleddes med en långstannande myrspov som höll ut i Välen till den 6 november och därmed bräckte tidigare fenologirekord med nästan en vecka. Även fenologirekordet för taltrast finputsades med en dags marginal till den 24 november. Samma dag noterades en rekordsen törnsångare, 52 dagar efter mediandatumet som infaller i början av oktober – men trots detta var det faktiskt inte nytt fenologirekord eftersom ett gammalt decemberfynd från år 2000 står med ännu senare data. December fortsatte i samma väderanda som november med milda temperaturer och stundtals hård blåst, vilket också resulterade i sena fynd av "blåsarter" som grålira och prutgås, båda på rekordsena datum med sex respektive 25 dagars marginal.

FYNDTYP	DATUM	AVVIKELSE	ART	TIDIGASTE/MEDIAN/SENASTE
→	5.11	+7	Storspov	11.9 ► 29.10 ► 28.12
→	NR 6.11	+27	Myrspov	21.9 ► 10.10 ► 6.11
→	7.11	-5	Bredstjärtad labb	7.10 ► 12.11 ► 29.12
→	7.11	+6	Kustlabb	7.10 ► 1.11 ► 26.11
→	10.11	-3	Stjärtand	8.10 ► 13.11 ► 8.12
→	10.11	+8	Silltrut	14.10 ► 2.11 ► 23.11
→	10.11	+14	Lappsparv	5.10 ► 27.10 ► 13.12
→	11.11	+12	Trädlärka	14.10 ► 30.10 ► 21.12
→	13.11	+15	Kärnsnäppa	7.10 ► 29.10 ► 19.11
→	16.11	+17	Stenfalk	16.10 ► 30.10 ► 25.11
→	16.11	+21	Kustsnäppa	26.8 ► 26.10 ► 6.12
→	19.11	-29	Sånglärka	7.11 ► 18.12 ► 31.12
→	21.11	+14	Hämling	16.10 ► 7.11 ► 23.11
→	24.11	+7	Mindre sångsvan	29.10 ► 17.11 ► 7.12
→	NR 24.11	+5	Taltrast	10.11 ► 19.11 ► 24.11
→	24.11	+52	Törnsångare	16.9 ► 3.10 ► 18.12
→	25.11	+9	Tofsvipa	24.10 ► 16.11 ► 11.12
→	25.11	+15	Svart rödstjärt	3.7 ► 10.11 ► 8.12
→	NR 5.12	+31	Grålira	7.10 ► 4.11 ► 5.12
→	NR 12.12	+41	Prutgås	5.10 ► 1.11 ► 12.12

SYSTEMATISKA FENOLOGITABELLER

Här följer de klassiska fenologitablerna med fenologiska data i systematisk ordning som ni känner igen från tidigare års fågelrapporter, fast de då legat insprängda i den ordinarie rapportens artgenomgång.

Översikt

De här tabellerna innehåller mer utförlig fynddata än månadstabellerna ovan, med lokal och observatör för årets fynd och fenologirekord med lokal och observatör för varje art och period. Däremot kan man inte i de här tabellerna se arternas observationsspann (motsvarande den högra kolumnen i månadstabellerna ovan), så på så sätt kompletterar de båda tabellerna varandra och har var och en sina fördelar. Månadstabellerna visar i datumordning vad man kan hålla ögonen öppna efter en viss tid på året, medan de systematiska tabellerna erbjuder bättre uppslagsmöjlighet om man vill kolla upp något i efterhand.

Teckenförklaring

- Fynd saknas
- * Entydigt första-/sistadatum saknas

För de färgkodade datumens betydelse, se teckenförklaringen till månadstabellerna på sidan XX.

ART PERIOD	AVVIKELSE FRÅN MEDIAN MEDIANDATUM	ÅRETS FÖRSTA OBSERVATION FENOLOGIREKORD	AVVIKELSE FRÅN MEDIAN MEDIANDATUM	ÅRETS SISTA OBSERVATION FENOLOGIREKORD
Mindre sångsvan Vår	+16 16.3	1.4 Flera lokaler 8.3-09 Brudarebacken (Jan-Åke Noresson)	+12 5.4	17.4 Kråkudden (Ola Bäckman m fl) 2.5-00 Torslandaviken (Björn Dellming)
Mindre sångsvan Höst	-4 28.10	24.10 Öxnäs, Säve (Christer Fält) 13.10-09 Rörö (Björn Dellming)	+7 17.11	24.11 Torslandaviken (Magnus Persson) 7.12-02 Fotö (Conny Palm)
Spetsbergsgås Höst-Vår	±0 25.9	25.9 Vrångö (Martin Oomen m fl) 14.9-11 Pinan, Hönö (Olof Armini m fl)	-28 12.5	14.4 Slottsskogen (Tina Widén m fl) 26.5-07 Rörö (Per Björkman m fl)
Vitkindad gås Vår-Höst	-15 16.3	1.3 Stora Amundö (Ove Ferling m fl) 27.2-11 Hökålla (Tomas Johansson)	-12 11.11	30.10 Vinga (Claes-Göran Ahlgren m fl) 6.12-08 Rådasjön (Rickard Johansson)
Prutgås Vår-Höst	+14 3.4	17.4 Kråkudden (Ola Bäckman m fl) 22.2-08 Kråkudden (Roger Eskilsson m fl)	+41 1.11	12.12 Hyppeln (Lars Erik Norbäck) Nytt fenologirekord (+25)
Gravand Vår-Höst	+25 5.2	1.3 Flera lokaler 8.1-02 Askimsviken (Mårta Haagen)	-32 29.10	27.9 Vinga (Magnus Hallgren m fl) 7.12-07 Kråkudden (Per Björkman)
Snatteband Vår-Höst	±0 27.3	27.3 Vrångö (Magnus Rahm) 8.3-09 Torslandaviken (Uno Unger)	+7 25.9	2.10 Torslandaviken (Ulf Persson) 29.11-09 Torslandaviken (Jan Mogol m fl)
Stjärtand Vår-Höst	+14 22.3	5.4 Hålsö (Bo Brinkhoff m fl) 16.2-11 Rörö (Göran Gustavsson m fl)	-3 13.11	10.11 Slätta damm (Bo Brinkhoff m fl) 8.12-11 Galterö (Roger Eskilsson)
Årta Vår-Höst	+10 7.4	17.4 Hönö-Vrångö (Ola Bäckman m fl) 17.3-04 Torslandaviken (Peter Strandvik m fl)	+10 2.9	12.9 Öxnäs (Stefan Svanberg) Nytt fenologirekord (+6)
Skedand Vår-Höst	+8 3.4	11.4 Torslandaviken (Stefan Svanberg) 13.3-02 Hökålla (Peter Strandvik)	±0 26.10	26.10 Kråkudden (Martin Alexandersson) 24.11-08 Slottsskogen (Magnus Eriksson)
Alfågel Höst-Vår	±0 29.9	29.9 Vinga (flera rapportörer) 5.9-12 Kråkudden (Rikard Henricsson)	+3 28.5	31.5 Kråkudden (Per Björkman) 24.6-08 Kråkudden (Martin Oomen)
Salskrake Höst-Vår	-11 17.10	6.10 Slottsskogen (flera rapportörer) Nytt fenologirekord (-1)	-10 25.4	15.4 Kippholmen (Per Lundgren m fl) 12.5-11 Torslandaviken (Stefan Svanberg m fl)
Grållra Höst	+11 5.9	16.9 Kråkudden (Roger Eskilsson m fl) 28.7-07 Kråkudden (Adam Engström Svanberg)	+31 4.11	5.12 Kråkudden (Roger Eskilsson m fl) Nytt fenologirekord (+6)
Mindre lira Vår-Höst	-34 3.6	30.4 Kråkudden (Stefan Svanberg m fl) 17.4-10 Kråkudden (Mikael Molin m fl)	-75 29.9	16.7 Kråkudden (Tony Norman m fl) 3.11-10 Kråkudden (Uno Unger m fl)
Klykstjärtad stormsva Höst	- 23.9	- 9.9-00 Kråkudden (Magnus Unger)	- 3.11	- 29.12-11 Långe tånge, Öckerö (Albin Thorsson m fl)
Bivårk Höst	±0 11.5	11.5 Flera lokaler 3.5-01 Sisjöns ind.omr. (Kristoffer Nilsson)	±0 24.9	24.9 Kviberg (David Klingberg) 12.10-06 Brännholmsviken, Styrö (Martin Fransson)
Röd glada Vår-Höst	-5 10.3	5.3 Uppegården, Säve (Kåre Ström) 2.2-08 Torslandaviken (Per-Erik Hagström m fl)	+22 9.9	1.10 Brudarebacken (Roger Eskilsson m fl) 12.10-06 Brudarebacken (Christer Fält m fl)
Brun kärrhök Vår-Höst	+5 29.3	3.4 Fjällboberget (Pelle Gustavsson) 10.3-10 Tulebosjön (Bengt Hallberg)	+11 4.10	15.10 Nötholmen, Hönö (Ola Wennberg) 20.10-11 Hökålla (Jan Hellström m fl)
Blå kärrhök Höst-Vår	-14 24.8	18.3 Trädet, Säve (Bo Nilsson) 17.7-12 Kråkudden (Osborne Lindberg m fl)	+6 20.5	26.5 Säve (Magnus Lundström) 12.6-11 Lärjedans dalgång (Hans-Erik Hermansson)
Fjällvråk Höst-Vår	-17 22.9	5.9 Gamlestaden (David Klingberg) 25.8-12 Brudarebacken (Mats Bjersing)	+12 23.4	5.5 Rörö (Hans Zachrisson m fl) 13.5-12 Askim (Jan Mogol)
Fiskgjuse Vår-Höst	+4 28.3	1.4 Brudarebacken (flera rapportörer) 18.3-09 Änggårdsbergen (Kristoffer Nilsson)	+24 1.10	25.10 Björkö (Peter Hamnén) 30.10-04 Brudarebacken (Christer Fält)
Stenfalk Vår	+5 24.3	29.3 Brudarebacken (flera rapportörer) 5.3-11 Kråkudden (Per Johan Ulfendahl)	+3 22.5	25.5 Hyppeln (Magnus Unger) 26.5-00 Sannegårdshamnen (Björn Dellming)
Stenfalk Höst	-17 20.8	3.8 Bolleskären (Eva-Maria Ferm m fl) Nytt fenologirekord (-2)	+17 30.10	16.11 Ingebäck (Barbara Leibiger m fl) 25.11-08 Donsö (Gösta Olofsson)
Lärkfalk Vår-Höst	-9 28.4	19.4 Kråkudden (Ola Bäckman m fl) Nytt fenologirekord (-1)	+13 28.9	11.10 Vrångö (Stefan Svanberg m fl) 14.10-07 Slottsskogen (Adam Engström Svanberg)
Småfläckig sumphöna Vår-Höst	-1 3.5	2.5 Lagmansholmen (Tommy Järås m fl) 18.4-00 Gunnestorps mosse (Dan Jannesson)	- 2.8	- 10.9-12 Välen (Thomas Karlsson m fl)
Kornknarr Vår-Höst	+2 14.5	16.5 Fässberg (Lars-Erik Rahm m fl) 4.5-07 Ragnhildsholmen (Tina Widén)	+10 15.9	25.9 Vrångö (Stefan Svanberg) 11.11-02 Brudarebacken (Leif Jonasson)
Trana Vår-Höst	-12 13.3	1.3 Arödsberget (Hans Utterberg) 25.2-08 Nordstaden, Göteborg (Nils Gabrielsson)	+3 16.10	19.10 Lexby, Björlanda (Jan Tallnäs m fl) 7.11-12 Björkö (Lennart Tullberg)
Strandskata Vår-Höst	+17 15.2	3.3 Flera lokaler 23.1-05 Gröto (Bengt Karlsson)	- 19.10	* 24.11-04 Galterö (Per Björkman)
Mindre strandpipare Vår-Höst	+9 4.4	13.4 Stora Amundö (Mats Björkqvist m fl) 25.3-12 Välen (Hans Börjesson m fl)	+14 25.8	8.9 Lökholmen (Lars Davidsson) 8.10-10 Välkommen (Magnus Persson)

ART PERIOD	AVVIKELSEFRÅN MEDIAN MEDIANDATUM	ÅRETS FÖRSTA OBSERVATION FENOLOGIREKORD	AVVIKELSEFRÅN MEDIAN MEDIANDATUM	ÅRETS SISTA OBSERVATION FENOLOGIREKORD
Större strandpipare Vår–Höst	+3 3.3	6.3 Galterö (Per Österman m fl) 9.2-02 Kråkudden (Uno Unger)	-1 5.10	4.10 Kråkudden (Bo Brinkhoff m fl) 23.10-04 Galterö (Lars Hellman)
Ljungpipare Vår–Höst	+30 14.3	13.4 Flera lokaler 3.2-02 Arendalsudden (Björn Dellming)	-14 3.11	20.10 Torslandaviken (Magnus Persson) 24.11-03 Torslandaviken (Erik Edvardsson)
Kustpipare Vår–Höst	+3 7.5	10.5 Flera lokaler 1.4-00 Tistlarna (Gösta Olofsson)	-12 18.10	6.10 Galterö (Lars Hellman) 1.12-01 Galterö (Christer Fält)
Tofsvipa Vår–Höst	+27 6.2	4.3 Flera lokaler 23.1-06 Flera lokaler	+9 16.11	25.11 Bärby, Säve (Bo Brinkhoff) 11.12-05 Flera lokaler
Kustsnäppa Vår–Höst	-5 19.4	14.4 Kråkudden (Stefan Svanberg m fl) 8.3-03 Lammholmsviken, Öckerö (Uno Unger)	+21 26.10	16.11 Kråkudden (Magnus Unger m fl) 6.12-07 Bolleskären, Hönö (Roger Eskilsson m fl)
Sandlöpare Vår	- 12.5	- 12.5-07 Tistlarna (Stig Karlsson m fl)	- 6.6	- 6.6-07 Tistlarna (Bengt Åke Svensson)
Sandlöpare Höst	+14 28.7	11.8 Kråkudden (Bo Brinkhoff m fl) 19.7-04 Bolleskären, Hönö (Magnus Unger)	+1 28.9	29.9 Vinga (Björn Spetz) 2.11-08 Tistlarna (Gösta Olofsson)
Småsnäppa Vår	- 22.5	- 13.5-07 Galterö (Jörgen Persson)	- 29.5	- 6.6-01 Hökålla (Stefan Svanberg)
Småsnäppa Höst	+7 20.7	27.7 Galterö (Jan Mogol) 14.7-11 Galterö (Gunilla Alvergren m fl)	-27 19.9	23.8 Galterö (Elis Ölfvingsson) 8.10-07 Galterö (Lars Hellman)
Mosnäppa Vår–Höst	+0 7.5	7.5 Galterö (Lars Hellman m fl) 1.8-12 Torslandaviken (Christer Fält m fl)	-13 23.8	10.8 Kråkudden (Roger Eskilsson m fl) 4.9-05 Välen (Stefan Andersson)
Spovsnäppa Höst	+3 11.7	14.7 Galterö (Lars Hellman) 7.7-08 Galterö (Roger Eskilsson)	-21 10.9	20.8 Galterö (Lars Hellman) 25.9-01 Galterö (Magnus Unger)
Skärnsnäppa Höst–Vår	+0 28.9	28.9 Vinga (Magnus Hallgren m fl) 16.4-01 Galterö (Bo Engelbrektsson)	+17 14.5	31.5 Bolleskären, Hönö (Per Björkman m fl) <i>Nytt fenologirekord (+6)</i>
Kärnsnäppa Vår–Höst	+5 12.3	17.3 Bredviken, Hönö (Bo Brinkhoff) 25.2-12 Galterö (Jan Mogol)	+15 29.10	13.11 Kråkudden (Ola Bäckman m fl) 19.11-06 Stora Amundö (Mikael Forsman)
Brushane Vår–Höst	-2 25.4	23.4 Kråkudden (Jon Håkansson m fl) 16.4-01 Galterö (Bo Engelbrektsson)	+2 1.10	3.10 Välen (Josua Smedberg) 20.10-09 Välen (Birger Kaiser m fl)
Dvärgbeckasin Höst–Vår	-4 19.9	15.9 Torslandaviken (Magnus Persson) 10.9-11 Torslandaviken (Magnus Persson)	+12 3.5	15.5 Lagmansholmen (Kåre Ström) <i>Nytt fenologirekord (+6)</i>
Dubbelbeckasin Vår	-5 7.5	2.5 Gettryggen (Kicki Westman) 1.5-12 Lunnagården (Lars-Eric Rahm m fl)	+1 11.5	12.5 Hökålla (Staffan Larsson m fl) 22.5-03 Ragnhildsholmen (Ola Sandberg)
Dubbelbeckasin Höst	-24 25.8	1.8 Galterö (John Thulin) <i>Nytt fenologirekord (-14)</i>	-3 24.9	21.9 Hökålla (Stefan Svanberg m fl) 4.10-12 Välen (Göran Gustavsson m fl)
Myrspov Vår–Höst	+12 5.4	17.4 Flera lokaler 8.3-03 Rörö (David Lundgren)	+27 10.10	6.11 Välen (Ingemar BE Larsson) <i>Nytt fenologirekord (+6)</i>
Småspov Vår–Höst	-3 23.4	20.4 Hyppeln (Magnus Unger) 9.4-11 Torslandaviken (Magnus Persson)	+16 29.8	14.9 Stegelholmsviken (K-O Johansson) 21.9-08 Rörö (Magnus Unger)
Storspov Vår–Höst	+15 18.3	2.4 Torslanda (Christer Fält) 25.2-00 Galterö (Lars Hellman)	+7 29.10	5.11 Björkö (Bo Brinkhoff) 28.12-06 Kråkudden (Lars Carlbrand)
Svartsnäppa Vår–Höst	+8 27.4	5.5 Stora Amundö (Lars Lundmark) 6.4-12 Hökålla (John Thulin)	-8 24.9	16.9 Haga kile (Ola Wennberg) 20.10-09 Amundövik, Askim (Jan Krantz)
Rödbena Vår–Höst	+6 28.3	3.4 Torslandaviken (Lennart Hermansson) 24.2-07 Hönö (Torgny Nordin)	+1 5.10	6.10 Galterö (Jan Mogol) 24.11-01 Galterö (Magnus Unger)
Gluttsnäppa Vår–Höst	-5 20.4	15.4 Öxnäs (Peter Keil m fl) 11.4-12 Bredviken, Hönö (Ola Wennberg)	-18 31.10	13.10 Galterö (Jan Mogol) 9.12-01 Styrö (Martin Fransson)
Skogssnäppa Vår–Höst	+11 28.3	8.4 Balltorps värtmark (Ove Ferling) 19.3-10 Gamlestaden (Roger Eskilsson)	-2 6.9	4.9 Välen (Hans Börjesson) 15.10-02 Torslandaviken (Carl Jyker)
Grönbena Vår–Höst	-8 25.4	17.4 Torslandaviken (Magnus Persson) <i>Nytt fenologirekord (-2)</i>	+5 9.9	14.9 Öxnäs (Marinko Karabatic) 27.9-06 Välen (Uno Unger)
Drillsnäppa Vår–Höst	-3 18.4	15.4 Gullbergskaj (Roger Eskilsson) 24.3-12 Välen (Martin Johansson m fl)	-6 23.9	17.9 Välen (flera rapportörer) 5.10-08 Kråkudden (Jörgen Hansson m fl)
Roskarl Vår–Höst	+9 3.5	12.5 Tistlarna (Roger Börjesson) 23.4-03 Stora Amundö (Pär Lydmark)	+3 26.10	29.10 Kråkudden (Dennis Nyström) 10.11-01 Kråkudden (Magnus Unger)
Bredstjärtad labb Vår	- 4.5	- 30.4-05 Kråkudden (Stefan Svanberg m fl)	- 9.5	- 4.6-06 Kråkudden (Johannes Löfqvist)
Bredstjärtad labb Höst	-42 11.9	31.7 Kråkudden (Lars Eric Rahm m fl) <i>Nytt fenologirekord (-17)</i>	-5 12.11	7.11 Kråkudden (Jon Håkansson) 29.12-11 Flera lokaler

ART PERIOD	AVVIKELSE FRÅN MEDIAN MEDIANDATUM	ÅRETS FÖRSTA OBSERVATION FENOLOGIREKORD	AVVIKELSE FRÅN MEDIAN MEDIANDATUM	ÅRETS SISTA OBSERVATION FENOLOGIREKORD
Kustlabb Vår–Höst	±0 6.4	6.4 Styrö (Andy Hultberg) 14.3-04 Kråkudden (Stefan Svanberg)	+6 1.11	7.11 Kråkudden (Jon Håkansson m fl) 26.11-11 Kråkudden (Mattias Pozsgai m fl)
Fjällabb Vår	– 23.5	– 18.5-04 Kråkudden (Magnus Unger m fl)	– 23.5	– 3.6-06 Kråkudden (Roger Eskilsson m fl)
Fjällabb Höst	+2 27.8	29.8 Kråkudden (Bo Brinkhoff m fl) 15.8-04 Flera lokaler	+22 2.10	24.10 Kråkudden (Uno Unger m fl) 2.12-09 Eklanda (Uno Unger m fl)
Dvärgmåsar Höst–Vår	+3 8.8	11.8 Rörö (Kristian Thisted) 9.7-07 Torslandaviken (Sven Ångermark m fl)	+3 23.5	26.5 Sandvik, Torslanda (Christer Fält) 12.6-04 Torslandaviken (Magnus Unger)
Silltrut Vår–Höst	+5 12.3	17.3 Göteborgs hamn (Stefan Svanberg) 1.3-09 Tagene älvsstrand (Hans Walker)	+8 2.11	10.11 Göteborgs hamn (Stefan Svanberg) 23.11-12 Fiskhamnen (Peter Strandvik)
Kentskä tärna Vår–Höst	+4 3.4	7.4 Kråkudden (Roger Eskilsson) 11.3-12 Galterö (Peter Keil)	–22 29.9	7.9 Kråkudden (Magnus Unger m fl) 12.11-12 Kråkudden (Marinko Karabatic m fl)
Fisktärna Vår–Höst	+2 11.4	13.4 Torslandaviken (Per-Erik Hagström) 2.4-06 Galterö (Owe Hougström)	– 7.10	– 21.10-05 Ragnhildsholmen (Tom Ekman)
Silvertärna Vår–Höst	– 22.4	* 12.4-05 Nordre älvs fjord (Johan Svedholm)	– 8.10	* 3.11-07 Kråkudden (Magnus Unger)
Gök Vår–Höst	+1 3.5	4.5 Fotö (Hans Waern) 23.4-11 Brudarebacken (Victor Bergh Alvergren)	+10 11.9	21.9 Styrö (Staffan Sényby) 2.10-10 Heden (Martin Oomen)
Nattskärna Vår–Höst	–3 10.5	7.5 flera lokaler 29.4-06 Nordfjäll, Näset (Uno Unger)	+1 27.8	28.8 Galterö (Stig Fredriksson m fl) 5.10-10 Torslandaviken (Magnus Persson)
Tornseglare Vår–Höst	–2 6.5	4.5 Torslandaviken (Christer Fält m fl) 28.4-06 Torslandaviken (Karl-Olof Johansson)	–3 19.9	16.9 Kråkudden (Roger Eskilsson m fl) 13.11-08 Berglärkan, Göteborg (Ingegerd Nyberg)
Göktyta Vår–Höst	–6 25.4	19.4 Trädgårdsföreningen (Carl Jyker m fl) 6.4-07 Härssjön (Michael Nilsson)	– 8.9	– 2.10-05 Torslandaviken (Magnus Unger)
Sånglärka Vår–Höst	+34 20.1	23.2 Galterö (Uno Unger m fl) 1.1-03 Fässberg (Lars-Erik Rahm m fl)	–29 18.12	19.11 Torslanda golfbana (Christer Fält) 31.12-08 Fässberg (Lars-Erik Rahm)
Trädlärka Vår–Höst	+3 13.3	16.3 Stora Amundö (Leif Bergendahl) 3.3-08 Öxnäs, Söve (Göran Karlsson)	+12 30.10	11.11 Vrångö (Tina Widén) 21.12-08 Nötholmen, Vrångö (Ville Fagerström)
Berglärka Höst–Vår	–4 14.10	10.10 Vrångö (Magnus Rahm) 6.10-12 Stora Amundö (Svante Martinsson m fl)	–17 20.4	3.4 Torslandaviken (Carl Jyker m fl) 4.5-03 Rörö (Magnus Unger)
Backsvala Vår–Höst	±0 16.4	16.4 Flera lokaler 9.4-06 Torslanda golfbana (Stefan Svanberg)	–4 23.9	19.9 Vrångö (Martin Oomen) 26.9-06 Kobbegården, Askim (Johan Svedholm)
Ladusvala Vår–Höst	±0 15.4	15.4 Flera lokaler 3.4-11 Sävöns mynning (Ola Bäckman)	–7 22.10	15.10 Flera lokaler 12.11-03 Donsö (Carl Jyker)
Hussvala Vår–Höst	–5 19.4	14.4 Hökålla (Stig Carlsson) 11.4-09 Torslandaviken (Hans Petersson)	–7 27.9	20.9 Nötholmen, Hönö (Ola Bäckman) 17.10-04 Skintebo, Askim (Mikael Forsman)
Trädklärka Vår–Höst	–5 19.4	14.4 Öckerö (Håkan Möller) 10.4-09 Delsjöområdet (Magnus Unger)	–6 8.10	2.10 Härssjön (Stig Fredriksson) 2.11-03 Smithska udden (Kristoffer Nilsson)
Rödstrupig piplärka Vår	+16 10.5	26.5 Hönö (Christer Fält) 3.5-10 Galterö (Lars Hellman)	– 11.5	– 14.5-03 Kråkudden (Kristoffer Nilsson)
Rödstrupig piplärka Höst	–7 1.9	25.8 Galterö (Lars Hellman) Nytt fenologirekord (–2)	–2 1.10	29.9 Donsö (Lars Davidsson) 9.10-06 Smithska udden (Kristoffer Nilsson)
Vattenpiplärka Höst–Vår	– 1.11	– 22.10-04 Ersdalen, Hönö (Christer Fält)	–25 31.3	6.3 Galterö (Olof Persson) 10.4-06 Rörö (Martin Alexandersson m fl)
Gulärka Vår–Höst	–5 22.4	17.4 Stora Amundö (Lennart Hansson) 7.4-10 Torslandaviken (Ola Bäckman)	–2 27.9	25.9 Vrångö (Stefan Svanberg) 12.10-02 Rörö (Magnus Unger)
Sidensvans Höst–Vår	–8 9.10	1.10 Smithska udden (K-O Johansson) 20.9-05 Kungssten (Kristoffer Nilsson)	–8 29.4	21.4 Flera lokaler 7.5-02 Botaniska trädgården (Berndt Lindberg)
Näktergal Vår–Höst	–1 3.5	2.5 Torslandaviken (Per-Erik Hagström) 28.4-10 Torslandaviken (Håkan Thorstensson)	+3 12.8	15.8 Rörö (Bo Brinkhoff m fl) 12.9-10 Högsbo (Kristoffer Nilsson)
Blåhake Vår	±0 8.5	8.5 Öckerö (Bo Brinkhoff) 30.4-12 Flera lokaler	±0 23.5	23.5 Sisjöns skjutfält (Miljöförvaltningen) 30.5-04 Ersdalsviken, Hönö (Magnus Unger)
Blåhake Höst	+27 1.9	28.9 Flera lokaler 14.8-11 Brudarebacken (Kirsi Oksman Ljungqvist)	+12 16.9	28.9 Flera lokaler 20.10-00 Lagmansholmen (Martin Oomen)
Svart rödstjärt Vår–Höst	+11 5.4	16.4 Flera lokaler 27.3-05 Galterö (Göran Johansson)	+15 10.11	25.11 Öxnäs (Bo Brinkhoff) 8.12-03 Rörö (Magnus Unger)
Rödstjärt Vår–Höst	–4 20.4	16.4 Fiskebäck (Stefan Svanberg) 14.4-09 Fiskebäck (Stefan Svanberg)	+5 5.10	10.10 Hyppeln (Peter Hamrén) 26.10-02 Guldringen, Göteborg (Knut Karlsson)

ART PERIOD	AVVIKELSEFRÅN MEDIAN MEDIANDATUM	ÅRETS FÖRSTA OBSERVATION FENOLOGIREKORD	AVVIKELSEFRÅN MEDIAN MEDIANDATUM	ÅRETS SISTA OBSERVATION FENOLOGIREKORD
Buskskvätta Vår–Höst	–5 23.4	18.4 Flera lokaler 16.4-00 Styrös (Donald Granqvist)	+2 4.10	6.10 Utbyfältet (Ingemar BE Larsson) 21.11-10 Eklanda (Christer Fält)
Stenskvätta Vår–Höst	+11 2.4	13.4 Galterö (Per Österman m fl) 25.3-05 Brudarebacken (Magnus Unger m fl)	+7 24.10	31.10 Vrångö (Magnus Rahm) 24.11-09 Rörö (Christer Fält)
Taltrast Vår–Höst	–9 15.3	6.3 Safjället, Mölndal (Olof Armini) 13.2-07 Rörö (Christer Fält)	+5 19.11	24.11 V. begravningspl. (Stefan Svensson) <i>Nytt fenologirekord (+1)</i>
Ringtrast Vår–Höst	+7 6.4	13.4 Varpemossen (Johan Frölinghaus) 25.3-05 Johanneberg (Olof Armini)	–4 11.5	7.5 Brudarebacken (Roger Eskilsson) 24.5-04 Donsö (Martin Fransson)
Ringtrast Höst	–11 4.10	23.9 Flera lokaler 14.9-03 Sisjöns skjutfält (Tony Börjesson)	–11 25.10	14.10 Botaniska (Bengt Adamsson) 8.11-12 Botaniska (Göran Gustavsson m fl)
Gräshoppsångare Vår–Höst	+3 1.5	4.5 Ragnhildsholmen (Stefan Malm) 27.4-11 Haga kile, Askim (Aimon Niklasson)	–1 5.8	4.8 Haga kile (Jan Wahlberg) 25.9-10 Vinga (Musse Björklund)
Sävsångare Vår–Höst	–4 29.4	25.4 Flera lokaler 22.4-11 Härssjön (Kristian Thisted)	–20 12.9	23.8 Mellby, Partille (Magnus Unger) 4.10-12 Sudda, Hönö (Björn Zachrisson)
Kärrsångare Vår–Höst	–5 14.5	9.5 Torslandaviken (Christer Fält m fl) <i>Nytt fenologirekord (–2)</i>	–1 9.9	8.9 Olofstorp (Håkan Thorstensson) 27.9-09 Sudda, Hönö (Björn Zachrisson)
Rörsångare Vår–Höst	–2 28.4	26.4 Torslandaviken (Per Österman m fl) 20.4-11 Hills golfbana, Mölndal (Uno Unger)	–3 6.10	3.10 Torslandaviken (Per Lundgren) 1.11-08 Torslandaviken (Hans Börjesson)
Härmsångare Vår–Höst	–1 8.5	7.5 Välen (Uno Unger) 5.5-04 Slottsskogen (Stefan Andersson)	+21 22.8	12.9 Sudda (Björn Zachrisson) <i>Nytt fenologirekord (+7)</i>
Ärtsångare Vår–Höst	–2 23.4	21.4 Styrös (Jan Mogol) 17.4-09 Bosgården, Mölndal (Lars Eric Rahm)	+28 2.10	30.10 Vinga (Roger Eskilsson) <i>Nytt fenologirekord (+18)</i>
Törnsångare Vår–Höst	–3 29.4	26.4 Torslandaviken (Magnus Persson) 24.4-11 Hassledalsbergen, Askim (Mikael Forsman)	+52 3.10	24.11 Torslandaviken (Sussie Carlström) 18.12-00 Torslandaviken (Magnus Unger)
Trädgårdssångare Vår–Höst	+2 5.5	7.5 Slottsskogen (Hans-Erik Hermansson) 2.5-12 Södra Guldheden (Bernt Nielsen)	–8 2.10	24.9 Trädgårdsföreningen (J-E Dahlström) 8.10-08 Skansen Lejonet (Svante Martinsson m fl)
Grönsångare Vår–Höst	+1 23.4	24.4 Härssjön (L-O Sandberg) 14.4-09 Slottsskogen (Magnus Eriksson)	+3 20.8	23.8 Björkö (Peter Hamrén) 1.9-02 Bokedal, Jonsared (Kristoffer Nilsson)
Gransångare Vår–Höst	+16 25.3	10.4 Välen (Uno Unger m fl) 16.3-08 Välen (Magnus Eriksson)	– 21.11	* 19.12-09 Flera lokaler
Lövsångare Vår–Höst	–1 16.4	15.4 Torslandaviken (Nils Abrahamsson) 10.4-09 Oxsjön, Askim (Anders Grönvall)	+15 3.10	18.10 Sudda (Björn Zachrisson) <i>Nytt fenologirekord (+4)</i>
Grå flugsnappare Vår–Höst	–2 6.5	4.5 Galterö (Johan Ennerfelt m fl) 27.4-11 Smithska udden (Karl-Olof Johansson)	+5 27.9	2.10 Smithska udden (K-O Johansson) 14.10-01 Rörö (Magnus Unger)
Svartvit flugsnappare Vår–Höst	–5 21.4	16.4 Rörö (Bo Brinkhoff) 12.4-09 Horstedammen, Öckerö (Bengt Karlsson)	+5 18.9	23.9 Rörö (Stefan Svanberg) 16.5-10 Vrångö (Tina Widén)
Törnskata Vår–Höst	–3 7.5	4.5 Sisjöns skjutfält (Lars-Olof Sandberg) 1.5-09 Torslandaviken (Hans Börjesson m.fl.)	+16 13.9	29.9 Flera lokaler 21.10-12 Torslandaviken (Ola Wennberg)
Varfågel Höst–Vår	–2 17.9	15.9 Torslandaviken (Flera rapportörer) 10.9-09 Stora Amundö (Patrik Axelsson)	+19 20.4	9.5 Smedstorps ångar (Flera rapportörer) 16.5-10 Vrångö (Tina Widén)
Bergfink Höst–Vår	–3 28.8	25.8 Flera lokaler 31.7-03 Smithska udden (Kristoffer Nilsson)	+6 10.5	16.5 Grötö (Bo Brinkhoff) 24.5-01 Yttre Tistlarna (Sten Ekwall)
Hämpling Vår–Höst	+4 22.3	26.3 Torslandaviken (Christer Fält) 8.3-03 Hjuvik, Torslanda (Matserik Eriksson)	+14 7.11	21.11 Vrångö (Martin Oomen) 23.11-01 Eredsalen, Hönö (Kristoffer Nilsson)
Vinterhämpling Höst–Vår	±0 5.10	5.10 Flera lokaler 19.9-12 Brudarebacken (David Klingberg)	–2 30.4	28.4 Vrångö (Magnus Rahm) 11.5-05 Öxnäs (Daniel Gustafsson)
Rosenfink Höst–Vår	–2 19.5	17.5 Flera lokaler 10.5-02 Kobbeshed, Askim (Markus Lagerqvist)	+1 5.9	6.9 Styrös (Andy Hultberg) 1.10-11 Hönö (Jon Håkansson)
Lappsparrv Vår	–14 20.3	6.3 Galterö (Per Österman m fl) 3.2-02 Kvillehed, Säve (Magnus Unger)	–5 2.5	27.4 Flera lokaler 12.5-02 Torslandaviken (Kristoffer Nilsson)
Lappsparrv Höst	–1 10.9	9.9 Vrångö (Martin Oomen) 28.8-10 Öxnäs (Oomen/svanberg)	+14 27.10	10.11 Torslandaviken (Magnus Persson) 13.12-10 Säve (Uno Unger)
Snösparrv Höst–Vår	+12 12.10	24.10 Flera lokaler 22.9-10 Vrångö (Tina Widén)	+8 3.4	11.4 Kråkudden (Stefan Svanberg) 16.4-06 Rörö (Per Björkman m fl)
Ortolansparv Vår	+15 3.5	18.5 Galterö (Patrik Axelsson m fl) 29.4-03 Yttre Tistlarna (Tommy Järås)	+10 11.5	21.5 Brudarebacken (Roger Eskilsson) <i>Nytt fenologirekord (+6)</i>
Ortolansparv Höst	+19 20.8	8.9 Brudarebacken (Mia Wallin m fl) 8.8-09 Brudarebacken (Jan-Åke Norresson mfl)	– 12.9	– 28.9-11 Öxnäs (Bo Brinkhoff)

Året i siffror

Pär Lydmark

Sammanlagt matades 151 697 fynd in i Artportalen, vilket återigen är nytt rekord (i runda slängar 5 000–10 000 fler än förra året beroende på hur man räknar; nya Artportalen anger antalet "fynd" vilket inte helt överensstämmer med tidigare siffror om antalet "observationer" från Svalan). Tyvärr kan vi i nya Artportalen ännu inte på något enkelt sätt få fram antalet rapportörer under året (vilket tidigare år legat strax under 1 000) eller en totalsiffra för antal observerade arter i rapportområdet, men att döma av artantalen per kommun (se nedan) var det något lägre än förra årets rekordsiffra på 267 arter.

LOKALTOPPEN, GÖTEBORG

Torslandaviken	188
Vrångö	184
Galterö	166
Välen	162
Stora Amundö	153

SKÅDARTOPPEN, GÖTEBORG

Roger Eskilsson, Göteborg	204
Tina Widén, Göteborg	202
Stefan Svanberg, V Frölunda	199
Martin Oomen, Mölnlycke	195
Uno Unger, Göteborg	193

LOKALTOPPEN, ÖCKERÖ

Hönö	207
Rörö	175
Hyppehn	166
Öckerö	162
Björkö	141

SKÅDARTOPPEN, ÖCKERÖ

Bo Brinkhoff, Göteborg	196
Ola Wennberg, Göteborg	183
Thomas Karlsson, Hönö	173
Magnus Unger, Partille	170
Roger Eskilsson, Göteborg	169

LOKALTOPPEN, HÄRRYDA

Rådasjöns naturreservat	115
Smedtorps ängar	99
Mölnlycke	78
Pixbo, Råda	56
Björöd, Landvetter	50

SKÅDARTOPPEN, HÄRRYDA

Johannes Löfqvist, Mölnlycke	138
Elon Wismén, Mölnlycke	133
Kristian Thisted, Landvetter	111
Fredrik Andersson, Mölnlycke	80
Martin Oomen, Mölnlycke	64

LOKALTOPPEN, MÖLNDAL

Hårssjön	126
Hills golfbana	101
Balltorps våtmark	86
Sandsjöbacka naturreservat	84
Sisjöns skjutfält	69

SKÅDARTOPPEN, MÖLNDAL

Lars Eric Rahm, Mölndal	136
Ove Ferling, Källered	135
Lars-Olof Sandberg, Pixbo	117
Magnus Rahm, Göteborg	110
Leif Andersson, Göteborg	109

LOKALTOPPEN, PARTILLE

Jonsered, Partille	78
Säveåns dalgång, Jonsered	61
Bokedalen, Jonsered	59
Maderna, Partille	55
Säveåns dalgång, Lexby	52

SKÅDARTOPPEN, PARTILLE

Ingvar Björhall, Partille	110
Ingemar BE Larsson, Partille	95
Erik Wallentin, Jonsered	84
Magnus Unger, Partille	80
Uno Unger, Göteborg	46

KOMMUNTOPPEN 2013/12/11

Göteborg	249/256/249
Öckerö	223/230/232
Möln dal	165/163/167
Härryda	153/152/153
Partille	131/130/120

JANUARIJAKTEN 26.1 2013

Alla heter Glenn i Göteborg*	74
Ambivalensens vänner	68
Uno x due	??
Kungälv's drommar i exil	59
Gröngölingarna	59
Damernas värld	57
En växel till	51
Fjällrävarna	50
300 km och lite till	DNF

* Vinnare: Magnus Unger, Freddy Persson

KVADRATJAKTEN 5.5 2013

Team Hönölistan*	73
Lag Patrioterna	68
Gbg:s nederlandofila ornitofiler	66
Bara Gaisare	66
Lag Venezuela	55
Lag Colombia	51
Team Grillsnäppa	16

* Vinnare: Magnus Unger, Stefan Svanberg

KVADRATJAKTEN 7.9 2013

4 ex åt ost*	72
Lag Välen	71
Lag Ersdalen	70
Lag syd	60
Vem är kungen i ljunger?	59
Nöta, tjöta och lite röta	42
Lag Galterö	40

* Vinnare: Pär Lydmark, Christer Fält, Johan Svedholm, Mikael Molin

NaturStigs lokalrapporter

TEXT OCH FYNDSAMMANSTÄLLNING

Stig Fredriksson

www.naturstig.se

Det är inte bara Rrk som sammanställer fynd och drar slutsatser om fågellivets rörelser i Göteborgsområdet. Med all data tillgänglig för alla i Artportalen kan vem som helst fördjupa sig i det man finner mest intressant. En av våra flitigaste egna sammanställare av detta slag är Stig Fredriksson. Här följer tre av hans kortversioner av 2013 års localsammanställningar. Fler lokaler och mer utförliga rapporter hittar du på www.naturstig.se.

SLOTTSSKOGEN

När en halvannan kvadratkilometer natur finns mitt i staden är den lätt att nå för många av GOF:s 2 000 medlemmar. Detta bevisas av att det i Skogen (Slottsskogen) har svalats fåglar (=rapporterats på Artportalen Svalan) hela 330 av dagarna år 2013.

DEN MEST BESÖKTA

Att vara så välbesökt som Skogen är får till följd att området ständigt genomsökts och borgar för att lite ovanliga arter har svårare att undgå upptäckt. Ofta är det fråga om snabba passager som de sjöorrar som hördes på natten den 7 april och de tre spetsbergsgäss som flyttade med grågäss den 14 april. En adult dvärgmåsk cirkade över Stora dammen 17 april där även en honfärgad salskrake vilade 6 oktober. Samtliga dessa

svalades för första gången på denna lokal.

DAMMAR OCH MOSSAR

I dammarna i Skogen fanns närmare 2000 gräsänder vår och höst, men också en skedandhona i september och en hane från oktober året ut. Stjärtand fanns här lite då och då, oftast honfärgad, dessutom tre unga bläsänder hela hösten. En hel kull med tio unga krickor uppenbarade sig 15 juli; de hade troligen fotvandrat från Nedre Torbjörnsmossen i Änggårdreservatet. En storskrakhona fick tolv ungar men förloerade dem på två veckor, men kanadagås häckade och fick fram tre ungar. Rörehöna bodde i fyra dammar, fyra par fick fram åtta kullar med slutresultat 15 stora ungar. 15 honor av gräsand föstade 58 ungar i dammarna, en hona skötte ensam om 16 ungar varav minst tio var kvar på sen-

hösten. I början av december landade ett par sångsvanar med vuxen unge i Stora dammen och stannade till nyår, detta är något ingen veterligen noterat här tidigare.

NYA HÄCKARE

Färska utflugna ungar av steglits sågs nära Smålandsstugan och vid Dalslandsstugan sågs stjärtmesungar, båda nya häckfåglar i Skogen, om så vore.

STRÄCKARNA

Sträckobservationer gjordes men inte fullt så intensivt som tidigare år. Ovanligt många skogssnäppor sågs sträcka 13–16 april, 2 + 3 + 5 + 1 ex, ärligen sedd men vanligen mer sparsamt. Strömstare rastade i Bergdammen 19 april, fjärde besöket. Några ringtrastar sågs i normal tid 21–24 april på Plantskoleängen, en ensam nötkråka noterades 24 augusti, ses

Storskraken fick ut tolv ungar i Slottsskogens dammar 2013, men ingen av ungarerna överlevde tyvärr tvåveckorsstrecket.

Bild: STIG FREDRIKSSON

med flera års mellanrum. Tolv rovfågelarter sågs, de flesta på våg som elva ormvråkar 11 april och de 57 ormvråkar som passerade 11 oktober. Ökningen av vissa arter märks genom att röd glada, havsörn och pilgrimsfalk numera ses årligen. Den 15–21 april sågs tre bruna kärrhökar på sträck, en ganska ny fågel över Skogen. Sparvhök och duvhök sågs ibland jaga med framgång under vinterhalvåret.

SJUÅRINGEN OCH TJUGOÅRINGEN

Den 20 oktober gick en råka på ången nära Stora dammen, samma datum och på exakt samma ställe som sju år tidigare! Kråkor upptäckte berguven månad II, IV och XII. Den övervintrar här sedan tjugo år och gillar kråkor, men förtjusningen är inte ömsesidig. Däremot blev förstås alla

skådare i närheten lyckliga att få se denna praktfulla storuggla.

BOTANISKA BERGEN

Strax intill Skogen ligger Bergen – det system av delvis ordnad natur som kan delas upp i Göteborgs botaniska trädgård och naturreservatet Änggårdsbergen. Men här behandlar vi dem ihop under namnet Botaniska bergen.

RESERVATET

Änggårdsbergen är ett naturreservat som genom åren har besökts av skådare av några väl definierade anledningar. Där finns smådoppingar, nattskärror och, möjligen, trädlärkor. Vissa år kan dessutom diverse korsnåbbar ses i lärkträdbestånden. Det är ett stort, ganska otuktat område i

direkt anknäring till Göteborg, där Axlemossen och Finns mosse är trevliga simfågelmagneterna. Ljungheden är en lokal med bra utsikt lämplig för studier av fågelsträck, men här rastar också en del fågel. Fria parkeringsplatser finns längst upp på Gruvgatan i Högsbo industriområde.

Reservatet är större än vad man först inser. Vitsippsdalen ingår liksom Arboretet, de planteringar av exotiska träd som omger Botan. Det finns ett staket, som inte är gräns för trädgården utan mer till för att hindra rådjur att ta sig in bland godsakerna. Däremot fungerar det som gräns för Göteborgs botaniska trädgård i Artoportalen Svalan. Vid rapporteringen kan det lätt hända att en och annan placerar fåglar fel. Finns mosse ligger inte i Botaniska trädgården. Områdena hör

↖
Det botaniska året inleddes den 2 januari med en berguv i den övre delen av trädgården.

Bild: STIG FREDRIKSSON

ändå samman och behandlas här tillsammans.

BOTAN

Den som vandrar upp i Änggårdsbergen går ofta genom Botaniska trädgården, vald till Sveriges vackraste park 2009. Hit går man för att se vackra träd och blommor, men ibland ses också ovanliga fåglar. Redan den 2 januari sågs en berguv i kanten av trädgården, övervintrare i trakten sedan många år. En varfågel fanns vid fältet utanför restaurangen 5–9 mars, den 11 maj kom en fisktärna flygande över skogen! En ringtrast höll till i Japandalen 14 oktober och nötkråka besökte Vitsippsdalen 25 september och Amerikadalen 4 oktober. Den 26 december fanns tolv bändelkorsnåbbar i Vitsippsdalen, sågs tidigare under hösten där i mindre antal.

VINTERMATNINGEN

Under vinterhalvåret matas små fåglar också i Botaniska trädgården. Matplatser finns numera dels vid Gula huset (Stora Änggården) i norra delen av Vitsippsdalen, dels vid barrträden (Pinetet) nära Blå huset. Svartmes besökte matningar då och då.

FINNS MOSSE

Går vi ut genom Japangrinden kommer vi till Änggårdsbergen och Finns mosse. Kanadagås häckar där sedan 2005, i Axlemossen sedan 2002. Detta år fanns ett par i vardera dammen, de fick fram fyra och sex ungar som snart lärde sig att passerande borde ha med sig mat till dem. Smådopping häckade med ett par i vardera dammen och fick fram var sin vuxen unge. Knipa häckade med tio ungar, utspridda över hela sjön som de ofta är. En 2K

hane av mindre flugsnappare sjöng 1–12 juni och strömstare sågs 31 oktober i bäcken. Vigg sågs i oktober och stjärtand rastade i dammen 1 november, inte sedd här tidigare.

LJUNGHEDEN

Upp till tre nattskrärror spelade vid Ljungheden i juni, kan vara kvar som häckfågel. Trädlärkan lär vara dock vara borta, hördes sjunga en enda gång 14 april. Varfågel sågs 15 februari, en ovanligt stor flock med tio ringtrastar sågs 23 april, sävsparv rastade 23 april och buskskvätta 29 juli. Som sträcklokal är dessa backar inte så välbesökta men 30 ormvråk sträckte söderut 30 oktober. De sågs från Stallberget vid Välen, en annan god sträckfågellokal på nära håll. Kricka sågs i maj under misstänkta former i Nedre Torbjörnmossen öster om

Heden. I juli kom en hona med tolv fullvuxna men knappt flygfärdiga ungar till Fågeldammen i Slottsskogen, troligen från denna mosse efter en vandring på knappt två kilometer.

AXLEMOSSEN

Vandrar vi vidare åt nordväst kommer vi till Axlemossen. Där häckade också kanadagås som fick fram fyra ungar, smådopping med en unge, gräsand med sju ungar och en knipa med tio ungar, åtminstone från början. Sparvhök som hade flera bon för något decennium sedan sågs detta år bara två dagar – kan betyda att den inte längre finns i reservatet. Men det är förstås ett känt faktum att en sparvhök nästan kan häcka i din trädgård utan att du lägger märke till det.

TORSLANDAVIKEN

Vart åker den som i Göteborgstrakten vill se många fåglar och gärna bli lite överraskad? Rätt gissat, Viken (Torslandaviken) var namnet. Här har 192 arter svalats under året, i Västra Götalands län endast överträffat av Hornborgasjön. Även flest rapporter och flest svalare (Svalanrapportörer).

VATTENRIKET

Torslandaviken är ett vattenrike. Sedan lång tid tillbaka har Viken varit sommarparadis för knölsvanars ruggning och sällskapliv. År 2009 fanns här närmare 800 svanar i slutet av juli. Därefter har antalet minskat, 2013 var de färre än 200. Det hände 2005 och 2009, och kan ha att göra med svanarnas mat, dammarnas botenvegetation. Vad gäller häckningen var det tvärtom: aldrig har så många par gått på bo. Minst 22 ruvande fåglar sågs inräknat den remarkabla kolonin med minst 15 bon på Rörskär. Resultatet av häckningen var dock lika uselt som tidigare. Här ses sällan knölsvanpar med fler än tre ungar och antalet mins-

kade sedan. I augusti var bara någon unge kvar.

Sothöns häckade med lika många par som tidigare, fem par i Karholmsdammen, ett par i Södskärsdammen och Syrhålladammen samt ett par i en damm på golfbanan. Inga ungar rapporterades. Av gäss sågs sju arter inklusive nilgås i april och stripgås i juni. Kanadagås var den enda som förökade sig med något tiotal ungar; de vuxna var mer än 400 i mitten av juli.

FISKARNA

Vår allmänaste häger sågs enstaka; några gånger i större antal, som mest 24 ex 6 oktober. Vad de åt gick inte att gissa, ingen häger har rapporterats fiska. Vanligen höll de till vid Rågskår och på skären utanför. Fiskfattigdomen i dammarna styrks av bristen på doppingar. Två par smådopping sågs med en kull i vardera Karholmsdammen och Södskärsdammen, samma nivå som på senare år. Av skäggdopping upptäcktes sju bon, men endast en unge sågs senare under sommaren. Det sågs fler storskarvar än tidigare år och fiskeflockar på 200 ex rapporterades under senhösten, dock utan noteringar om eventuella fångster.

Men det finns fisk. Fiskgjuse sågs 63 dagar, oftare än tidigare år. Sedan 2009 har antalet giusdagar ökat med 32 procent. Vid flera tillfällen hade de god fiske-lycka och flög bort med bytet. Det hade de inte behövt göra. Varför inte sätta plattformar på resterna av de gamla inflygningsfyrarna som står och skräpar ute i Karholmsdammen? Det finns flera goda exempel (Tjölöholm, Inre Kungsbackafjorden) på att fiskgjuse accepterat sådana bidrag och slagit till. Häckande fiskgjusar vid Viken, vore inte det något?

KRYDDORNA

En så välbesökt lokal som Viken bjuder förstås på en och annan raritet, för många en viktig driv-

kraft i fågelintresset. En sandtärna besökte vadarstranden på aftonen 18 maj och var första observationen i rapportområdet. Tidigare på dagen sågs den på Hyppeln och Hönö. En svarthuvad mås sågs två dagar senare vid Rågskår. På samma plats fanns en ägretthäger 27 augusti. Ytterligare en ägretthäger passerade 24 november, sågs också vid Donsö. Ingen kan säga annat än att bevakningen av våra fåglar börjar bli rigorös. Mindre sångsvan ses numera 1–2 dagar per år, detta år fyra dagar. Den 6 april var de fler än någonsin, 83 exemplar rastade utanför Sälebådarna ett par timmar.

VADARE

Viken är inte någon bra vadarlokal, det finns för få vadarstränder. Mudderdammen kan vara attraktiv för pipare men räcker inte långt. Tofsvipa och strandskata ruvade, men inga ungar sågs. Båda strandpiparna sågs i häckningstid utan konkreta häckningsbevis. Totalt har 22 arter vadare svalats. Tofsvipa är den vadare som svalats flest dagar, den kan stanna länge på hösten. En stor flock med kustpipare och myrspovar flög över i skymningen 27 maj. Kvällssträck vid detta månadsskifte är utan tvekan en underskattad möjlighet, flockar av denna storlek har tidigare endast setts på höststräck vid Kråkudden vid några tillfällen.

VANLIGA SMÅ FÅGLAR

Backsvalorna är kvar men svalhögen ser ut att behöva renoveras. Rrk anger 50–60 par häckande detta år, men ingen regelrätt inventering har gjorts sedan 2010, då drygt 100 bohål var bebodda. Göteborgs kommunfågel sånglärkan tycks häcka här, sjungande fåglar rapporterades från Mudderdammen, golfbanan och Östra Renovadeponin. Av gulärta konstaterades häckning med minst tio par, ungar och vuxna med mat sågs vid Mudderdeponin, Rörskär, Gamla flygfältet och

Delar av rekordflocken på 83 mindre sångsvanar som rastade utanför Sälébådar-
na den 6 april.

Bild: STIG FREDRIKSSON

Golfbanan. Skäggmes häckade med fem bon i Karholmsdam-
mens vassar och i Mudderdam-
men, fåglar med mat i näbben
sågs.

OVANLIGA SMÅ FÅGLAR

Varje år ses en del mer ovanliga
småfåglar, vars upptäckt kräver
arbete och uppmärksamhet. Där-
för är de naturligtvis extra roliga
att möta. Blåhake fanns vid
Vadskär och Muddret 10–11 maj,
svart rödstjärt sågs vid fyra till-
fällena. Gräshoppsångare sjöng
vid Västra Renovadeponin 19
maj, tajgasångare hördes och
sågs 6 oktober vid Mudderdam-
men, första gången svalad vid Vi-
ken. Den var kvar i ett par tim-
mar och tolv lyckliga hann dit
och fick se den. Det var en väntad
art, årlig i rapportområdet.

En trädlärika besökte Viken två
veckor i december i kanten av
golfbanan. Det var andra decem-
berfyndet i rapportområdet, det

förra gjordes på 60-talet. Röds-
trupig piplärka rastade i normal
tid i första halvan av september;
1958–2010 svalades 73 procent
just vid den tiden.

Berglärkorna från förra hösten
var kvar på golfbanans mer ruf-
figa partier och i Mudderdam-
mens naturbevuxna områden. De
drog iväg i början på april men
kom glädjande nog tillbaka på
senhösten. Under årets sista må-
nader sökte de ibland frön på as-
falten på uppställningsplatsen för
bilar. Lappsparv sågs ibland på
senhösten vid Mudderdammen
och på golfbanan, någon gång
tillsammans med berglärkorna.

LITE BLANDAT

Hackspettar ses i Viken nästan
uteslutande under vinterhalvåret,
här finns inte så många gamla
träd att bygga i. Under sommar-
månaderna har inte ens den stör-
re spetten setts. Detta år fanns
dock göktyta regelbundet vid

Karholmen under våren utan att
häckning kunde konstateras. En
åtgärd för att öka den biologiska
mångfalden i Viken vore att pla-
cera ut ett antal fågelholkar vid
Karholmen/Skeppstadsholmen,
kanske också vid Gamla Fågeltor-
net, gärna skräddarsydda för gök-
tyta.

Av rovfåglar har 14 arter setts;
tornfalken dominerar stort i antal
med 97 dagar. Nya tornfalkhol-
kar borde sättas upp, trots att
denna rovfågel kan ta fågelungar.
Bruna kärrhöken svalades 44 da-
gar varav tio i juni, dock ingen
häckning. Den bör dock kunna
ordna sitt eget bo i de vassar som
ändå finns.

TÅLMOD

Vi är många som uppskattar den-
na plats och tålmodigt väntar på
gömslen, Vadehav och spångad
led runt hela Viken. Trots allt är
detta ändå redan ett fågelområde
med stor potential.

Så här rapporterar du!

En fågelrapport blir ingenting utan rapportunderlag, och det är du som står för rapporterna. Vissa rapporterar allt de ser, andra väljer ut det viktigaste. Hur du gör själv avgör du. Det viktigaste är att du rapporterar. Information om hur du rapporterar hittar du här.

NÄR?

Vi rekommenderar att du rapporterar dina fynd så snart som möjligt efter observationstillfället. Dels för att det kan finnas andra personer som är intresserade att se just det du har sett, och dels för att det minskar risken att du glömmer av att rapportera det senare. Vill du trots allt skicka en årssammanställning är det naturligtvis bättre än att inte rapportera alls. Adress hittar du nedan.

VAD?

Rapporterar du till Artportalen (se nedan) direkt efter observationstillfället är det helt upp till dig hur mycket du rapporterar. Vill du lägga in precis alla dina fynd går det bra, vill du bara lägga in en del går det också bra. Vi vill dock gärna att du åtminstone rapporterar motsvarande det vi presenterar i den här fågelrapporten. En detaljerad rapportmall art för art är för tillfället inte tillgänglig på Artportalen, så i väntan på att rapportmallarna återigen dyker upp där hänvisar vi till urvalet i den här rapporten som guide.

HUR?

Vi rekommenderar att du rapporterar dina fynd via Artportalen på adress <http://www.artportalen.se/>. Inmatning kan göras direkt via onlineformulär eller via Excel, och är smidigt när man väl fått in vanan. Hjälp för att komma igång om du aldrig rapporterat förut hittar du på Artportals första sida. Om du saknar tillgång till internet går det fortfarande bra att skicka in en årssammanställning till nedanstående adress (men om du har minsta möjlighet att själv lägga in dina fynd är vi mycket tacksamma om du gör det eftersom det besparar oss mycket arbete).

RARITETSRAPPORTER

För vissa fynd (rariteter och extremt tidiga/sena fynd) kräver vi att en beskrivning av fyndet lämnas in. Om det finns bilder på fågeln i fråga behöver inte beskrivningen vara lika omfattande som om bilder saknas. Har du rapporterat dina fynd via Artportalen (se ovan) kommer observationen att finnas under rubriken "Fynd för validering" som visas på första sidan när du har loggat in. Följ länkarna och fyll i din rapport direkt på skärmen. Vill du skicka en beskrivning via post använder du adressen nedan, alternativt via e-post till rrk@gof.nu. Vi ser dock helst att rapporten läggs in via Artportalen.

RAPPORTMOTTAGARE

Per Björkman
Klassikergatan 9
422 41 Hisings Backa

POSTTIDNING B

GOF · BOX 166 · 421 22 VÄSTRA FRÖLUNDA

© 2016 GÖTEBORGS ORNITOLOGISKA FÖRENING · ISSN 0348-1510

